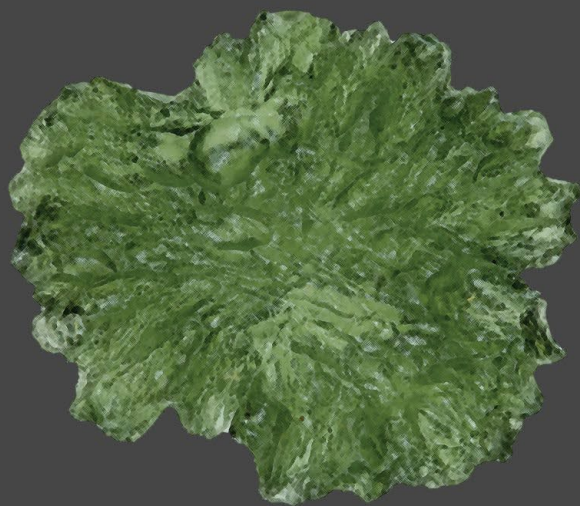

Městská knihovna v Praze

ZLODĚJI ZELENÝCH KONÍ

JIŘÍ HÁJÍČEK

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Zloději
zelených koní

Jiří Hájíček

Znění tohoto textu vychází z díla [Zloději zelených koní](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Host v Brně v roce 2015. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Jiří Hájíček: Zloději zelených koní), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 15. 6. 2020.

OBSAH

Budu odhánět vampýry od tvých dveří	6
Sníh čistý jako její čelo	34
Zloději koní	60
Romány na dobírku	84
Slunce nad kantýnou	108

Budu odhánět vampýry od tvých dveří

Bylo to v Hradci na Dlouhé ulici, v kavárně s hudební skříní a červenými židličkami, koncem těch zmatených osmdesátých let. A tam jsem se setkal poprvé s Kačmarem a za pár týdnů i s Karolínou.

„Tuhle písničku bych chtěla mít doma na pásku a pouštět si ji od rána do večera...“ říkala Karolína tiše a přivírala oči, když se usmívala. V kavárně ji obehrávali pořád dokola, hit sezóny, byla to naše písnička, Holly Johnson zpíval o síle lásky, ochráním tě před vším zlým, *budu odhánět vampýry od tvých dveří*, tak tě miluju, sny jsou jako andělé a láska je světlo, kterého se bojí tma a všechno špatné...

„Mám doma sbírku kamenů,“ řekl jsem Karolíně, seděli jsme u stolu a ona mlčela a jenom její oči svítily a čekaly, co řeknu dál.

„Já vzývám čisté věci, rozumíš, krystalický soustavy, čistota a řád, to je matematika a geometrie, mřížky atomů, a to jsou kameny, čisté krystalický látky, soli a žlutá síra, diamant, nic než atomy prvků a krása, krása ušlechtilých kamenů...“

„Jak může bejt kámen ušlechtilý?“ zeptala se Karolína.

„Že jsou čisté. Struktura, řád, zákony přírody.“ Karolína mlčela, dívala se na mě a já se díval na ni, a tehdy jsem poprvé uviděl auru, ještě nikdy předtím jsem neviděl kolem hlavy člověka zářící prstenec. Karolína měla světlou modrou čistou auru, točila se mi hlava v jejím dosahu, v blízkosti Karolíniny bledé pleti s tušením tmavých skvrn krve na jejím hrdle, když se napila vína.

„Vždycky mi naskočí fleky, když se něčeho napiju,“ usmála se na omluvu a zakryla si dlaní rozhalený límec blůzy.

„Víš, kolik je na Zemi různých nerostů a hornin? Asi tři tisíce šest set. Přinesl jsem ti ukázat ten článek, co nám vyšel společně

s docentem Seneckým v jednom geologickém časopise. Země je hrozně bohatá, víš, to si ani nedoveš představit, je tu hodně vody a těžkavejch kyselin, a to je dobrý pro krystalizaci. A Měsíc? To je pustina, víš, bez vody a beze všeho, je tam všehovšudy nákejch třicet druhů kamenů... Ale je tam spousta přírodních skel, a ty mě zajímají, hlavně vltavíny, Karolínó, vltavíny. Taky se jim dřív říkalo měsíční kameny, ale to je hloupost, ve skutečnosti nemají s Měsícem nic společnýho, a jsou tady u nás v jižních Čechách, objevil je poprvé nákej profesor Mayer, a ten jim říkal chryzolity od Týna, že byly zelený. Dneska je po nich velká poptávka ve šperkařství. Brože, přívěsky, náušnice. Je to unikátní a jedinečnej minerál. Když víš, jak na to, můžeš na vltavínech vydělat slušný prachy. A já jsem v týhle branži docela machr...“

„Blábolíš, vid’?“ řekla tiše Karolína po půl hodině mého řečnění u stolu. Myslel jsem si zpočátku, že mi nevěří ani slovo a má mě za frajera, když pořád mlčí. To až pak jsem přišel na to, že je to její dávný zvyk: mlčet. A naučil jsem se číst v její tváři.

Jeli jsme spolu autobusem z Hradce k nám na ves a já jsem celou dobu něco žvanil, a ještě cestou, než jsme došli k naší chalupě. Když jsem za námi zavřel dveře svého pokoje, Karolína poznala, že jsem si nevymýšlel, protože celá místnost kromě postele a psacího stolu byla plná kamenů, na poličkách, ve vitrínách a ve speciální skříní se zásuvkami, kde jsem měl rozdělené minerály podle tříd i s popisky na předtištěných lístečcích, lokalita a datum sběru.

„Tohle je cinabarit, je to ruda rtuti a tý se říkalo ‚živé stříbro‘ tohle jsou krystaly chalkopyritu, je tam železo a měď a síra, tohle je molybdenit a tohle vedle jsou krystalky ryzí mědi, sfalerit, galenit, millerit, tam je nikl a tohle, to je stříbro. Vidíš ty stříbrný dráty?“

„Jaký dráty?“ zeptala se Karolína a já se na ni překvapena podíval, jak může nevidět ty dráty ryzího stříbra, ale vypadalo to, že nevidí ani tu krabičku, na kterou jsem ukazoval. Tak jsem vzal ten kousek z krabičky a nehtem jsem jí ukazoval drobné nitky stříbrného kovu

a půjčil jsem jí lupu a ona se smála, že říkám dráty tomu, co pouhým okem sotva může rozeznat.

„Tohle je fluorit, říká se mu ‚rudní květ‘ kvůli pestřejm barvám, tady je achát a tady ametyst, ten mám od Turnova, tohle jsou krystaly křemene, ty jsem si přivez loni ze Slovenska, tohle je kousíček vybroušeného malachitu, největší naleziště jsou v Africe, tenhle kousek jsem vyměnil na burze, víš, ještě mám azurit a tohle je akvamarín a tohle apatit, laik si je může poplést, hlavně podle barvy... Tohle je český granát, pyrop, vyměnil jsem ho s klukama, co jsou na něj specialisti, za pár vltavínů, na který jsem zase specialista já, tenhle aragonit mám ze Slovenska... „A víš, co je tohle žlutý...? To je síra, přímo z Polska, a tyhle krystaly jsou antimonit a na tohle si vem zase lupu, to je totiž zlato, to jsem narýžoval v řece Otavě kousek za Pískem, a támhleten krásnej kámen...“

Všiml jsem si, že Karolína si sedla na židli a nedává pozor, nic neříkala, a tak jsem taky zmlkl.

„Začala mě z toho bolet hlava,“ řekla Karolína. A já přitom nebyl zdaleka ani v polovině své sbírky minerálů.

* * *

Někdy v té době byl Kačmar s námi poprvé na vltavínech. Jezdil jsem tehdy s Martinem a s dalšími dvěma kluky z Hradce a okolí. Zastavili jsme se tenkrát pro Kačmara, bydlel ve vsi, která sousedila s tou, kde jsem bydlel já. Bylo zrovna po dešti, a tak jsme se rozhodli, že objedeme pár zoraných polí, kde se vltavíny nacházejí.

Kačmar celou cestu mlčel, na nic se neptal. Zastavili jsme na začátku polní cesty.

Rozešli jsme se po poli. Kačmar nás po očku sledoval a pak sám procházel ty lány, shrbený až ke zkypržené zemi.

Asi po třech hodinách hledání jsem našel pět úlomků, nic moc, vzpomínal jsem si, že minulé roky jsem právě na téhle straně pole

našel mnohem víc kousků, a lepší. Kluci neměli o moc víc štěstí než já. Sešli jsme se u auta, jen Kačmar pořád propátrával zrakem omoklé hroudy země.

„Máš něco, Kačo?“ zakřičel na něj zostra Martin.

Kačmar se pomalu přibližoval k nám a neodpovídal, hlavu skloněnou.

„Našels?“ zavolal Martin znovu, tentokrát trochu posměšně.

„Ten našel leda tak hovno,“ řekl jsem.

Kačmar mě zaslechl, ale nezdvihl hlavu, otočil se zpátky do pole. Zamrzelo mě to a vyrazil jsem k němu, kluci si sedli do trávy pod jabloně, co lemovaly silnici.

„Kačo, počkej. Nic si z toho nedělej, že jsi nic nenašel. Kdo poprvý hledá, většinou nic nenajde. Musíš vědět, jak se máš dívat, pak máš šanci.“

„Dívat se musím snad na zem, ne?“ řekl uraženě Kačmar.

„To jistě. Ale musíš vědět, co na tý zemi můžeš vidět, na co se máš zaměřit. Hele, když hledáš na poli vltavín, tak koukáš hlavně na tvar, na povrch. Vltavíny mají zvláštní tvary, jiný než normální šutry, kterejch tu leží tuny. A taky mají jinej povrch, zakovej vrásčítej, rýhovanej. Tomu se říká skulptování. Podle tohohle musíš hledat. Nehledej zelenej kámen, to najdeš leda střep ze zelený flašky od piva, co tu pohodili jezedáci.“

Kačmar mě nedůvěřivě poslouchal, díval se pořád na zem. Sáhl jsem do kapsy a ukázal mu na dlani dva vltavínové úlomky.

„Podívej se, vltavín je zelenej, jenom když se na něj podíváš proti slunci. Jinak se ti většinou, pokud není ideálně omytej deštěm, jeví jako černej kamínek. Některý jsou hodně tmavý, takže i proti slunci jsou skoro černý, málo průsvitný. Často vltavín připomíná seschlou švestku nebo zaječí bobek nebo tak. Časem si vycvičíš oko.“

Kačmar posmrkával a nic neříkal. Pak z něj vypadlo: „Stejně je to na palici, ne? Vy jste toho taky zrovna moc nenašli.“

„Pokaždý nemáš štěstí a někdy přijdeš pozdě, už je to třeba dvakrát přešlý jinou partou. Hodně to záleží na tom, jaký máš oko. Vltavín má prostě zvláštní tvar a povrch, je jakoby pomačkanej. Víš, co já zvedl ze země zaječích bobků, když jsem začínal?“

Kačmar už neřekl ani slovo a šel se mnou k autu.

* * *

Toulali jsme se s Karolínou ulicemi Hradce, zavedla mě do čtvrti s velkým parkem, a pak už byl konec městečka a cihelna s vysokým komínem. Už byla tma, objímali jsme se ve vchodu jednoho domu, ve kterém svítlo pár oken.

„Proč chceš jít vždycky sem, když chodíme městem?“ zeptal jsem se tiše.

„Tak, líbí se mi, že je tady klid a ticho,“ řekla Karolína.

„Všimla sis, že je tady jeden zvonek bez jména? Asi tady nikdo nebydlí. Nebo je to člověk beze jména...“

„Tak zkus zazvonit,“ řekla.

„Zazvonit?“

„Máš strach?“ usmála se lišácky Karolína.

„Nemám strach...“ řekl jsem nerozhodně.

„Tak zazvoň.“

„Tak zazvoň ty.“

„Tak jo,“ řekla Karolína a třikrát stiskla tlačítko zvonku.

„Co řeknem, až někdo otevře okno?“

„To je na tobě, já jsem zazvonila.“

„Tak já třeba řeknu, že hledáme nějakého pana Nováka...“

„To bude originální.“

Nikdo neotvíral ani nescházel po schodech dolů k domovním dveřím. Vrátili jsme se do Dlouhé do kavárny, kde nám číšník pustil tu pomalou fatální píseň o lásce, blikala červeně a žlutě z magnetofonu po barových vitrínách a po láhvích s nejrůznějším pitím, na

kteřé jsem neměl peníze. Držel jsem na stole Karolíninu ruku, byla bledá jako její tvář, tak jemná a drobná a čistá.

„Máš studený ruce, Karolíno, dej mi tu druhou.“

„Mám nížekej tlak, víš, pořád je mi zima, musím se oblíkat i do postele...“

„Mně zima nevaďí, mám rád sníh a led, to je čistý, víš, miluju hory, kde je jenom kámen a led a vítr a nic jinýho, a ty jsi čistá, máš čistej hlas a oči a pleť a...“

„Zase blábolíš, vid’?“ řekla roztomile Karolína.

„Máš čistou, světlounce modrou auru, a vűbec, tvoje barva je modrá a tvůj kámen je taky modrej...“

„Můj kámen?“

„Každěj člověk má ňákej svůj kámen, kterej se k němu hodí, kterej má na něj dobrej vliv, a hodně záleží, jakou má barvu. A tvůj kámen musí bejt prostě modrej, třeba akvamarín...“

„A jak to víš, že můj kámen je modrej?“

„Prostě to poznám, tak nějak cítím, že je to tak, poznám, jaká jsi...“

„A jakej jsi ty?“

„To já nevím, to musí říct jiný, co mě vidí... Já chci bejt čistej a nezávislej.“

„Já chci bejt nezávislá a zamilovaná,“ řekla Karolína a dívala se do okna naproti a tím oknem ještě někam dál, kam jsem nemohl dohlédnout.

„A jsi?“

„Co jestli jsem?“

„Nezávislá a zamilovaná?“

„Nezávislá budu, až za rok a půl dodělám školu, snad...“

„A to druhý?“ zeptal jsem se tiše.

Karolína se na mě podívala a kývla hlavou trochu na stranu a potom přikývla a dala mi pusu a z velkých reproduktorů na stěnách zpíval Holly Johnson o tomtěž.

Odjel jsem na kolej do Prahy, začal zimní semestr, každý večer jsem volal z telefonní budky do Hradce na internát, kde Karolína studovala dvouletou pomaturitní ekonomickou školu, a v polovině týdne už jsem to obvykle nevydržel, sedl na vlak a jel za ní.

Už napadal sníh, když přijela podruhé k nám na vesnici, naši si ji oblíbili a já jsem jí chtěl ukázat všechna místa a zákoutí krajiny, která jsem měl rád, chodili jsme na dlouhé procházky do polí a do lesa. Karolína statečně šlapala ve vysokém sněhu a dýchala nosem, protože trpěla na záněty průdušek a taky měla sklony k astmatu, a snila o cestách k moři, uprostřed těch smrků zapadaných sněhem.

„Vltavínů máš úplně nejvíc, že jo?“ zeptala se Karolína, když jsme večer seděli v mém pokoji a prohlížela si kameny ve vitrínách.

„Jasně, na ty se specializuje, víš, ty zkoumáme s docentem Seneckým, pamatuješ, jak jsem ti o něm vyprávěl. On je odborník na přírodní skla, a to je ohromně zajímavý, to jsou strašně zvláštní minerály. Existuje několik vědeckých teorií, jak vlastně vznikly, přetavením po pádu meteoritu na Zem, po jaderném výbuchu před miliony lety, to už je fantazie, chápeš. Přírodní skla rozlišujeme na fulguritová skla, diaplektická skla, impaktová skla, vulkanická skla pozemská, měsíční a planetární...“

„Už zase blábolíš,“ obracela Karolína oči v sloup, že začnu s další přednáškou o kamenech. Prohlížela si obsah mého cestovatelského tlumoku, geologické kladívko a dláto, zápisník. V polici knihy o kamenech.

„Tohle, co teď máš v ruce, to je veliká vzácnost – Jan Svatopluk Presl: Nerostopis čili Mineralogia. Rok vydání 1838. Tuhle knihu mi závidí i docent Senecký, někdy tě s ním musím seznámit, to je ohromnej člověk...“

„Jo? Jak je velkej...?“ dělala si ze mě legraci Karolína.

„Počkej, vážně, on je renesanční osobnost, vyzná se ve strašný spoustě oborů, v přírodních vědách, od chemie a fyziky po geologii a botaniku, ve filozofii, píše přednášky a články do cizích časopisů,

už dva jsme napsali dohromady, teda spíš on, ale já mu pomáhal a otiskli nás oba jako autory, rozumíš, to je pro mě velká čest...”

„A co vymyslel, když je filozof?“ chtěla vědět Karolína.

„No, ohromný věci, třeba, třeba... O krystalech, v jednom článku napsal, že krystal je zhmotnění přírodních zákonitostí, to je něco, ne...?“

„Jo je...“

„Ty se všemu jen směješ. Já u něj dělám asistenta, něco jako pomocná vědecká síla, na katedře, kde on šéfuje. Dostávám stovku za měsíc... Karolíno, musíš přijet za mnou do Prahy...“

Když začalo jaro, neměl jsem ve škole žádné stání, posluchárny byly nudné a nejvíc času jsem trávil v kabinetu docenta Seneckého. Uspořádal jsem mu knihovnu katedry a dával do pořádku školní sbírku minerálů a hornin, objeli jsme spolu pár burz a doplnili nové kameny. Založil jsem panu docentovi kartotéku rešerší z geologických časopisů, lístečky s autory rozříděné podle abecedy, využíval je při psaní svých vědeckých prací.

A potom poprvé za mnou do Prahy přijela Karolína, byl pátek odpoledne, kamaráda z koleje jsem vypakoval na víkend domů, a dva dny byly naše. Toulali jsme se jarním městem, zase jsem mohl Karolíně ukázat všechna místa, co jsem měl nejraděj, navštívili jsme docenta Seneckého v jeho košířském domě plném knih. Seznámil jsem ho s Karolínou a Karolínu s ním.

Když Karolína odjela, cítil jsem se v Praze jako nejosamělejší a nejnespokojenější člověk, táhlo mě to k nám domů, do lesů a do polí a k rybníkům. Říkal jsem si, co vlastně pohledávám v Praze, když chci být u Karolíny a chodit s ní po loukách a večer k řece.

Koncem dubna mě v Hradci vypátral Kačmar. Čekal jsem v kavárně v Dlouhé na Karolínu a on si sedl ke mně. Musel jsem se usmát, když jsem si vzpomněl na podzimní výpravy za vltavíny, byl s námi celkem třikrát, ale nenašel nic. Seděl teď naproti mně, moc

nemluvil a já jenom čekal, kdy z jeho selské hlavy konečně vypadne, co po mně chce. Vypil pivo a kroutil se jak žížala, tak jsem mu řekl, ať vybalí, co potřebuje, že čekám na Karolínu. A ona zrovna přicházela, tak jsem je představil, poprvé se ten den uviděli a bylo příznačné, že si hned navzájem nepadli do oka, bylo to poznat. Kačmar vzal do své tlapy Karolíninu bílou ručku a něco zamumlal, Karolína po něm nedůvěřivě pokukovala celou dobu, co s námi seděl.

„Potřebuju s tebou mluvit, Pavle,“ vylezlo nakonec z Kačmara skoro po dvaceti minutách.

„Tak mluv,“ vybídl jsem ho, ale zase se vytácel, asi mu vadilo, že s námi seděla Karolína.

„Nepůjdeš někdy na vltavíny?“ vylezlo z něj nakonec.

„Už jsme byli letos s klukama třikrát,“ řekl jsem.

Zatvářil se zklamaně a mlčel. „Ale chtěl jsem vzít zrovna zejtra Karolínu, vid', Karolíno, že jsi chtěla jít někdy se mnou?“

Karolína přikývla a pozorovala pobaveně Kačmara, jak se různě ošívá. Už jsem se na něj nemohl dál dívat. „Tak jdeš zejtra s náma?“

Kačmar nakonec přikývl a hodil na ubrus padesátikorunu, jako že platí za všechny, a vypadl z kavárny.

Druhý den ráno u nás na vsi před chalupou zahoukalo auto, zrovna jsme s Karolínou snídali v kuchyni a naši byli na zahradě. Vykoukl jsem z okna, na silnici stál zelený žigulík kombi a před ním Kačmar v montérkách a v holínkách, pleš se mu blýskala v ranním slunci.

Seděli jsme s Karolínou na zadním sedadle, navigoval jsem Kačmara k jedné vesnici, o které jsem věděl, že okolo jsou čerstvě zvláčená pole.

Vedli jsme se s Karolínou za ruce po širokánském družstevním poli, Kačmar šmejdil v pruhu narezlé písčité hlíny u lesa, protože jsem mu to poradil, hlavu skoro u země, jako čmuchací pes.

„To ho tak zajímají ty vltavíny?“ kroutil hlavou Karolína.

„Ale houby, nejspíš někde slyšel, že se na tom dá vydělat, začal s náma jezdit loni na podzim, ale na hledání moc není, nemá

vycvičený oči, nemá vůbec páru o tom, že třeba radiometrický stáří vltavínů je třicet čtyři milionů let, jakej mají původ a tak...”

„Nehraj si zase na vědce,“ řekla provokativně Karolína, bála se další přednášky o vltavínech a mineralogii.

„Ne, počkej, Karolíno, já jsem chtěl dneska mluvit o úplně jinejch věcech, víš, já jsem ti chtěl říct, že takhle jsem šťastnej, když jsme spolu, někam jedeme nebo se procházíme venku, já bych nemohl žít v Praze, protože tam bych se musel zbláznit. Já potřebuju chodit po trávě a brát sílu ze stromů...”

„Brát sílu ze stromů?“

„Jasně, obejměš kmen a necháš do sebe proudit jeho sílu a zdraví, ale tady já jsem šťastnej, a když jsem s tebou, tak to je život, jakej chci, rozumíš, ne dělat něco, co musíš, škola, učení, poslouchat starší, chci už bejt pořád s tebou, bejt nezávislej, vydělávat si peníze...”

„Blábolíš, blábolíš...“, Karolína se ke mně přitiskla a vítr byl nad námi a nad ním nebe, a to bylo všechno, co jsem potřeboval.

Kačmar zavezl Karolínu do Hradce na internát a jeli jsme spolu k nám domů.

„To je ňáký na palici,“ řekl po pár minutách mlčení. „Vysvětli mi, jak můžeš na vltavínech vydělat prachy, když jenom za benzín dáš víc, než dostaneš za to, cos dneska našel. To jsou jenom kecy, že na vltavínech se dá vydělat...”

Až teď jsem teprve poznal, že Kačmar neví o těchhle věcech opravdu nic. Došlo mi, co ho tak trápilo předešlý den v kavárně, co měl na jazyku, ale nechtělo tom zřejmě mluvit před Karolínou. Jak se proboha na těch zelených střepech dají vydělat peníze.

„Kačo, samozřejmě že takhle, jak to děláš ty, na tom nikdy nemůžeš vydělat,“ vysvětloval jsem trpělivě. „Nenašel jsi nic a projel litry benzínu. Já umím hledat a znám lokality. Ale to je stejně jedno, to pořád není to nejdůležitější. Zásadní věc je úplně jinde, víš?“

„Nevím,“ zakroutil nechápavě hlavou.

„Abys našel pořádný vltavíny, který jsou žádaný ve šperkařským průmyslu a který bys mohl dobře prodat, a abys jich našel hodně, tak musíš přece kopat...“

Učil jsem se doma na zkoušky a jezdil vlakem do Prahy, a když začalo to skutečné léto a prázdniny, vyrazili jsme s Karolínou na dlouhý vandr, na Moravu a potom do východních Čech k Turnovu, v Kozákové jsem znal naleziště achátů, předváděl jsem Karolíně názorně, jak se rozbíjejí kameny, které v sobě skrývají krásné krystaly, jež se potom leští a používají na šperky. Křehká Karolína za mnou klopýtala po kamení, beruška, motýlek, příští dny měla nohy samý puchýř, olepené náplastmi.

Spali jsme ve spacáku přikrytí celtou a za našimi hlavami po nedaleké silnici celou noc jezdila nákladní auta. Vyšel jsem s baterkou, abych se podíval, byly to ruské vojenské nákladáky. Druhý den dopoledne jsme snídali v Turnově v nějakém bufetu a jeden ruský důstojník se s námi dal do řeči, Karolína mu vysvětlovala, že je špatné, že jsou tady jejich vojska, že my jsme suverénní stát, Československo. A potom se k nám přimotal jeden kluk, tvrdil, že je rockový bubeník, byl opilý a jmenoval se Nietzsche – nejhorší bylo, když jsem byl malej a děti na mě pokřikovaly, budem si hrát bez Ničeho, vyprávěl nám své pomotané příběhy.

Pak jsme spali na louce a Karolína dostala nějaký astmatický záchvat, nedělalo jí dobře, když dýchala pyly trav, odešli jsme zpátky do města a dva dny jsem ji ošetřoval hotelovém pokoji, který měl takový zvláštní pach a nažloutlé přitmi.

V srpnu odjela Karolína s rodiči na dovolenou k moři a já jezdil se starou partou kopat vltavíny do jedné pískovny u Budějovic. Tehdy jsem vzal s sebou poprvé Kačmara. Kluci si z něj nejdřív dělali legraci, ale já jsem se ho zastal.

Slunce pálilo a vítr svištěl kolem okýnek staré škodovky, dva malí kluci seděli namačkaní na předním sedadle a Martin řídil, letěli jsme stovkou a každý plech na autě bylo slyšet, drnčelo to a vibrovalo, jako bychom se každou chvíli měli vznést. My s Kačmarem seděli na zadním sedadle, pod nohama krumpáče a lopaty. Ti dva malí parchanti vpředu dělali ksichty na řidiče aut, která jsme předjížděli, pískali na píšťalky, které měli kolem krku, Kačmar nic nechápal. V té největší rychlosti, jaké byla škoda sto schopna, pouštěl Martin volant a jeden z těch malých kluků ho přidržoval ze strany z vedlejší sedačky, jen tak jednou rukou, a přitom pískal na píšťalu, a ten druhý vedle ječel jako siréna. To byla naše stará parta.

Když jsme šťastně dorazili k pískovně, v což Kačmar ani nevěřil, zaparkovali jsme auto na kraji lesa mezi prvními stromy a vylezli jsme na val ohraničující rozlehlou jámu, kde se těžil písek. Uprostřed stál bagr, měl otevřené dveře kabiny, ale byl prázdný. Ve stěnách už bylo pár děr, co začaly kopat jiné party. Rozebrali jsme si náradí a pustili jsme se do kopání, malí kluci se rozestavili na okraj pískovny, aby hlídali dvě přístupové cesty, jednu od vesnice a druhou od okresní silnice.

Kačmar popadl krumpáč, vyhrnul si rukávy a začal kopat, Martin od něj lopatkou odhraboval a společně jsme prohledávali odkopaný písek. Chvilími jsem se jen tak díval na Kačmara, jak pracuje s krumpáčem, a říkal jsem si, že to přece jenom má něco do sebe, že jsem ho s námi vzal. Kačmar byl bagr, kolečkové velkorypadlo a buldozer v jednom. Kdybych ho nebrzdil, prokopal by se za chvíli až někam do lesa nebo až by na nás spadl písečný převis. Kačmar makal a na nic už se neptal, protože pravidla jsme mu s Martinem vysvětlili už cestou. Nakopané vltavíny se dělí na tři díly mezi nás a pár střepů zbude pro kluky.

Asi po tři čtvrtě hodině jsme uslyšeli píšťalu, vylezli jsme z díry, zatahal jsem Kačmara za rukáv, aby toho nechal. Sebrali jsme náradí, vylezli z pískovny a popošli pár metrů k lesu. Ukázal jsem

Kačmarovi prstem směrem k vesnici, po polní cestě se blížily dva nákladáky. Za chvíli byly v pískovně, jeden z řidičů vlezl do kabiny bagru a nakládal písek. Když naložil obě auta, odjeli naráz a my se mohli vrátit do díry a kluci na stráž.

„Dřív jsme kopali normálně dál, i když tu byli, s některejma lidma od nich se známe. Ale pak to někdo řek na podniku a vyhnali nás, že tu nemáme co dělat, znáš to...“

Kačmar přikývl a přesýpal si z dlaně na dlaň pár vltavínových střepů, které jsme našli v písku. Pak je nasypal zpátky do sáčku k ostatním, byly mezi nimi i docela slušné kousky, počítal jsem, že si z nich vyberu něco do své sbírky.

Ještě dvakrát kluci zapískali a dvakrát jsme se vrátili zpátky na dno pískovny a pak skončila pracovní směna šoferům a my jsme to taky zabalili. Kačmar dostal svůj díl a vypadal poprvé spokojeně. Oba malí kluci řvali, že chtějí víc, ale Martin se s nimi nemazlil a odbyl je pár slovy, ten větší dorážel dál, tak ho vzal Martin do kravaty, a když mu docházel kyslík a bylo mu do breku, tak dal pokoj. Strčil jsem mu v autě do kapsy jeden lepší vltavín, potají, aby Martin nevěděl.

Až do podzimu jsme jezdili kopat. Seznámil jsem Kačmara s dalšími lidmi, kteří už léta sbírali vltavíny, byli to různí týpci, od zapálených sběratelů, se kterými jsem jezdil i na mineralogické burzy a na Slovensko i jinam po republice na kameny, po party, které vyloženě jen prodávaly, šly jen po penězích. Jedné skupince se říkalo Moricova parta, s těmi jsem se znal jen od vidění, s ostatními jsme měli velice dobré vztahy a pomáhali jsme si, když bylo třeba. Pak se na vltavínových lokalitách objevovaly a zase mizely party, které nikdo neznal, dost bylo víkendových hledačů, to byli většinou vyloženě amatéři, s nimi jsme moc netáhli, stejně jako s různými slídiči z Prahy, kteří většinou dělali hluk a jen zbytečně přitahovali pozornost. Kapitoulou samou o sobě byl Simon, samotář, věčně v zelené bundě a černých manšestrácích, většinou se s nikým nebavil a hledal

vždycky na vlastní pěst. Jedno nás ale všechny spojovalo. Byli jsme zlatokopové. Zlatokopové v Československu.

Když jsem poprvé Kačmarovi řekl, že za gram vltavínů může dostat třicet až čtyřicet korun, a když je pěkný kousek, u kterého se cení sběratelská hodnota, tak i mnohem víc, kopal ještě usilovněji, a já jsem pomalu přišel na to, že s ním to nemá chybu, protože tolik metrů písku nebo jílovité země, kolik dokázal překopat za dopoledne, by sotva kdo jiný zvládl.

Začátkem září jsme kopali hlavně kolem Kapuce a udělili jsme s kamarády z Moravy několik bezvadných tahů po místních hospodách, nikdy předtím jsem neviděl vypít někoho tolik piva najednou, kolik dokázal Kačmar. Ale nevadilo mu to a druhý den kopal s ještě větším zápalem. S Moraváky se brzo skamarádil, oni byli fajn a byla s nimi legrace, říkali jsme jim někdy granátníci, protože tam u nich na Moravě sbírali české granáty. Večer jsme si občas sedli jen tak do trávy, granátníci vyndali z batohů láhve domácího vína a Kačmar zase donesl slaninu a další dobré věci z prasete, čuníků měl doma v chlívku hned několik. Celý ten vydařený začátek podzimu skončil tím, že jsem s kamarády odjel na pár dní na Moravu hledat granáty zvané pyropy, drobné a velice tvrdé červené krystalky.

* * *

Karolína zahájila v Hradci druhý, poslední rok na ekonomické škole a já jel do Prahy na zápis do dalšího semestru na univerzitu. Pár dní jsem strávil na katedře u docenta Seneckého, ale táhlo mě to do Hradce za Karolínou.

Kačmar mě zval na domácí zabijačku, chtěl jsem s sebou vzít Karolínu a nakonec se ozval i docent Senecký, nechal mi lístek ve vrátnici na koleji, že bude mít cestu k nám na jih Čech, protože by se rád zúčastnil sběru jihočeských vltavínů přímo v terénu. Ten měl být zorganizován pro účastníky mezinárodní konference

o přírodních sklech, která se zrovna tou dobou konala v Praze. A že by se u mne při té příležitosti zastavil a prohlédl si mou sbírku.

Čekal jsem celý den, kdy se pan docent objeví, ale přijel až k večeru a byl naštvaný a zklamaný, protože nestihl včas odjet z Prahy a přišel o to organizované sbírání vltavínů. Seděl u mě v pokoji v křesle, Karolína mu donesla hrnek čaje, byl mrzutý a unavený.

„Nic si z toho nedělejte, pane docente,“ utěšoval jsem ho, „ta akce stejně stála za houby, slyšel jsem, jak to mělo probíhat, povídali o tom tuhle kluci, co jsem se s nimi sešel na burze. Je cuchej podzim, tak prej jim to vybraný zoraný pole měli přijet hasiči polejt se stříkačkami, aby se těm delegátům líp hledalo. To je přece šaškárna.“

„Ale přesto mě to mrzí, Pavle, takováhle akce se tady v Československu hned tak opakovat nebude.“

„Jestli se tady zdržíte do rána, vezmu vás zejtra na nejlepší lokalitu, co znám, je to sice trochu z ruky, ale zaručeně něco najdeme. Vsadím se, že to místo neznáte, nikde v odborný literatuře jsem se o něm zatím nedočetl.“

„Ale neměl jsem v plánu tady přespat,“ strachoval se docent Senecký.

„To není žádný problém, místa je v chalupě dost,“ řekl jsem sem a pak mě napadlo něco, co se mi zdálo naprosto skvělé. Vzpomněl jsem si na Kačmara. Jeho prase už v tu dobu muselo být po smrti.

U Kačmarů na dvoře už ani nebylo pomalu poznat, že tu proběhla ta radostná událost, necky byly vymyté a opřené o barák, v ohřívači už vyhasl oheň, protože ovary už byly hotové. Kačmar právě cpal poslední prejt do připravených střívek, Jarmila, jeho manželka, špejlovala jelita a jitrnice a my jsme tam vpadli s docentem a s Karolínou, vzal jsem s sebou dvě láhve vína, co jsem dostal nedávno na Moravě od kluků, a postavil je před Kačmara.

A bylo dobře, byl ovar a byl křen, pan docent si pochvaloval, jak jemně umí Kačmar okořenit prejt. Pomohli jsme s Karolínou

Jarmile umýt veliké hrnce a kastroly ze zabijačky, s Kačmarem jsem věšel v komoře naporcované maso na háky, dvě Kačmarovic malé holky se honily po zahradě s prasečí oháňkou, až je unavený a brunátný otec zahnal na kutě. Pak jsme seděli v kuchyni u kamen s prostornou plotnou, kde se vařila poslední várka jitrnic, pili jsme víno a pak Kačmar přinesl nějakou pálenku. Karolína s Jarmilou zmizely kolem půlnoci do Kačmarovic ložnice a my jsme pokračovali dál v pití a klábosení. Kolem jedné hodiny Kačmar usnul na lavičce před kamny a docent Senecký už nějak nemohl ze staročeských pendlovek nad kuchyňským stolem určit čas, ale ještě mi vyprávěl, proč je v šedesáti letech jenom docentem, a ne už profesorem nebo akademikem, když napsal tolik vědeckých prací a tolik publikoval v zahraničních časopisech. Vyprávěl mi o vědecké konferenci v Londýně v sedmdesátém roce, ze které se nevrátili dva jeho kolegové zpátky do vlasti, a on byl obviňován, že nezabránil jejich emigraci, a tahle hloupá historka zabrzdila jeho příští vědeckou kariéru. A pak mi vyprávěl vtipy na kolegy profesory a na komunisty.

„Ale nikde to neříkej,“ hrozil na mě prstem. Tak jsem mu řekl taky pár anekdot na děkana a rektora univerzity. A pak jsme se ještě naposled napili a flaška byla prázdná.

„Kde budu spát?“ koktal docent Senecký. „Mám problémy s křížovou a bederní páteří...“

„Lehněte si tady na gauč, pane docente, já si roztáhnu deku na linoleum.“

„A neříkej mi pane docente, pro tebe jsem Honza, jasný? Jednou provždycky...“

„Dobře, Honzo, lehni si tady na gauč a já se natáhnu na zem, jsem zvyklej z vandrů a tak.“

„Ty jsi nejlepší student, jakýho jsem měl, Pavle...“ prohlásil slavnostně.

„A ty jsi můj nejlepší docent, jakýho jsem poznal...“

„Jsi dobrej kluk a machr přes kameny...“ pokračoval pan docent.

„Ty jsi taky dobrej kluk, Honzo, a ještě stokrát větší machr přes kameny...“

Usnul jsem dřív, než jsem stačil vyřknout další kompliment.

Druhý den ráno jsme se s panem docentem srazili v koupelně, byl jsem na rozpacích, jak ho mám pozdravit a jestli mu mám vykat nebo tykat.

„Nazdar, Pavle,“ řekl chraplavým hlasem.

„Dobrý den, pane docente...“

„Jakej pan docent, pokud se pamatuju, tak si my dva tykáme, ne?“

Přikývl jsem a omýval jsem si čelo studenou vodou, bolela mě hlava a žaludek jsem měl jako na vodě. Kačmar už zatápěl v kamnech a moje Karolína v bílém pleteném svetru běhala s Kačmarovic děvčaty po zahradě.

Dostali jsme polívku a výslužku s sebou, maso zabalené v papíru, my s Karolínou i docent Senecký. Pak jsme se rozloučili, nasedli do docentova auta a jeli jsme na vltavíny. Měli jsme štěstí a po tři čtvrtě hodině se podařilo panu docentovi vyhrábnout z písku krásný vltavín ve tvaru kapky. Odpoledne nás odvezl s Karolínou do Hradce a sám pokračoval na Prahu.

* * *

Celý podzim až do prosince jsem strávil střídavě v Hradci, v jeho ulicích a v kavárně s Karolínou, a doma, kde jsem jenom přespával. Brácha se jednou zeptal: „Ty neděláš školu, že jsi každé večer doma?“ Naši se na nic neptali, byli příliš zaměstnaní a unavení životem, jak říkávali. Jen dvakrát jsem za tu dobu zajel do Prahy, ukázal jsem se párkrát ve škole a zbytek času jsem pracoval u docenta Seneckého na sbírkách nerostů a v knihovně katedry. A potom jsem vždycky sedl na vlak a jel nazpátek do Hradce.

Za okny kavárny s večerem tmavnul svět, Dlouhá ulice, světla blikotala, Karolína byla se mnou.

„Já na tobě miluju úplně všechno, Karolíno, i to tvý věčný mlčení. Víš, že mi to dřív dokonce vadilo? Nebo mi to bylo prostě divný, sedíš, mlčíš a jen se usmíváš a občas mrkneš řasama... Ale teď vím, že to je vlastně tvoje přednost, že tohle je to skvělý na tobě... Mlčení je čistý. Víš, jak už jsem ti o tom říkal, co je čistý, kámen je čistej, anorganická chemie, mráz, laserovej paprsek...“

„Už zase blábolíš, Pavlíku...“, neznatelně kroutila hlavou Karolína s očima upřenýma na mě, usmívala se a mlčela a jen občas přerušila mé dlouhé monology.

„Ty jsi tak ukecanej...“

„Ale tak to není, Karolíno, teda teď třeba se ti zdá, že jo, ale ve skutečnosti já jsem málomluvnej, fakt, ze mě nedostaneš slovo, mlčím víc než ty. To jenom když jsem s tebou, tak prostě musím pořád mluvit, víš, o tobě, o sobě, o nás...“

„Hele, támhle jde Kačmar,“ přerušila mě Karolína. Opravdu, Kačmar se k nám hrnul ode dveří, šálu a kabát až na paty, vypadal tak ještě mohutnější, než ve skutečnosti byl. Přisedl si.

„Ahoj, Pavle, ahoj, Karolíno.“

„Nazdar, Kačo, kde se tu bereš?“ přivítal jsem ho.

„Tak... Náhodou jdu kolem, tak jsem si řek...“

„Aha, náhodou...“, zopakoval jsem trochu ironicky po Kačmarovi. Podíval se na Karolínu a zase na mě.

„Vlastně jsem se tě chtěl taky zeptat, jestli se něk domluvíme na jaro, víš, kvůli čemu...?“

„Myslím, že vím. Ale musím ti říct jednu nepříjemnou zprávu. Tam v tý pískovně, kde jsme spolu letos kopali, to pár tejdnu po nás zavalilo náskou ženskou.“

„Neblbni... A co?“

„Nic. Je mrtvá. Spadlo na ni pár metrů štěrkopísku. Kopala prej moc hluboko do boční stěny, utrhlo se to. Říkali mi to kluci, co tam letos taky jezdili hledat...“

„No jo, ale to se nám stát přece nemůže, ne? Nejsme na palici, ne?“

Kačmar byl po mé zprávě trochu zaražený, zdálo se mi, že mu objednané pivo nějak přestalo chutnat. Dlouho ho nemohl dopít.

„Víš, Pavle, měl bych pro tebe takovej návrh. Už o tom špekuluju delší dobu,“ začal znovu Kačmar.

„Na jaře se zastav, Kačo, uvidíme, co bude...“ odbyl jsem ho. Pochopil, že chceme být sami, a po chvíli odešel.

A potom jsme courali tmou a plískanicí hradeckých ulic až do odjezdu mého nočního vlaku na Prahu, měl jsem ruku spolu s Karolíninou rukou v kapse jejího zimního kabátku, dýchala nosem, kvůli průduškám, a já jsem chvílemi nedýchal vůbec, štěstím a nadějí, co bude, až přijde zima, a potom a ještě potom.

Na přednášce v posluchárně bylo dost málo lidí, podivil jsem se, protože už jsem tam sám dlouho nebyl. Na dopoledních cvičeních jsem zjistil, kolik mám vlastně absencí, a že už to do Vánoc těžko dohoním.

V ulicích Prahy ležel rozčvachtaný sníh, bloumal jsem mezi výklady obchodů a poohlížel jsem se po nějakém vánočním dárku pro Karolínu. Cítil jsem se bez ní tak opuštěný, že mi už jenom kvůli tomu byla celá Praha protivná. Večer jsem měl ve vrátnici na koleji schovanou obálku. Byl v ní lístek od docenta Seneckého. Měl jsem se mu ozvat, ale já už jsem měl zase sbaleno na ranní vlak a na poledne domluvenou schůzku s Karolínou v Dlouhé ulici.

Seděli jsme v chladu chrámové lodi, kamenné stěny, vysoké stropy s klenbami a vitráže v gotických oknech. Vánoční varhanní koncert v hradeckém kostele. Před oltářem stály velké, ze dřeva vyřezané jesličky, zvířátka, Ježíšek ze dřeva, figurky, hvězda betlémská.

„Tahle muzika je čistá, slyšíš to? Jde to z těch varhan, a do nich to vešlo z prstů toho varhaníka, a do jeho prstů z duše toho, kdo

to složil. Duch a krása, to je čistý... Stejně tomu nerozumím, je to vlastně jenom nějaký vlnění, který není ani vidět, jen to cítíš...”

Karolína mi vši silou stiskla ruku, abych už nechal toho žvanění, aspoň tam v kostele.

Ale já jsem jenom šeptal.

Pomalým autobusem, co stavěl u každého patníku, jsme jeli večer k nám, seděli jsme v mém pokoji mezi vším tím „kamením“, jak schválně přede mnou říkala Karolína.

„Co vlastně máš rád kromě kamenů? Co by ti udělalo radost pod stromečkem?“ zeptala se Karolína, ohřívala se ze své věčné zimy u radiátoru v teplých ponožkách a ve svetru, který jsem jí půjčil, přestože bylo v pokoji krásně teplo.

„Ještě mám rád mapy.“

„Mapy čeho?“

„Všeho. Nejvíc ale geologický mapy. Tohle je například geologická mapa Československa z roku 1937, ohromná vzácnost, zpracoval ji docent geologie doktor Koutek, vidíš, kolik tehdy za první republiky stála? Šest korun, nakladatelství Elstner v Praze. Mapa znamená hrozně moc, Karolíno, mapa tě nikdy nezklame, s mapou se nikdy neztratíš, nikde na světě, jenom se srovnáš podle světových stran, víš, stačí vědět, kde je sever, a máš vyhráno.“

„To já nikdy nepoznám. Jsem schopná zabloudit všude...“

„To já ne. Něco ti ukážu.“

Otevřel jsem dolní zásuvku skříně a vytáhl štos nejruznějších map.

„Tohle je mapa Madridu. Dostal jsem ji na památku od jednoho studenta ze Španělska, bydlel v Praze na koleji.“

„K čemu ti je mapa Madridu?“

„No, zatím celkem k ničemu. Ale můžu si v ní číst a učit se, kde je co v Madridu, a až se tam někdy podívám, tak hned budu vědět, kam mám jít a kudy.“

„Ty nejsi normální,“ nevěřila Karolína.

„A tady je mapa Severního ledového oceánu. To se taky může hodit. Tahle krásná kopie, to je mapa, podle který se plavil James Cook. Všimni si, nejsou tam třeba vůbec zakreslený některý pevniny. Prostě ještě nebyly objevený. Není to skvělý? Představ si, že se plavíš na lodi a objevuješ nový ostrovy a průplavy a pojmenováváš je podle lidí, který znáš. Místo mapy máš jen bílej papír. Ale víš, kde je sever, to poznáš z hvězd, a tím pádem víš všechno, co potřebuješ, a přitom vlastně nevíš nic, v podstatě...“

„Blábolíš...“ smála se unaveně Karolína.

„Jeden můj kámoš na koleji, ktorej má naštudovaný životopisy mořeplavců a půjčuje mi knížky o astronomii, ten říká, že mapa je spolehlivější než ženská, že tě nikdy nezklame... Ale já si to samozřejmě nemyslím, Karolíno, protože ty, my dva, jsme úplně jiný, my se nikdy nezradíme...“

„Schovej už ty mapy a ukonči přednášku...“ protestovala Karolína. Už bylo pozdě a oba jsme zívali.

* * *

Osmdesátá léta se skláněla a nahýbala ke svému konci a hrnula mě před sebou svými událostmi jako po nakloněné rovině, měl jsem zmatek ve všem i v sobě, ale nejvíc ve škole. V Praze mě nečekalo před Vánoci nic dobrého. Nedostal jsem tři zápočty. Přesto jsem obešel katedry a zapsal se na všech pět zkoušek.

„Co blbneš, proboha!“ hřímal na mě ve své kanceláři docent Senecký. „Nemáš tři zápočty, chceš vylétnout ze školy?“

„Prosím tě, Honzo, nemoh by ses přimluvit u kolegů? Vždyť o nic nejde...“ žadonil jsem.

„To si myslíš ty. Ten asistent od profesora Nováka už za mnou byl. Ptal se, jak je to možný, že Seneckýho asistent má devět absencí za sebou na jeho seminářích. Znáš ho, ten ti zápočet nedá... Nebo ty ho vlastně ani neznáš, když tam nechodíš... Je to rapl.“

„Tak zkus zajít rovnou za Novákem. Ten mu domluví.“

„To nemyslíš vážně? Budu vypadat jak idiot...“, rozčiloval se pan docent.

„Vždyť jste přece kamarádi,“ škemral jsem dál.

„Cos dělal celej půlrok? Flákal ses...“

Pokrčil jsem rameny. Byla to pravda.

Na Štědrý den jsme byli každý sám, já doma a Karolína taky u rodičů. Šestadvacátého jsme se sešli v Hradci, dal jsem jí v kavárně v Dlouhé dárek ve vánočním papíru. Zlatý řetízek s modrým kamenem, jejím kamenem, aby jí dával sílu a chránil ji.

„Já mám pro tebe taky dárek, ale chci ti ho dát tam..., víš kde?“

„Tam v tom vchodu u cihelny?“ napadlo mě hned. „Proč? V týhle zimě? Vždyť tam omrznem...“

„Pojď a uvidíš, bude to tam dvojnásobný překvapení, ten dárek a pak...“, naléhala Karolína.

Byla zabalená v šále, na hlavě kulicha, tváře červené mrazem, mrzly nám u sebe pusy.

„Víš, kdo bydlí v tom bytě se zvonkem beze jména?“ zeptala se, když mi dala vánoční balíček převázaný lesklou šňůrkou.

„Nevím, v tom okně je věčně tma. Tenkrát jsme tu zvonili, ale nikdo neotevřel...“

„To je ten druhej dárek, Pavle, to tajemství...“

„Jaký tajemství?“ nechápal jsem.

„Ten byt je našich, vlastně už můj, je přepsanej na mě. Trochu jsme ho v poslední době zařizovali, bílili a tak. Teď je odpojený topení a voda, ale na jaře tam budu smět bydlet. Je to prostě můj byt...“

„To je skvělý... Proč jsi mi to neřekla dřív?“

„Chtěla jsem tě překvapit, udělat ti radost.“

Začal zase padat sníh. Vyšli jsme doprostřed silnice a zvrátili hlavy dozadu, drobné bílé vločky se snášely z černého vysokého

nebe, poletovaly, míhaly se, jako když běloučcí mrtví čmeláci padají k zemi v lehkém ledovém vánku.

Do poloviny ledna jsem stihl vylétnout od tří zkoušek a ke dvěma zbývajícím mě kvůli chybějícím zápočtům ani nepustili.

Seděl jsem na koleji ve svém pokoji na pelesti, kluci tam zrovna dojídali nějaké vánoční dobroty z balíku, který někomu došel z domova. Panovala dobrá nálada, padaly vtipy a povídaly se historky a zkušenosti z probíhajícího zkouškového období. A já jsem se rozhodl, že to zabalím.

Šel jsem dolů na vrátnici a vytočil telefonní číslo do bytu docenta Seneckého.

„To nemyslíš vážně?“ zhrozil se pan docent, když jsem mu oznámil, že končím se studiem.

„Stejně už mě to nebavilo,“ řekl jsem do sluchátka.

„Nejsi hloupej...?“ křičel.

„Děkuju ti, že ses za mě přimluvil u Nováka, vyzkoušel mě, i když jsem neměl zápočet. Ale nedal mi to...“

„To ti pěkně děkuju...,“ zaznělo mi do uší našťvaně.

„Mě to mrzí, Honzo, žes měl kvůli mně nepříjemnosti...“

„Tohle si doufám rozmyslíš! Koukej si udělat aspoň pár zkoušek a v únoru tě chci vidět na přednáškách a na cvičeních. Zbytek zkoušek si doděláš v letním semestru,“ řekl přísně.

Cítil jsem se hrozně, když jsem položil sluchátko. Vyběhl jsem po schodech nahoru, vzal si dvě sbalené tašky a vyrazil jsem na vlak.

Šel jsem pěšky, abych se prošel, převracel jsem si to cestou ještě všechno znovu v hlavě. Horní část Václavského náměstí byla přeplněná lidmi, spousty esenbáků pobíhaly všude kolem. Viděl jsem oranžovobílé policejní antony a esenbáky v kombinézách a přilbách, které jsem do té doby snad ještě neviděl, s průhlednými ochrannými štíty a dlouhými obušky. Šel z nich strach. Propletl jsem se tudy a dostal se na hlavní nádraží.

Vlak dlouho nejel, a když dorazil, bylo v něm zima, cítil jsem, jak do mě od nohou stoupá chlad, bylo mi mizerně.

V Hradci jsem přesedl na autobus a domů dorazil večer. Naši a brácha sledovali televizi, ukázali tam pár záběrů toho, co jsem před několika hodinami sám viděl.

Potom dělali reportéři rozhovory s kolemjdoucími a s prodavačkami z obchodů, které si stěžovaly, že si kvůli protisocialistickým demonstracím slušní lidé nemohou u nich v klidu nakoupit.

Šel jsem hned spát a teprve za tři dny jsem doma řekl, že jsem se rozhodl nechat studia na univerzitě. Brácha si zatukal na čelo a šel pryč, naši to přijali klidněji, než jsem čekal.

„Nevyhodili tě nakonec kvůli tomu Palachovu výročí?“ zeptala se maminka druhý den ráno starostlivě. „Prej tam demonstrovali taky studenti pražskejch vysokejch škol.“

„Ale ne, mami. Skončil jsem sám. Vždyť jsem vám to včera vysvětloval. Chci se živit sám, vydělávat si, už něco sám dělat... A bydlet s Karolínou v Hradci, ne žít někde v Praze.“

* * *

Veze jsem se na korbě nákladáku, který řídil můj brácha, půjčil si ho z podniku, aby nikdo nevěděl. Byla to vlastně černá jízda, to moje stěhování.

Nadsakoval jsem na plošině, když jsme se kodrcali po vypravované silnici, která vedla od nás do Hradce. Bundu jsem měl zapnutou až ke krku a do uší mi foukal jarní vítr. Nastavil jsem mu tvář jako nové naději očekávání jiného života.

Těch pár mých věcí ani nezaplnilo celou plochu, jedna skříň, dvě police, bedna se šatstvem, v druhé a třetí bedně moje sbírka kamenů a ta poslední, papírová krabice od televizoru, byla plná knížek. V našem novém domově, v bytě u cihelny, jsem pak své nejmilejší knížky rovnal do polic a ukazoval je Karolíně, geologické

a mineralogické spisy a atlasy, skripta z univerzity a knížky z antikvariátů, Londonovy povídky z Aljašky, pár cestopisů a Říjen v železniční zemi od Jacka Kerouaca.

Karolína měla v bytě nově vybavenou kuchyň, ve dvou zbývajících místnostech stálo jen pár kousků nábytku po její babičce a moje skříně.

Nastoupil jsem hned na jaře v Hradci do práce, ke Geodézii jako figurant, bylo nás tam pár mladých kluků a měl nás na starosti starší inženýr s knírkem. Ráno v sedm jsme se scházeli u něj v kanceláři a pak jsme šli do terénu. To se mi líbilo, být celý den venku, i když třeba nebylo právě hezké počasí. Nebyli jsme zrovna nějaká nóbl společnost, jeden propuštěný učitel, dva kluci, kterým se po učňáku nechtělo dělat ve fabrice, takže mě jako zkrachovalého vysokoškolačka přijali mezi sebe dobře. Jen inženýr z nás měl občas bolení hlavy.

Napsal jsem dopis docentu Seneckému, aby se na mě nezlobil, ale že cítím, že tohle je pro mě teď to nejlepší. Nechodit do školy a být s Karolínou. Připsal jsem mu naši novou adresu do Hradce. Měl jsem radost, když mi po týdnu přišla odpověď, a dokonce v balíčku jako dárek jeho nová kniha o geologii.

Všechno teď bylo jiné a nové. Po práci jsem čekal na Karolínu před školou nebo v bytě, četl jsem knížku, kterou napsal pan docent, vařil jsem špagety v hrnci. Byli jsme s Karolínou pořád spolu, v kině jsme se drželi za ruce, světlo vrčelo na plátně, ta magie, červený plyš a mírně zatuchlá vůně sálu a příběhy, které nejsou pravda. V kavárně jsme poslouchali tu naši fatální píseň o síle lásky, které jsme věřili. Tak tě miluju, ochráním tě od všeho zlého, *budu odhánět vampýry od tvých dveří...* Potom jsme si ji nahráli na pásek a pouštěli si ji doma z magnetofonu, ráno při vstávání a večer před usnutím.

Karolína se učila na závěrečné zkoušky, bylo odpoledne a dole u vchodu někdo zazvonil. Vyklonil jsem se z okna a uviděl Kačmara. Zamával jsem na něj, aby šel nahoru.

„Jak jsi mě tu našel, Kačo?“ zeptal jsem se ve dveřích překvapeně.

„Byl jsem nejdřív u vašich na vsi,“ zabručel.

„Sedneme si do kuchyně, jo? Karolína se v obejváku učí. A stejně tam nemáme žádný křesla, museli bychom sedět na zemi.“

„Už jsi byl letos kopat vltavíny?“ zeptal se Kačmar, jakmile jsme si sedli za stůl.

„Byl jsem dvakrát, jen tak o víkendu s klukama.“

„Já bych měl pro tebe takovej návrh, Pavle.“

„Mluv,“ vybídl jsem ho.

„Ty se v tom vyznáš, víš, kde jsou naleziště, znáš lidi, co kupují, zkrátka víš, jak to chodí. Já zas dovedu zabrat, prostě umím makat a mám auto. Chci ti navrhnout, že bychom mohli jezdit spolu.“

„Klidně, Kačo, jezdi s náma, jako loni...“

„Ale tys mi nerozuměl. Já myslel, že bychom jezdili jen my dva,“ podíval se na mě zkoumavě Kačmar.

„Aha, nechce se ti dělit vytěžený vltavíny na čtyři díly, co?“

„To ne...“ řekl rozpačitě

„Ale jo, prokoukl jsem tě, Kačo.“

„No a co...? Vem to racionálně, vždyť je to na palici jezdit v tak velký bandě. Navíc mi ten Martin nesedí, je moc divokej, jako utržej ze řetězu, příšerně rychle jezdí a... Ty jsi klidás a víš líp než on, kde hledat.“

„Já nevím, Kačo... Je fakt, že mám teď pár typů, kde by možná stálo za to zkusit kopat. A tyhle kluci, co jsme spolu jezdili loni, už nemají moc zájem nebo jezdí sami...“

„Tak vidíš. Pojedeme na půl, halb und halb. To je férový, ne?“

Vyprovodil jsem Kačmara až dolů ke vchodu a pak jsem seděl za stolem a o všem přemýšlel.

„Kdo to byl?“ zeptala se Karolína z vedlejší místnosti.

„Kačmar. Myslím, že jsem ho odhadl dobře. Je to takovej sedlák prohnanej...“

V práci to byla někdy nuda a inženýr měl čas od času taky svoje problémy nebo něco potřeboval, takže nebylo těžké domluvit se s ním, aby mi občas udělal čárku v docházce, i když jsem do práce nepřišel. To pak na mě před domem zahoukal zelený žigulík a vyráželi jsme kopat vltavíny.

Ukázal jsem Kačmarovi, jak si upravit nářadí, aby mohl pracovat v omezeném prostoru. On přinesl vojenské polní lopatky, vyměnil je v hradeckých kasárnách od vojáků za tašku piv. Jezdili jsme kopat pravidelně třikrát v týdnu až do léta. Několikrát jsem ho vzal s sebou na mineralogickou burzu do Příbrami, prodali jsme natěžené vltavíny, a protože jsme kromě obvyklých úlomků a střepů měli vždycky i pár kvalitních kousků, pokud jsem si nějaký neponechal do své sbírky, stržili jsme hodně slušné peníze. Kačmar cestou zpátky spokojeně mlaskal. Tenkrát konečně pochopil, jak to celé funguje.

Karolína složila zkoušky na výbornou a byly před ní její poslední prázdniny. Vyrazili jsme na vandr, jak jsem to měl rád, jen tak s batohy a spacáky, navštívili jsme moje kamarády na Moravě, které jsem neviděl od předešlého roku, potom jsme pokračovali na Slovensko, vlakem, stopem a autobusem.

„Máš za nehty kůru ze stromů a voňavou smůlu a v té košili je kouř z ohníčku...“

To byla na Karolínu ohromně dlouhá věta a přitom znamenala to nejprostší a nejkratší: „Miluju tě.“ Byli jsme spolu, a to bylo vše, co jsem si přál.

Když jsme se vrátili, měl jsem u našich na vsi povolávací rozkaz na vojnu a v našem bytě dopis od docenta Seneckého.

Prvního října jsem se měl hlásit u vojenského útvaru v Hodoníně. Na Karolínu padl smutek a chtěla brečet.

„Neblázni, Karolínno, dva roky... Co to je? Co to je proti geologickým časům?“

„Když já nevím, co je to geologický čas...“ vzlykala Karolína.

„To je doba, za kterou třeba zvětráním zmizí kus skály nebo celá hora, nebo je to doba, kdy erozní činností vody, větru a...“

„Ukonči přednášku,“ řekla rezolutně Karolína a chvíli mlčela.

„Měsíc a půl můžeme být ještě spolu,“ vzdychla potom.

Docent Senecký nás pozval na pár dní k sobě do Prahy. Karolína byla z Prahy celá nadšená, věděl jsem, že ji mnohem víc baví chodit po ulicích města okukovat památky a starobylé domy než se vláčet po horách nebo po lesích a stopovat na silnici uprostřed polí. Vydržela ten náš prázdninový vandr jen kvůli mně, a tak já jsem s ní zase bloumal po Praze, i když jsem se tam necítil zvláště dobře, hlavně od doby, kdy jsem odešel ze školy. Ale s Karolínou to bylo všechno jiné, lepší. Zkoušeli jsme v Chuchli sázet na koně, Karolína nosila bílé džíny a bílou sportovní bundu s lampasy na rukávech a s kapuckou, hnědé brýle proti slunci a kolem krku divadelní kukátko po babičce. Byla bílá a čistá, sázeli jsme dvacetikoruny a výhra stačila sotva na limonádu. Já jsem se snažil uchopit ty společné okamžiky, zpomalit čas, ale věděl jsem dobře, že to nejde. Že za pár týdnů budu stát na peróně v Hradci a čekat na vlak směr Hodonín.

Sníh čistý jako její čelo

Tiše jsem vstal z postele, abych nevzbudil Karolínu, došel jsem k oknu, přes zatažené závěsy prosvítal dovnitř jas, jako by nebe venku bylo bílé. Otočil jsem se ke Karolíně, spala na polštáři s vlasy vyčesanými dozadu. Poodhrnul jsem závěs a záclonu, na střeších sníh, první sníh čistý jako její čelo, vysoký komín cihelny čněl z toho neposkvrněného bílého pole jako dlouhé začouzené cigáro.

Nemohl jsem odtrhnout oči od zasněžených střech, vypadaly jako filmové plátno, na kterém jsem si přehrával v duchu události posledního překotného roku. Kasárna v Hodoníně, vojenský dril a stýskání, a potom listopadový převrat, Československo vzhůru nohama, nervozita lampasáků a naše snaha dostat se ven z kasáren. Pak před Vánoci přijeli naši a brácha, cestou nadšeně vyprávěli, co věděli, vytrhlo je to z jejich letargie, aspoň se mi to na chvíli zdálo. Dělali si starosti, co se čtyřmi hektary polí, které dostanou zpátky, když komunistická strana už není u moci, brácha mluvil jen o tom, jak si pořídí nákladáky a bude provozovat autodopravu. Seděl jsem vedle něj na přední sedačce jeho škodovky, všechno jsem to hltavě poslouchal a všechno zase pouštěl z hlavy a těšil se na Karolínu, kterou jsem neviděl tři měsíce, protože jsem jí zakázal, aby za mnou přijela. Nechtěl jsem, aby mě viděla v těch zelených hadrech uprostřed ubohých kasárenských zdí...

Ale to všechno už se stalo skoro před rokem, teď jsem byl doma, předčasně propuštěný voják základní služby, šťastný z náhlé demokracie a volnosti a z Karolíny, cítil jsem se tak jako všichni kolem, trochu změněný, trochu zaskočený sám sebou, jiný než dřív. Začal jsem u bráchy a pomáhal mu s rozjžděním jeho firmy, a současně se měnilo i všechno kolem, tak rychle, až se mi z toho bláznivého filmu občas motala hlava.

Sedl jsem si do nohou postele a hleděl na Karolínu, už byla probuzená, dívala se na mě mlčky a bez pohnutí, jako když malé děti pozorují někoho, kdo přišel a koho neznají.

„Venku napadal v noci sníh, Karolínó.“

„Brrr... Víš, jak nenávidím zimu.“

„Karolínó... Není žádná zima, neexistuje sníh, není mráz, ani tma není, když chceš. Víš, co je ohromný? My dva, když jsme spolu, tak nemusíme věřit tomu, co je za oknem...“

Karolína se dívala zpod přikrývky, cítil jsem, že musím mluvit, že to ze mě mluví samo, když jsme zase spolu po tom všem, co se kolem stalo.

* * *

Na jaře jsem se slavně shledal s Kačmarem, obrazili jsme po deštích všechna pole, co jsem znal a kde se daly najít vltavíny. Ukázal mi doma dvě soupravy polního náradí na dobývání vltavínů, všechno sám připravil, udělal z ocele a ze dřeva, zkrácené násady na speciálně ubroušené krompáče, polní lopatky, motyčky na jemnější kopání a dvě síta na prosívání písku. Dal mi dvě blůzy s černobílým vzorem, jaké fasují řezníci, sám je nosil a já jsem si je taky brzy oblíbil na práci v terénu. Jezdili jsme kopat skoro obden, zanedbával jsem práci u bráchy a brzy jsme se začali hádat. Připadalo mi to podružné, nechtěl jsem se vázat na jednu práci, ale brácha to bral jinak, po svém, poctivě a beze zbytku.

Karolína už pár měsíců pracovala v realitní kanceláři v Hradci, bavilo ji to, učila se nové věci a studovala zákony, četla knížky o architektuře a stavebnictví. Zdálo se mi, že to všechno nabírá dobrý směr. Tak, jak jsme o tom vždycky oba snili.

Slunce svítilo už skoro letně přes větve listnatých stromů na lavičku v parku, kde jsme seděli. Bylo to Karolínino přání: odjet do úplně

jiného města. Koukal jsem do písku, kterým byly vysypané cestičky v parku před žlutobílou budovou, v níž byla obřadní místnost bechyňského městského úřadu. Karolína měla pro tenhle den úplně jinak učesané vlasy, než vždycky nosívala. Uvažoval jsem proč, proč vlastně?

„Změní se tímhle dnem něco, Karolíno? Vid', že ne... Řekni, že ne...“

Karolína svítila svým čistým světlem, nesla si svou auru, jasnou a zářivou skoro jako vždycky, jenom mi připadala ten den trochu hnutá, i výraz Karolínina obličeje byl trochu posunutý, snad nervozitou, lehkou křečí.

„Nic se nezmění, Pavle, co by se mělo změnit? Mezi náma...?“

Po cestičce k nám přicházeli rodiče, Karolínini i moji, měli bílé stužky vetknuté ve svátečních šatech, bylo to tak slavnostní, až mě zamrazilo. Chytil jsem Karolínu pevněji za ruku. Po svatební hostině jsme se dívali z okna hotelu na bechyňský zámek.

Na svatební cestu jsem vzal Karolínu do vsi, kde jsem dřív bydlel s rodiči. Toulali jsme se kolem řeky a poslouchali, jak zpívají ptáci.

„Víš, Karolíno, chtěl bych ti ukázat všechna místa, co mám rád. A v týhle krajině jsem vyrůstal, hrozně moc pro mě znamená, že se tu procházím, a s tebou. Je to zvláštní pocit, kterej se mi vždycky vrací, když se dívám na lesy a na stráně kolem, na řeku, a dejchám ten vítr ze stromů. Já jsem vždycky chtěl bejt lepší, kvůli tý krajině, že tu žiju a tak, že je taková mírná a vlastně chudá, kamenitá zem... A když jsem s tebou, tak to je to samý, chci bejt lepší kvůli tobě, že s tebou můžu bejt, že jsi, že jsme se našli, že jsi taková, jaká jsi... Chtěl bych bejt lepší, že ty jsi jako něco nade mnou, jako když chodím tady kolem řeky a dívám se do nebe...“

„Pavle...“

„Já bych ti chtěl přesně vysvětlit, jak bychom měli žít, víš, jak to cítím. Chci, abys byla šťastná, a pak i já budu šťastnej... Já myslím, že my dva můžeme žít ve vlastním světě, kde budou věci a lidi, který

máme rádi, a tahle krajina, a nebude tam nic, co nám otravuje život, a že se můžeme vykašlat na to, co chtějí jiný, když to nechceme my. Pro mě jsou důležitý tyhle věci, co jsem teď říkal, a je mi jedno, co si myslí někdo jinej, kterej bere za hlavní drát se někam dopředu a dělat kariéru nebo někoho okrádat, aby vydělal těžký prachy nebo aby se dostal k moci a rozhodoval o lidech. Chci žít ve svém světě. Kača říkal, že stejně zase jde jen o prachy, teď po převratu stejně jako za komunistů, lidi jsou prej pořád stejný. Jenže já chci svět, kterej je čistej, a středobodem jsi ty a kolem ostatní čistý věci, láska je čistá, kameny a jejich moc, příběhy a myšlenky, který někdo sepsal a kterejm věřím, čistý věci a myšlenky a geologickej čas a přírodní zákony...“

„Blábolíš, vid'...?“

„Vidíš támhle tu louku na druhý straně řeky? Jako malej kluk, když jsem stál na tomhle místě, tak mi vždycky připadala ta louka hrozně daleko, vzdálená a nedosažitelná, představoval jsem si, že se po ní procházím, a neuměl jsem si představit, jak bych se tam dostal, jak tam dojít. A byl jsem tam vlastně poprvé nedávno s tebou a neřek jsem ti to, protože mi to připadalo takový směšný, víš, že něčeho dosáhneš až v době, kdy už ti to nic neříká, kdy už jsi jinde a ta tvoje vesnice se ti vlastně srazí jako šaty, je ti malá jako šaty, ze kterejch jsi vyrostla...“

Vltava plynula klidně kolem nás, házeli jsme kamínky do proudu a mně se zdálo, že ta řeka nese něco pryč od nás dvou a my že zůstáváme, s vůní trávy a stromů a větru nad hladinou. A když jsem se podíval na mlčící Karolínu, vůbec jsem se neodvážil odhadnout, kde se mi v tu chvíli právě toulá.

Karolína si ze všeho nejvíc přála, abych začal někde doopravdy pracovat, když u bráchy to nedopadlo dobře a po půl roce mě vyhodil. Zkusil jsem to v jednom podniku v Hradci jako noční hlídač. Připadalo mi to jako nejvhodnější zaměstnání. Přes den jsme

s Kačmarem kopali vltavíny někde v terénu a každý druhý večer jsem nastupoval na vrátnici. Sledoval jsem televizi nebo jsem si četl, po dvou hodinách jsem prováděl předepsané obchůzky areálu a mezitím jsem spal na kanapi. Asi na páté směně mě nevbudil nařizený budík a já jsem prospal na služebním otomanu celou noc. Ráno, když autobus přivezl zaměstnance na směnu, musel jeden z nich přelézt zamčenou závodní bránu a bušit na okno vrátnice, abych šel odemknout vrata. Dostal jsem napomenutí od šéfů, ale bohužel po týdnu jsem usnul znovu tak tvrdě, že jsem se neprobudil při zvonění budíku, a dostal jsem výpověď.

Věděl jsem, že Karolína není spokojená, ale nic mi nevyčítala. V té době se nám s Kačmarem zrovna dařilo a dobře jsme prodávali na burze. Přinesl jsem domů peníze, větší, než byl Karolínin plat za tři měsíce. Mohla se konečně dát do zařizování našeho bytu. Bavila se tím celé dny a předem všechno promýšlela do podrobností. Jedné soboty přijel Kačmar ve svém zeleném kombíku měl kbelíky s rozmíchaným vápnem a malířské štětky a štafle. Všechny věci jsme vystěhovali na chodbu, vybílili všechny tři místnosti a Karolína měla čistý stůl, bílé plátno, nepopsaný list pro své záměry.

V nových časech po listopadovém převratu se trochu pomíchaly party hledačů vltavínů, ti lidé, které jsem znal, na čas zmizeli, a pak se někteří z nich zase objevovali na různých lokalitách, přibyly nové skupinky, které jsem nikdy předtím neviděl, a některé mi byly dost podezřelé. Zůstal samotář Simon, pár místních lidí z okolí známých nalezišť, my s Kačmarem jsme zůstali taky spolu a hledali jsme na vlastní pěst. Pokoušel jsem se objevovat nová místa a vyhýbali jsme se starým slavným nalezištím, protože tam už se pomalu nedalo kopat, tam hrozilo největší riziko ze strany nových majitelů pozemků a policie a místních úřadů. My jsme byli srostlí s krajinou a dokonale jsme znali terén, zaspávali jsme po sobě vykopané jámy, byli jsme nenápadní. A o to víc nás zlobily

skupinky různých „amatérských“ hledačů, kteří dělali povyk, a tím přitahovali pozornost na všechny. Nechávali po sobě v zemi krátery a podkopávali krajnice silnic, a to ještě víc dráždilo místní lidi a policii. My jsme byli „profíci“, jak říkal Kačmar, a po čase jsem si všiml, že když jsme my dva začali hledat na nějakém novém místě, další hledači nás dříve či později nějak záhadně vyslídili, a to i když jsem třeba zrovna neměl štěstí při volbě nové lokality a nenašli jsme vůbec nic. To jsme se pak raději vraceli na místa, o kterých jsme s jistotou věděli, že tam nějaké vltavíny najdeme.

Koncem září jsme kopali až na hranici českokrumlovského okresu a blízko nás kopal i Simon. Potkávali jsme ho celkem pravidelně na křižovatce polních cest, jednou jsme ho zastihli v lese na pařezu, seděl a jedl suchý chleba, který zapíjel kávou z bandasky. Vždycky jsme si řekli jen „ahoj“ a šli dál. Simon byl vlk samotář, vyhýbal se ostatním hledačům, já sám jsem s ním mluvil do té doby asi třikrát. Hovořil tiše a v holých větách.

Jednou ráno, bylo už docela chladno, les byl plný tichých hlasů a šelestů, dýchal jsem jeho páry z mechů a hub, vůni stromů a pichlavé lesní trávy. Kačmar šel ztěžka vedle mě, nesl všechno naše náradí, já zase batoh s jídlem na celý den. Najednou jsem zbystřil pozornost, zaslechl jsem divné zvuky, dupot, větve praskaly, a potom jsem si všiml něčeho na kraji křoví. Pár poházených věcí.

„Vidíš to?“ zastavil jsem se a podíval se na Kačmara.

„Jo, to je bágl.“

„To je Simonův batoh, ten poznám...“ stačil jsem ještě říct a najednou to před námi zapraskalo a zadupalo, jako když se srnec vyplašený z bezprostřední blízkosti dává na útěk. Oběhl jsem nízké husté smrčky a málem jsem zakopl o Simona. Ležel v jehličí, měl roztrženou košili u krku, dlaň si držel na oku a z nosu mu tekla krev.

„Simone, co je...?“

Měl krev v dlaních, díval se na mě, zřejmě krvácel z obočí.

„Přepadli mě...“

Bylo to stručné, nic víc se od Simona nedalo čekat. Kačmar chvíli civěl a najednou zařval a rozběhl se ke kraji lesa, odkud se ozývalo dusání a praskot větví. Hodil jsem svůj batoh Simonovi k nohám a vyrazil jsem za Kačmarem. Viděl jsem jeho široká záda a vpředu před ním dvě kličkující postavy. Nikdy bych býval nevěřil, že Kačmar dovede tak rychle utíkat. Ti dva před námi tenhle kout lesa evidentně neznali, dostali se k oplocené školce a ta je zastavila, museli prudce změnit směr a po pár metrech jsme je dohonili. Otočili se oba naráz a postavili se proti nám, jeden měl v ruce nějakou násadu a druhý silný provaz. Zarazil jsem se, ale Kačmar se vyhnul svištěcí násadě a dělovou ranou pěstí srazil chlapa napravo. Jeho parták se k němu otočil a já jsem mu v tu chvíli skočil za krk a strhl ho dozadu, padl na mě, chvíli jsme se po sobě váleli. Měl větší sílu, škrtil mě a podařilo se mu praštit mě hranou ruky někam pod oko a přes nos, klečel nade mnou, viděl jsem jeho černý knír, snažil jsem se ho koleny kopat do žeber, chtěl jsem zakřičet o pomoc, ale jenom jsem zachroptěl. A najednou ten vousáč odletěl stranou do lesní hrabanky a strašlivě zakvílel – Kačmar ho ze mě sestřelil jediným mocným kopancem. Než jsem se vzpamatoval, vrhl se zpátky na toho prvního a bušil do něj pěstí. Ten s knírem se plazil pryč, vystartoval jsem k němu, ale Kačmar mě předběhl, vyzvedl ho za klopky kabátu na nohy a zasadil mu úder do břicha, po kterém šel chlápek do kolen, klečel na jehličí a skučel. To už u nás stál Simon, v ruce držel svůj lovecký nůž a třásl se po celém těle, stejně jako já, nemohl jsem popadnout dech, oba jsme sledovali, jak Kačmar pobíhá mezi stromy a svýma lopatovitýma rukama obhospodařuje ty dva šmejdy.

„Je ti něco?“ obrátil jsem se na Simona. Půlku tváře měl v krvi, na druhé špinavou šmouhu, byl celý otrhaný a zvalený.

„Dobrý,“ řekl.

„Okradli tě?“

„Jo. Sebrali mi všechno, co jsem nakopal za tři dny.“ To byla nejdelší věta, jakou jsem zatím od Simona slyšel. A to bylo vážné.

„Kačo, nech je už, vždyť je zabiješ...“ chytil jsem Kačmara za rameno, ti dva leželi zkroucení na zemi. Kačmar těžce oddychoval. Zdálo se, že mají doopravdy dost. Vůbec se nepokoušeli vstát.

Prošacovali jsme je, u toho s knírem našel Kačmar látkový sak převázaný šňůrkou. Simon si ho vzal, byl z poloviny plný vltavínů, které sám nakopal. Sedli jsme si na zem, Simon se vrátil pro své věci a přinesl taky můj batoh a tašku s nářadím. Utíral jsem si kapesníkem obličej, měl jsem pocit, že mi natéká nos a jedna strana tváře, slzelo mi oko.

Kačmar obral lupiče o jejich věci, měli u sebe občanské a řidičské průkazy. Mlčeli jak zařezaní, jen kníratý chlápek potichu sténal, měl jsem podezření, že mu Kačmar tím kopancem přerazil pár žeber. Za nějakou chvíli se posadili a opřeli zády o stromy. Vyšší blondák ve vojenské bundě měl šrám na tváři a z úst mu tekla krev.

Prohlížel jsem si jejich doklady, pocházeli oba z úplně jiného kouta republiky. Co s nimi; převracel jsem v ruce ty průkazy. A pak jsem vyndal z batohu prázdnou plechovku od hovězího masa, z krabičky jsem vysypal dvě čtverhranné hořlavé tablety, které jsme občas používali do malinkého plechového vařiče. Kačmar mi hodil zápalky, rozdělal jsem v plechovce oheň a spálil v ní postupně všechny doklady těch dvou. Kačmar stál nade mnou a lupiči se neodvážili ani pohnout. Nakonec z nich Kačmar pod pohrůžkou vypáčil, že mají na kraji lesa schované auto. Když se konečně postavili na nohy, dovedli nás pomalu až k němu, modrá škodovka se státní poznávací značkou odněkud z východních Čech.

Kačmar vytáhl z naší tašky zaostřený malý krumpáč, se kterým jsme kopali v jámě, obešel auto a postupně prorazil ocelovým hrotem všechny čtyři pneumatiky. Pozorovali jsme ho se Simonem mlčky, ještě se pořád docela neuklidnil.

„Už se tady neukazujte, kurvy,“ zachraptěl Kačmar na ty dva, „na takový svině tady nejsme zvědavý...“

Otřel si čelo rukávem, ten s knírkem se opíral o blatník auta a blondák si držel kapesníku úst.

„Jestli vás tu ještě někdy uvidím, tak vás zabiju...“ řekl jim Kačmar na rozloučenou.

Nechali jsme oba dva jejich osudu a vraceli jsme se zpátky mezi stromy. Na křižovatce lesních cest řekl Simon „díky“ a šel si po svém.

Když jsem se večer vrátil domů, Karolína se polekala. Zprvu jsem nechápal proč, tak mě stáhla za ruku před zrcadlo a tam jsem teprve uviděl, jak vypadám. Monokl pod okem, podlitiny na krku, škrábanec na čele. Chvilí jsem ji uklidňoval a pak jsem musel s pravdou ven, protože jsem nechtěl lhát. Poprvé jsem od ní uslyšel, že bych měl s tím hledáním kamenů přestat, ale uchlácholil jsem ji ještě celkem snadno.

* * *

Ráno bylo sychravé, vstali jsme s Karolínou později dopoledne a jí se moc nechtělo ven. Ale přemluvil jsem ji, aby se teple oblékla, a před domem u chodníku jsem dlouze startoval zelený žigulík. Dělalí jsme to teď s Kačmarem tak, že vždycky když jsme skončili s kopáním, zavezl jsem ho domů, sám jsem pokračoval jeho autem do Hradce a druhý den jsem se pro něho zase stavil doma. Takže zelené auto zůstávalo u nás. Kačmar měl stejně ještě jedno.

Byl začátek listopadu a my jsme s Karolínou stihli ještě poslední výlovy třeboňských rybníků, Bošileckého a Ponědraže. Karolína se choulila v mém vatovaném kabátu, šálu kolem krku, a dýchala nosem, kvůli průduškám. Stáli jsme na hrázi a zimomřivě pozorovali rybáře ve vysokých gumových botách, jak se čvachtají v ledové vodě, vítr, co letěl po chladné hladině, nás studil do uší, moje bleďoučká Karolína měla červené tváře a já jsem byl šťastný, že tam na spadáném listí ze staletých dubů na hrázi stojíme spolu. U kádí jsme si koupili dva malé kapry a prodavač se zmáčenýma a studenýma rukama dal Karolíně loknout z láhve rumu, aby se tak netrásla, a protože se mu líbila, ve svém krátkém účesu a s hnědýma očima,

přidal nám do tašky ještě jednoho podměrečného kapříka chcípáčka, co nestačil vyrůst.

Vraceli jsme se po asfaltové úzké silničce, byla lemovaná listnáči, měly své silné vrásčité kmeny nad zemí nabílené, živé patníky ve smutku prázdných tmavých větví bez listů.

V naší kuchyňce Karolína uvařila grog a já jsem na kuchyňském stole kuchařil ryby, mokré lepkavé šupiny padaly na linoleum, stříbrné penízky, a znamenaly štěstí, mlčenlivé, tiché, rybí a naše.

„Víš, proč mám rád ryby?“ zeptal jsem se Karolíny, když už byla tma a jen z ulice šlo oknem světlo a komín cihelny jako zapálená cigareta svítil červeně do naší ložnice.

„Protože jsou to mlčenliví tvorové, a kameny taky mlčí, i když mají paměť...“

„Kámen nemůže mít paměť,“ řekla tiše Karolína.

„Ale jo, oni přece vědí o historii Země a Měsíce a planet kolem ve vesmíru to, co my nevíme. Kameny byly přece úplně nejdřív, organická hmota vznikla až dlouho po tom, až po nějakém blesku do anorganické roztoků...“

„Ukonči přednášku,“ protestovala Karolína svým obvyklým způsobem.

„Já už nebudu mluvit o kamenech, jenom ti řeknu, co si myslím: že kameny mají sílu, moc nad lidma.“

„To jsou hlouposti,“ mínila Karolína.

„Proč tomu nechceš věřit? Sama teď čteš pořád knížky o léčitelství a bylinách a parapsychologických jevech. Kameny mají moc, tomu věřím, vydávají energii. Jako ty záříš, tak září i kameny. Mají vliv na lidi.“

„Jakej?“

„To přesně nevím, tak nějak to jen tuším, některý kameny mám víc rád, modrý a fialový, myslím, že to záleží na barvě a tak. Tvůj kámen je taky modřej, nosíš ho na krku, a tak nás spojuje jako dvě bytosti ve vesmíru, pod hvězdama...“

„Možná na tom něco je, že lidi třeba nevědí, nevnímají smysly, co všechno kolem je...“

„Přesně tak. Třeba to ke mně jednou dojde, že budu cítit, jaký ten kámen je, co pro mě může znamenat, jako nějaký člověk, kterej ti může bejt nebezpečnej nebo prospěšnej nebo lhostejnej. To stejný je kámen, když ho nosíš v kapse...“

„Měl jsi jít na kněze, Pavle, krásně se to poslouchá.“

„Možná někdy tohle zformuluje do nějaký vědecký teorie, síla kamenů, jejich moc... Musím se na to někdy zeptat docenta Seneckýho. Víš, že už jsme vlastně hrozně dlouho nedostali od něj žádnou zprávu...?“

Nedočkal jsem se odpovědi, jen pravidelné oddechování mě šimralo do ucha a za okenním sklem byla noc černá a studená a zlá.

Přišla zima, půda zamrzla a já jsem se zase ukázal u nás ve vsi, naši nás s Karolínou občas navštívili v Hradci, ale s bráchou jsem se už dlouho neviděl. Zpočátku nechtěl ani slyšet, že bych u něho zase pracoval, ale přemluvil jsem ho. Měl už tři nákladní auta a zaměstnával dva řidiče. Dělal jsem závozníka a taky jezdil, když bylo třeba, trochu jsem i pomáhal shánět kšefty. Nakonec byl brácha docela rád, že u něj dělám, protože jsem se věčně nehádalo výši platu jako jeho dva řidiči, a když bylo třeba, pracoval jsem o sobotách i o svátcích.

Pozval jsem bráchu na Silvestra do Hradce, přišlo pár Karolíniných kamarádek s manžely, o půlnoci jsme připili na zdraví samostatné České republiky a první minuty její existence jsme oslavili hádkou, protože řeč se stočila na politiku a na to, jestli bylo dobře, že se Češi a Slováci rozdělili. Tvrdil jsem, že ano, a všichni křičeli proti mně.

„To jsou všechno povrchní hlediska, všechno tohle je pomíjivý,“ šerموval jsem rukama nad stolem, byl jsem přioopilý a snažil se ukončit tu nesmyslnou diskusi, „z pohledu kosmologickýho a pod

úhlem geologického času existuje Český masiv a Karpatský masiv, a ty jsou oddělený už statisíce let...”

„Blábolíš, vid’?“ řekla roztomile Karolína a za chvíli pak usnula v křesle s hlavou na mém rameni, tak jsem ji odnesl do ložnice jako dítě, vyprovodil jsem návštěvy k domovním dveřím a bráchovi jsem ustlal v obývacím pokoji na gauči.

V lednu mi bylo pětadvacet, byli jsme jen sami dva s Karolínou v kavárně v Dlouhé, tam, kde jsme se poprvé potkali. Jako bych pořád čekal, že se odněkud ode dveří přizhene Kačmar, jako tolikrát v minulosti, když nás vyrušil v okrovém a červeném přítmí při písničce o síle lásky. A já jsem to cítil pořád stejně a Karolína byla ta tichá moc, mlčenlivá jistota, která mi dávala klid a radost. Držel jsem její prsty ve svých.

„Pětadvacet let,“ řekla potichu a zasněně a dívala se na čáry v mých dlaních.

„Dvacet pět let... Co je to proti geologickému času, Karolíno? Zlomek vteřiny...”

„Nemluv tak... Když si to představím, je mi úzko, mám strach. Z nekonečna, z vesmíru...”

„Ale to není můj výmysl, to je vědeckej termín. Fakt. Geologickej čas je o dějinách planety a počítá se na miliony let, záplavy a ústupy moří, sopečná činnost, vrásnění. Dělí se do geologickejch dob a ty se dělí do geologickejch útvarů...”

„Zase blábolíš... Nechci prostě ten vědeckej termín slyšet.“

„Tak já už to nebudu vyslovovat,“ řekl jsem poslušně.

„Ale stejně...“ vrátila se Karolína sama k těm slovům, „je něco, co ho přetlačí, ten tvůj geologickej čas, něco, co ho vynuluje, vymaže, zastaví?“

„Láska...”

„To zní jako z klasický literatury nebo z pohádky, to nemůže bejt pravda...“ řekla nevěřičně a potichu Karolína.

Trochu jsme se oba usmáli nad těmi slovy, co zní tak kýčovitě, ale přece z nich většině lidí běhá mráz po zádech.

* * *

Seděli jsme s Kačmarem na pařezu a jedli chleba a maso z Kačmarovic prasete. Jarní vítr ťukal o sebe větvemi smrků nad našimi hlavami. Dýchal jsem tu vláhu a sílu ze vzduchu. Kačmar se natáhl chvíli na zem a rovnal si bolavá záda a rameno, které ho trápilo, když jsme dlouho kopali v jámě. Já jsem zase filozofoval o tom, co je a co není čisté, až Kačmar vstal a pohrdavě se na mě podíval.

„Drž už hubu,“ okřikl mě, „s tebou je to vážně na palici, ty buďto pět hodin mlčíš, nebo kecáš samý kraviny.“

„Hm... To mi říká Karolína taky,“ řekl jsem zamyšleně.

„Tak vidíš. Jdem kopat,“ zavelel Kačmar.

Pustili jsme se do boční stěny jedné jámy, kterou jsme měli vykopanou na kraji lesa od dopoledne. Kačmar pracoval nezadržitelně jako buchar, jako sbíječka, létala od něj hlína a kamení. Bylo to skvělé místo se slibnými nálezy a já jsem byl hodně ostražitý. Oba jsme byli zalezlí pod zemí, a tak jsem každou chvíli vyháněl Kačmara ven, aby zjistil, jestli se kolem něco neděje. Několik dní předtím nás odtud vyhnal jeden lesák, ale to jsme ještě neměli tuhle jámu vykopanou, jen jsme mezi stromy trochu skryli lesní půdu. Počkali jsme tedy pár dní a pak jsme se vrátili. Počítal jsem, že ještě večer nebo příští den už jámu zahrabeme. Byl jsem překvapený, kolik jsme toho na tomhle místě vykopali, nacházely se tu prakticky všechny nejčastější tvary vltavínů, tyčinky, kapky, placičky a také kuličky, které jsem do té doby občas našel jenom v potoce omleté vodou. Kačmar reptal, proč má pořád lézt z jámy, a tak jsem hlídkoval já, protože jsem měl obavy nejen z hajného, ale také z ostatních hledačů, kteří nás občas sledovali, jak pátrali po nových místech.

Slunce se pomalu sklánělo a já měl té jámy zrovna plné zuby. Vltavínů už zřetelně ubývalo, sem tam nějaký střep, a navíc jsme občas museli přesekávat kořeny, které nám znemožňovaly kopat po žíle, ve světlém pruhu hlinitopísčité půdy. Byla to opravdu dřina.

„Kačo, pojd', už to zabalíme. Dá to spoustu práce a už to nestojí za to,“ navrhl jsem unaveným hlasem.

„Počkej, ještě pár čísel, než zmizí ten písek. Podej mi sekyru...“

Kačmar sekal do houževnatého kořene, tu a tam ostří zazvonilo o hlínu nebo o kámen.

„Tohle nebudem dělat, sekati ty kořeny,“ protestoval jsem.

„Proč?“ přestal se Kačmar na moment ohánět sekyrkou.

„Není to čistý. To jsou přece živý stromy.“

„Nato se vyser...“ zahučel.

„Už tady není vidět. A žíla už stejně končí,“ trval jsem na svém, „pojd' to zaházet a jedem domů.“

Kačmar položil sekyru a hrabal se polní lopatkou v písčité zemi. Sedl jsem si na okraj jámy, ve které byl Kačmar skrčený celý, potmě začal za chvíli studit pod košilí. A pak se přihodilo něco, čemu jsem nemohl uvěřit ještě hodiny poté.

„Vylez už, Kačo, už v tý tmě stejně nic nevidíš,“ křikl jsem na něj.

„No vždyt' už jdu,“ řekl Kačmar, „ještě rejpnu tady do tý hroudy...“

Sledoval jsem, jak odrýpnul kus země a ze stěny najednou koukal tmavý kámen půlkulatého tvaru. Skočil jsem hned ke Kačmarovi do jámy, ale on už taky zavěřil, upustil rýč a opatrně prsty vyprostil z hlíny vltavín, který jsem do té doby znal jen z vyprávění. Slunce. Téměř pravidelný kulatý vltavín o průměru šálku na kávu, směrem do středu se ztlušťoval a byl rozbrázděn rýhami, které šly do okrajů a připomínaly paprsky. Něco se mi vydralo z hrdla, jinak jsem se nezmohl na slovo. Kačmar očišťoval ten fantastický nález v dlaních a vyškrabali jsme se oba z díry. Nastavili jsme vltavín proti nízkému slunci prosvítajícímu mezi stromy. Byl tmavě zelený, když jsem ho potěžkal v dlani, jenom jsem zakoulel očima. Musel vážit aspoň osmdesát gramů.

„Teda tohle jsem v životě neviděl, Kačo...“ řekl jsem nevěřičně a podal mu kámen zpátky.

Kačmar mlčky obracel vltavín v dlani, pokyvoval hlavou a šklebil se radostí.

„Víš, kolik za něj dostanem...?“ řekl nadšeně.

„Počkej, ten si nechám do sbírky...“ skočil jsem mu do řeči.

„Blázníš!?“ obořil se na mě Kačmar. „Ten se prodá.“

„To ani náhodou. Prodáme ty ostatní, tenhle je přece unikátní...“

„Jo, ale našel jsem ho já,“ přerušil mě Kačmar, „takže se prodá jako ty ostatní.“

„To nemyslíš vážně!? Je přece jedno, kdo ho našel, všechny vltavíny dělíme napůl...“

„Omyl, hochu, prachy za vltavíny dělíme napůl, ne vltavíny.“

„Kačo, neblázni, z toho, co spolu nakopeme, si přece vždycky vybírám pěkný kousky do sbírky a ty ostatní prodáváme. Vypočteme cenu a o tu dostaneš větší díl z těch prodanejch...“ říkal jsem pomalu s potlačovanou nervozitou.

„Ne, tenhle vltavín se prodá. Já ho našel a říkám, že ho prodáme a ty dostaneš samozřejmě půlku z peněz.“

„Kačo, ty vole, víš vůbec, co jsme našli? Tomu se říká slunce, takovej kus najdeš jednou za život. Ten musím mít doma, ten nemůžu prodat...!“ zmocňovalo se mě zoufalství.

„Já ti zas říkám,“ opáčil Kačmar, „že za něj dostaneme na ruku padesát tisíc, tak nech těch keců o sbírce.“

„Nejsi blbej? Prodej si klidně všechno, co jsme nakopali, a nech si to a já si nechám tenhle vltavín. Dej mi ho.“

Natáhl jsem ruku, ale Kačmar přede mnou ustoupil a strčil vltavín rychle do kapsy.

„Co děláš!?“ zakřičel jsem na něj.

„Jedem domů, ne?“ řekl tvrdě.

„Dej sem ten kámen, Kačo...!“

„Nevím, pro bych ti ho měl dávat.“

Kačmar stál nad jámou, kterou jsme po několik dní kopali, a mě začala chytat zuřivost nad jeho klidem, se kterým se proti mně postavil.

„Kačo, ty nevíš, na čem jsme se dohodli, než jsme spolu začali kopat? Zapomněl jsi na to?“ křičel jsem rozčileně do jeho tváře.

„Na nic jsem nezapomněl, to spíš ty. To, že si bereš nejlepší vltavíny do sbírky, je jen moje libovůle...“

„Ty jsi normální kretén,“ nemohl jsem se udržet, „vysvětluju ti, že polovina prachů, který bysme za něj dostali, ti zůstane. Budeme kopat třeba celej měsíc jenom pro tebe, ale tenhle vltavín si prostě nechám...“

Kačmar se shýbl pro tašku na náradí a mlčky začal balit. Vytrhl jsem mu ty věci z ruky.

„Dej mi ten vltavín!“

„O tom nebudem diskutovat,“ odsekl Kačmar už taky zlostně.

Do očí se mi natlačily slzy, slzy lítosti nebo vzteku. „Kačo, prosím tě, dej mi ten vltavín. Já celý roky kopu a vláčím se po polích, abych jednou našel takovejhle kus. Tobě je to jedno, protože tebe zajímají jenom prachy, ale...“

„Končíme,“ řekl suše Kačmar, „jdu k autu.“

„Kam bys chodil, musíme zahrabat jámu!“

„Zahrab si ji sám,“ odsekl Kačmar a volným krokem odcházel. Nevěřil jsem.

„Ty mě tu necháš?“

„Jestli nepůjdeš, tak jo.“ Ani se neotočil.

„Ty debile, máš zatemněnej mozek!“ zakřičel jsem za ním.

Kačmar mizel mezi kmeny stromů, vychrlil jsem za ním z plných plic všechny nadávky, které mě napadly, hodil jsem po něm kámen, ale odrazil se od stromu.

Sedl jsem si na zem a chvíli jsem čekal, potom jsem začal zahazovat jámu a za pár minut jsem zaslechl zvuk motoru, nějakou dobu šel jen tak na volnoběh a pak bylo slyšet, jak auto odjíždí k polní cestě.

Než jsem zaházel jámu, byla skoro tma. Pracoval jsem jako v horečce. Běželo mi hlavou tam a zpátky, že tohle je konec mezi mnou a Kačmarrem, a před očima jsem měl ten nádherný vltavín, zelené slunce, které jsem měl na dlani, které jsem těžkal v prstech a které bylo ztracené.

Schoval jsem nářadí o kus dál do křoví, a než jsem se dostal po ní cestou k silnici, byla tma. Zastavil mi traktor a svezl mě do nejbližší vsi. Do Hradce to bylo přes třicet kilometrů, neměl jsem peníze, můj kabát zůstal v Kačmarově autě. Stopoval jsem a posledních deset kilometrů jsem došel pěšky. Domů jsem dorazil nad ránem, prochladlý a unavený. Karolína se zhrozila, když mě uviděla, nespala a čekala na mě. Měla o mě starost.

Než jsem usnul, všechno jsem jí řekl. Mlčela a dívala se do zdi.

„Proč jsi mi aspoň nezavolał, co s tebou je?“ řekla po chvíli vyčítavě. Otočila se na posteli zády ke mně. Usnul jsem hned.

Druhý den odpoledne, když se Karolína vrátila z práce a zdálo se, že se všechno uklidnilo a že už se na mě nezlobí, přijel můj brácha. Zastavil s nákladákem před domem a zaklepal na dveře. Na prahu mi předal peníze za odpracované dny v jeho firmě za poslední měsíc a před Karolínou mi sdělil, že mi moje absence a výpadky v práci nebude tolerovat, že potřebuje spolehlivé lidi, a ne lemply a že tím jsem u něj jednou provždy skončil. Zabouchl dveře a já se otočil ke Karolíně, ale zahlédl jsem jen její rukáv, jak zmizela v obýváku.

Vracel jsem se dopoledne ze samoobsluhy s čerstvými rohlíky, máslem a novinami.

Karolína byla v práci a na dveřích jsem našel přilepený lístek. Obyčejnou tužkou a kostrbatým rukopisem na něm stálo: PŘIJĎ V SEDUM DO RESTAURACE U HROZNU. Bylo mi jasné, kdo to psal, a škodolibě a zároveň trochu radostně jsem se usmál.

Večer jsem seděl sám u stolku, už bylo čtvrt na osm a už jsem chtěl zaplatit a odejít, když krátce před půl mě zezadu někdo plácl do zad tak mocně, že jsem hrudí převrhl půllitr se zbytkem piva.

„Nazdar, Pavle...“ zahlaholil známý hlas, Kačmar si sedl naproti mně na židli.

„Hm, díky...“ ukázal jsem na politý ubrus.

Číšník nám ho vyměnil za nový a postavil na něj dvě nová piva.

„Něco sem ti přines,“ začal Kačmar zvesela, „že neuhádneš co?“

Neříkal jsem nic, jenom jsem ho sledoval, jak sahá do šosu u bundy. Položil přede mne předmět zabalený do bílého ubrousku.

„Vem si to a zase dobrý, jo?“ zamrkal na mě.

Pomaloučku jsem vzal do prstů tu zabalenou věc, potěžkal ji a vyndal z ubrousku. Zelené slunce, krásně umyté s vyčištěnými rýhami, zářilo proti špinavému světlu z hospodské zářivky. Držel jsem v ruce nejkrásnější vltavín, jaký jsem kdy viděl, ani na obrázcích v knížkách, ani v žádném přírodopisném muzeu jsem neviděl lepší. Možná... možná větší a těžší, ale ne hezčí.

„Jsem rád, že máš radost...“ uslyšel jsem jakoby z dálky Kačmarův hlas.

„Kdo ti řekl, že mám radost?“ zeptal jsem se.

„Máš hubu od ucha k uchu, tak asi nejsi naštvanej. Byl sem na burze, prodal jsem všechny naše vltavíny, nedostaneš nic,“ pokračoval Kačmar.

„V pořádku,“ řekl jsem.

„A teď si dáme něco votřejšího, ne? Že už jsme zase dobrý. Dáš si fernet, rum, nebo whisky?“

„Vodku. Ta je čistá.“

Číšník nám přinesl dvě sklínky. Přitukli jsme si.

„Byl bych rád, Kačo, kdybys moh jezdit prodávat raději sám, je to vždycky na celý den a já bych chtěl bejt teď hodně s Karolínou, vynahradiť jí ten čas, kdy nejsem doma...“ navrhl jsem Kačmarovi u piva.

„Nosíš jí prachy? Nosíš. Tak o co jde?“

„To ty asi nepochopíš,“ pokrčil jsem rameny.

„No jo, já vím, ty jsi ještě pořád zamilovanej nebo co... Tak ať ti to vydrží.“

Dopili jsme pivo, Kačmar zaplatil a odjel domů. Od té doby zase zelené žiguli kombi parkovalo v Hradci před domem u cihelny, kde jsme bydleli.

Kopali jsme na lokalitách, kde bylo hodně pramenů podzemní vody, jámy se neustále zalévaly vodou a my jsme vozili v autě malá plechová vědra a vylévali jsme vodu ven na trávu, abychom vůbec mohli v jámě pracovat. Kačmar odmítal vylézat z jámy a kontrolovat příjezdové cesty, málem jsme se kvůli tomu znovu pohádali, dal si říct, až když jsme dvakrát v průběhu několika dní zaplatili vysoké pokuty policajtům a museli jsme opustit dobrá místa.

Přesunuli jsme se úplně na jiné místo, dokonce do jiného okresu, místo na Českokrumlovsku jsme kopali v českobudějovickém okrese. A tam jsme náhodou po čase zase zahlédli Simona.

Zahoukal jsem s žigulíkem před Kačmarovou vesnickou vilou s bílým břízolitem a barevnými luxferami. Vzadu za sedačkami kromě náradí a věder byla taška s pivem pro Kačmara, láhve s desetistupňovým budějovickým ležákem, co měl nejraději.

„Kačo, ty vole, víš, kde kope Simon?“ přivítal jsem rozespáleného, opuchlého Kačmara. „Netušíš, vid’? Kousek od nás, v tom řídkém lese, co bejvala dřív vojenská střelnice.“

„Tam, co je ta chajda? Tam snad ještě nikdo nikdy nehledal, ne?“

„O týhle oblasti se vědělo, že tam vltavíny jsou, jenže se tam léta nesmělo kvůli armádě, víš...“

„Zajímalo by mě, jestli tam něco našel,“ pochybovačně řekl Kačmar.

„To si piš. Má na to čuch.“

„Jak tam kope dlouho?“ zajímalo Kačmara.

„Nevím. Dozvěděl jsem se to náhodou dole ve vsi v hospodě, když jsem tam posledně kupoval pro tebe pivo.“ Kačmar chvíli mlčky seděl, přemýšlel.

„Pojď, zajedem se tam podívat. Myslíš, že tam teď zrovna bude?“

„Nebude tam,“ řekl jsem.

„Jak to víš?“

„Prostě to vím. Nebude tam.“

„Tak tam hned teď zajedem. Mrkneš do těch děr, trochu to prolezeš, jaká je tam půda a tak, ty se v tom vyznáš...“

„To ne. Tam nejedu,“ řekl jsem rovnou.

„Proč ne?“ divil se Kačmar.

„Tam kope Simon.“

„No a co?“

„To není čistý.“

„Nato ser... Nebudeme mu tam kopat, jenom to omrkneme. Na tom není nic špatného.“

Stočil jsem auto na polní cestu k lesu. Před prvními stromy jsem zastavil. Prošli jsme místa kolem střelnice, původní plot už byl rozebraný včetně ostnatého drátu, v kládách, které zpevňovaly násep, byly důlky po střelách.

„To bude nákej omyl nebo to musí bejt jinde,“ bručel Kačmar, když jsme půl hodiny marně hledali nějaké stopy po kopání.

„Podle toho, jak mi ho ten hospodskej popisoval, on sem chodí cvičit vlčáka, to musel bejt Simon. A ten tu nebyl rozhodně na houkách.“

Kačmar už byl skoro venku z lesa, když jsem ho zavolal zpátky. Hrábl jsem několikrát lopatkou do lesní půdy, drny se uvolnily a zemina byla sypká, překopaná. Kačmar stál nade mnou.

„Vidíš?“ podíval jsem se na něj vítězoslavně. Kačmar kulil oči.

„Ty vole, on to hned za sebou rekultivuje... To je ďábel, ten Simon.“

Vrátili jsme se na naše místo. Cítil jsem, že v téhle oblasti bychom mohli mít štěstí. Simona jsme nepotkali a já věděl proč. Stačilo mi, že jsem věděl, že je nablízku, i když v jiném čase.

V létě se Kačmar hodně potil, ale kopal jako úderník, vypil pět lahví piva a stěžoval si na bolesti ramene. Karolína mi sehnala od nějaké

léčitelky přírodní mast, před začátkem kopání jsem Kačmarovi vtíral tu voňavou záležitost do svalů.

„Je to moc dobrá mast, je to po ní lepší,“ pochvaloval si Kačmar. Ještě čtvrt hodiny jsem mu přikládal dlaně na bolavé rameno a na oblast krční páteře. Cítil teplo, energii z mých rukou, trochu mu to pomáhalo.

„Měl bys dělat léčitele, Pavle,“ řekl Kača, když si oblékal košili.

„To ne. Já sám jsem dost skeptickéj vůči těmhle lidem. Karolína teď chodí k jednomu takovému. Je často nemocná, průdušky a astmatický potíže, a taky ňáký další věci, o kterejch jsme ani nevěděli. Doktor jí na jaře řek, že by pro ni bylo dost rizikový bejt v jiným stavu, víš...?“

„Z toho si nic nedělej, Pavle, to se časem může vylepšit,“ utěšoval mě Kačmar.

„Tobě se to mluví, ty už máš děti dospělý.“

Kačmar se zašklebil. Za pár týdnů ho čekala rodinná dovolená u moře, na kterou se mu zoufale nechtělo. Naplánoval si ji podle nás s Karolínou, kvůli kopání, abychom byli pryč ve stejnou dobu.

„Na to se musíš těšit, Kačo,“ utěšoval jsem ho, „dva tejdny u moře, děti si budou chodit po svejch věcech, budeš tam jen ty a manželka a moře a slunce a opalování... To bude romantika, ne?“

„Jo, to bude romantika, než mi dojde český pivo... Vezu s sebou tři bedny, myslíš, že mě s tím pustí přes hranice?“ strachoval se Kačmar.

* * *

Nakoupil jsem všechny dostupné mapy, Karolína si mě za to dobírala, ale dobře znala moji slabost pro nejrůznější druhy map. Mapa Evropy, Itálie, mapa Říma a italského pobřeží.

Po únavné cestě autokarem už nás čekaly jen samé příjemné věci. Karolína vystavila tělo slunci a mořské vodě, dýchala vzduch,

který jí tak prospíval. Večer jsme zašli do diskotéky nebo jsme se dívali, jak zapadá slunce. Karolína se mi smála, jak pobíhám hodiny po pláži a sbírám kameny, oblázky ohlazené přílivem a odlivem; když jsem jich nasbíral plné kapsy, tak jsem je zase vysypal a sbíral ještě zajímavější tvary.

Po Římě jsme chodili celý den jen sami dva, vodil jsem Karolínu jako průvodce, všechno jsem měl dopředu nastudované a cestu vyčtenou z mapy. Teď jsem se bavil zase já, když Karolína nevěděla, kudy jít, neorientovala se v žádném městě, kde byla poprvé, a bloudila, ale se mnou se nemohla ztratit, a ona to věděla.

Cestou domů jsme si slíbili, že příští rok pojedeme do Španělska, Karolína si vzpomněla, že se mi tehdy neměla smát, když jsem jí ukazoval ještě u mě doma na vesnici mapu Madridu. Jenže kdo mohl v té době tušit, že za rok padne železná opona dělící Evropu, a že Madrid vlastně ani není tak daleko. Slíbili jsme si, že každý rok budeme jezdit k moři, protože je to dobré na Karolínino astma, a snili jsme o tom, jaké by to bylo odjet vždycky na zimu z Čech do Austrálie.

Přišel podzim a deště, jezdili jsme chvíli s Kačmarem po zoraných polích a hledali vltavíny, ale pak měl Kačmar jiné starosti, zařizoval u nich na vsi krám, malý koloniál, kde měla prodávat jeho manželka. Pomáhal jsem mu s opravou prostor na návsi a se zařizováním, sháněl jsem pulty a chladicí vitrínu a police.

Koncem října jsem jako obvykle upadal do svých podzimních zasněných melancholií, Karolína ještě trochu zařizovala náš byt a poštou nám chodily časopisy a knihy o parapsychologii, o léčitelství a astrologii. Sledoval jsem to trochu s podezřením, nebylo mi jasné, proč se začala Karolína zajímat zrovna o tohle. Vodila si k nám do bytu různé kamarádky a známé, se kterými se bavila o těchhle věcech, a já jsem ty lidi většinou nemohl vystát, tak jsem se snažil vždycky včas zmizet.

Po Novém roce jsme s Kačmarem dokončili veškeré úpravy vesnického obchůdku, Kačmar tam chodil topit, aby nezamrzla voda, a pak se otevřelo. Jenže jeho žena Jarmila na delší dobu onemocněla, Kačmar sám přes zimu pracoval ve vsi v dílně, kde se opravovaly zemědělské stroje, a tak jsem nastoupil do obchůdku já. Jezdil jsem Kačmarovým zeleným autem, ráno do vsi a odpoledne zpátky. Karolína sice nedůvěřivě kroutila hlavou, protože si představovala, že si najdu konečně nějaké perspektivní místo v Hradci, ale nakonec se smířila s tím, že pro začátek to zase není tak špatné. Hlavně že mám práci.

Karolína se seznámila s nějakou věštkyní, poslala jí své a moje osobní údaje a pak jí přišly poštou v obálce dva horoskopy. Nevěřil jsem ani za mák takovým papírům, ale Karolína mě donutila, abych si to přečetl, a já jsem musel uznat, že skoro vše, co se týkalo mé minulosti a přítomnosti, odpovídalo skutečnosti, a v Karolínině případě taky. Karolína se za ní rozjela do Budějovic, ale já jsem s ní odmítl jet. Když se vrátila, nadšeně mi všechno vyprávěla a vyřizovala mi pozdravy od té paní, a že k ní musím určitě přijet, že moc stojí o to si se mnou promluvit. Nechtěl jsem se s Karolínou hádat, tak jsem věštkyni navštívil.

„Máte všechno ve Vodnáři, strašně mě vaše konstelace zaujala,“ říkala mi tiše ta paní, mohlo jí být kolem pětatřiceti, seděl jsem v pokoji jejího bytu uprostřed panelákového sídliště.

„Nepozorujete u sebe nějaké zvláštní parapsychologické schopnosti?“ vyptávala se. „Máte hrozně mělce uložené podvědomí.“ Ale já jsem pocítoval v jejím bytě strašnou stísněnost, něco mi tam vadilo, možná ona. Seděl jsem naproti ní a poslouchal, co říká, a za chvíli jsem uviděl špinavě zelený věnec kolem ní, měla zelenou auru s takovým zvláštním nečistým odstínem a ještě mě udivil takový zvláštní hrbolek na horním oblouku její aury, podivná drobná asymetrie.

„Myslíte, že kameny můžou mít moc na lidi?“ zeptal jsem se, ale netoužil jsem zůstat s ní ani minutu, přál jsem si vymanit se

z prstence její aury, uniknout tomu nesouhlasnému zachvívání, té nepříjemné frekvenci. Ani nevím, jak jsem vypadl ven, ale už jsem k ní nikdy nešel, i když Karolína s ní byla ve styku a vyřizovala mi od ní několik dalších pozvání.

Po celou zimu jsem se probíjel se zeleným kombíkem závěsemi sněhu, abych byl ráno ve vesnici a mohl otevřít krámeček, v Hradci jsem předtím vždycky vyzvedl nějaké zboží a něco dováželi až během dopoledne z pekáren, krabice s mlékem stály za plůtkem, většinou už když jsem přijížděl. Zatopil jsem v kamnech, abych se zahřál, narovnal jsem nové zboží do polic, a než jsem o osmé otevřel, bylo v krámě teploučko jako v lázni. Kačmar se zastavoval pravidelně kolem desáté poptat se, jestli něco nepotřebuju, a v jednu jsem chodil ke Kačmarům na oběd. Jarmila měla problémy se zády, chodila na rehabilitace, ale nechtěla na operaci. Přes den vařila pro rodinu, ale žádnou jinou, těžší práci dělat nesměla.

Za tuhých mrazů, když nám zamrzaly v hradeckém bytě okenice, vařili jsme si s Karolínou šípkový čaj a vzpomínali jsme na léto. Karolína žila stále ze vzpomínek na mořskou pláž, slaný vzduch od moře a žhavý Řím.

Po večerech jsme hráli nekonečně dlouhé námořní bitvy, četli jsme si nahlas Švejka a učili se spolu španělsky. Chodili jsme na náměstí do baru U Tonyho, kde byl kulečnickový stůl, učil jsem Karolínu hrát biliár, hru, kterou jsem zbožňoval, ale Karolína byla kouzelně nešikovná a ukázalo se, že na to nemá buňky. Jenže já jsem měl trpělivost.

Jednou večer jsme přivezli od Karolíniných rodičů spoustu dlouhohrajících vinylových desek, dali jsme je na gramofon a Karolína mi přehrávala a přetancovávala svoje dětství, v každé té písničce, kterou poslouchali její rodiče, když byla malá, byla totiž ukrytá nějaká vzpomínka nebo aspoň nálada, která připomínala ten čas. A pak jsme hráli desky, které už si kupovala Karolína, když

chodila na střední školu a potom do Hradce na vyšší ekonomickou školu, a to už jsme se vlastně znali a byli jsme zpátky v čase, který už jsme prožívali společně.

Když bylo Karolíně přesto smutno, nasadila si černé sluneční brýle, aby neviděla nic z té zimy venku za oknem, kterou nenáviděla. Ale v ložnici ve skříni bylo zavřené horské sluníčko, které jsem koupil před Vánoci a které se rozzářilo, když se strčil kabel do zásuvky.

Seděl jsem v příjemně vytopeném krámku a na pultě jsem měl rozloženou geologickou mapu, kterou jsem sehnal v jednom antikvariátu. Byla trochu zastaralá, ale byla to oblast, která mě zajímala a o které jsem si myslel, že by se tam mohly vyskytovat vltavíny. Občas jsem přečetl odborné časopisy, docent Senecký otiskl článek o výskytu minerálů v jižních Čechách, ale o našich nejnovějších nalezištích neměl ani potuchy, neznal je nikdo kromě mě, Kačmara a Simona.

Kačmar seděl u mě na pultě, vysvětloval jsem mu, jaké podloží je příznivé pro výskyt vltavínů a kde by podle mé staronové mapy mohly ještě vltavíny být. Pokyvoval hlavou a strachoval se, co bude, až povolí mrazy, sleze sníh a rozmrzne půda. „Je to k vzteku, Pavle, tenhle krámk jsem zařizoval pro Jarmilu, a teď tohle. Nevypadá to, že by se dala nějak brzo dohromady. Bude marodit možná celej tenhle rok...“

Myslel jsem na Karolínu. Kdyby tak věděla, jaké to snovám plány na jaro a na léto, určitě by nebyla spokojená.

„Posloucháš mě, Pavle?“ vytrhl mě Kačmar ze zamyšlení.

„Tak řekni, co budeme dělat? Budeš jezdit kopat beze mne...“

„Kačo, to je přece dávno jasný, co budeme dělat.“

„Tobě je to dávno jasný?“ podivil se Kačmar.

„Ty jsi nikdy neměl strategický a koncepční myšlení, Kačo, si skvěle kopáč a skvěle ses naučil kšeftovat se vším, na čem se dá vydělat, ale potřebuješ vést, potřebuješ ukazovat nový směry...“

„Nech si ty kecy,“ nevydržel to už Kačmar, „a řekni mi jasně, co máš za lubem!“

„Kačo...“ povzdechl jsem si, „víš, proč jsme nikdy nepotkali Simona, i když jsme kopali pár set metrů od něj? Ani tehdy, když jsme přímo čmuchali na jeho místech?“

„Ne...“

„Protože Simon kope v noci.“

Kačmar pomalu pokýval hlavou a poplácal mě uznale po zádech.

„Počkej, to není žádnéj můj vynález, některý party, s kterejma jsem se znával dřív, kopou jedině v noci už pěknějch pár let. Je to logický, stejně už se to takhle ve dne nedá dělat dál, za chvíli by nás vyhnali policajti ze všech lokalit a na pokutách bychom zaplatili víc, než bychom vydělali na vltavínech.“

Kačmar odcházel ze svého krámků s broukem v hlavě a já, vesnický prodavač, jsem rovnal jogurty a sýry do chladicí vitríny.

Zloději koní

Už celé jaro jsme se skoro denně vraceli nad ránem jihočeskými okresními silnicemi domů. Kačmar většinou chrápal na sedačce vedle mě, řídil jsem to zrezivělé zelené auto, které sloužilo jako terénní vůz i limuzína současně. Ranní mlha, hustá jako smetana, se válela mezi stromy a na loučkách kolem silnice. Potkávali jsme nákladní auta, co svážejí v cisternách mléko z kravínů, pár lidí na kolech se silonovými taškami na řídítkách, kteří se živí rukama a kteří jezdí den co den na ranní směnu a už jsou zvyklí brzy vstávat a taky vědí, že jim nikdo jen tak zadarmo nic nedá a nikdo jim po ránu netleská, když jsou ještě opuchlí spánkem. Jen studený vítr letí nebem nad jejich hlavami a je pořád s nimi. A já jsem věděl, že my dva jsme nikdy nebyli proti těmhle lidem víc než nějakí *zloději koní*, i když jsme měli dlaně stejně ztvrdlé od násady lopaty a krumpáče jako oni. Oni se živilo poctivě a nevěděli nic o mé zelené horečce, a že jsem už ráno unavený osmihodinovým kopáním, když je teprve budík probouzí.

Na zádech pod flanelovou košilí mě ještě studil pot, choulil jsem se zimomřivě za volantem a reflektory propalovaly do rozbitého asfaltu žíznivé pruhy, do kterých jsem upíral své oči uvyklé na šero v jámě, na ten věčný kolísavý svit hornické svítilny upevněné na mé čepici.

Štouchl jsem do Kačmara loktem, když jsem zabrzdil na vsi před jeho domem, už se rozednilo a ptáci začínali rvát. Vymotal se z auta, v kapse měl lněný sáček s nakopanými vltavíny, ani nezabručel na pozdrav. Pokračoval jsem do Hradce, zaparkoval auto u chodníku a potichu odemkl domovní dveře. Karolína spala v ložnici a po mně tekla horká voda ze sprchy a oči mě pálily a bylo mi smutno.

Vstal jsem z postele kolem jedné hodiny odpolední, stejně už se nedalo spát, když slunce prosvěcovalo zatažený závěs na okně ložnice. Mžoural jsem na denním světle jako krtek. Ohřál jsem si nějaké jídlo, co mi nechala Karolína v ledničce, na stolku v obývacím pokoji leželo album s fotografiemi z naší loňské dovolené u moře. Karolína byla pečlivá a popisovala každý obrázek, kdy, kde a co, nemohla nikdy pochopit, že se nerad fotografuju a nerad si prohlížím fotografická alba, že svých pár černobílých fotek z dřívějšíka mám naházených v krabici od bonboniéry.

Věděl jsem, že Karolínu možná ten den ani neuvidím, vracela se poslední dobou dost pozdě z práce. Hradecká realitní kancelář se spojila s velkou realitkou z krajského města a Karolína tam dost často jezdila. Měl jsem radost, když na jaře přišla s tím, že jí nabídli místo prokuristky společnosti. Vzala to a přibýly jí starosti, ale mně to přišlo lepší než období, kdy trávila čas povídáním s kamarádkami a čtením přihlouplých magazínů nebo navštěvováním kartářek. Ani mě nenapadlo přemýšlet o tom, co všechno se tím může změnit.

Do večera jsem se Karolíny nedočkal, a tak jsem sedl do auta a vyrazil ke Kačmarům. Naložili jsme do auta pivo pro Kačmara a také čerpací zařízení zabalené v dece, na kterém doma pracoval přes víkend. V terénu jsme to vybalili a zapojili, fungovalo to skvěle. Malé čerpadlo připojené dráty na akumulátor z auta bzučelo jak šicí stroj.

„Teď jsme teprve profíci,“ pochvaloval si Kačmar, „žádný kýble a vylejvat vodu.“

Opravdu to šlo lépe, nemuseli jsme se od té doby zdržovat vyléváním vody, která se stahovala do vykopaných jam. Ale práce byla v tomto koutě namáhavá a tvrdá, byla to daň za to, že tu byl poměrně klid, že málokdo byl ochotný v takových podmínkách kopat vltavíny. Ty byly ukryté v tvrdém jílu, jako by byly zabetonované. Zkrácenými krumpáči jsme v jámě uráželi hroudy jílu, a ty jsme rukama nebo malou motyčkou rozlamovali a prohledávali kousek po kousku. Byl

jsem po dvou týdnech dost zklamaný, protože vltavíny tu nebyly nijak zvlášť kvalitní a na pár gramů toho proklatého zeleného skla jsme museli vytěžit kubíky a kubíky těžké hlíny. Do své sbírky jsem si nechal jen pár kousků, a to jenom proto, že jsem z téhle lokality ještě žádný vltavín neměl. Kačmar v té době již zajišťoval odbyt vltavínů sám, prodával většinou přímo překupníkovi, který chtěl jenom kvalitní kousky, byl jsem přesvědčen, že překupník je prodává dál někam do ciziny, snad do Ameriky.

Po pár týdnech těžké práce jsme toho měli oba dost a rozhodli jsme se, že zase změníme působiště. Věděl jsem o spoustě míst, kde se nacházely kvalitní vltavíny, jenže ta byla všeobecně známá a nejvíce kontrolovaná.

Byla noc, blikali jsme do tmy jen svítilnami na čepicích, jako světlušky. Už týden jsme kopali na hodně dobré žíle, věděl jsem o ní už několik let, ale byl jsem tu do té doby jen několikrát. Všechno se rozneslo tenkrát mezi hledači vltavínů, když byly ve výkopech při pokládání nějakých kabelů nalezeny v zemi přírodní zelené střepy.

Seděli jsme na okraji jámy, jedli jsme z plechovky ohřáté fazole s parkem, Kačmar nakrájel chleba na takové klíny, že jsem na ně nemohl otevřít pusu. Před námi byly ještě tak dvě hodiny práce, nad obzorem se už pozvolna prosvětloval bledoučký opar, za pár chvil se změní v hnědočervený světlý proužek, nenápadná předzvěst, že slunce už bere dráhu vzhůru na nebe. Ale to my dva už budeme zase zalezlí v díře a budeme trpělivě prohrabávat písek a pak, až přijde čas, vytratíme se jako stíny.

Kačmar si lehl na rozprostřenou košili, masíroval jsem mu chvíli jeho bolavé rameno. Les kolem tiše hučel, kmeny stromů vrzaly ve větru. Zalezli jsme zase pod zem. Vystřídal jsem Kačmara vpředu, když už moc hekal a funěl, prohluboval jsem boční chodbu, kterou on začal. Hlína tady byla mnohem lepší než na naší předešlé štaci, lépe se kopalo, byla písčítá a vltavíny, rozežrané kyselými podzemními

vodami, měly tak hlubokou a jemnou skulptaci, že tvořila pichlavé hroty: ne nadarmo se říkalo takovým tvarům ježci, kolikrát jsme se o ně i při opatrném vyprošťování z půdy popíchali do krve. Ale stálo to za to, i Kačmar už věděl, že za podobné kousky dostane nejméně peněz, a vedli jsme spolu věčné hádky, které exempláře si ponechám pro sebe a které se prodají.

A pak jsem narazil na žílu, která začínala nenápadně, několik centimetrů téměř čistého písku, vypadlo z ní několik tmavých zelených vltavínů. Po chvíli kopání jsem zjistil, že žíla se rozšiřuje skoro do půl metru. Kopal jsem jako o život, věděl jsem, že než se rozední, měli bychom vypadnout, vůbec jsem neregistroval, kde je Kačmar a co dělá. Ze stěny koukal tmavý střep, mohl to být klidně nález roku, hlavně nesmí být porušený, říkal jsem si, hlavně ho nesmím motyčkou urazit nebo ulomit rukou. Zdálo se mi, že snad slyším Kačmara, jak něco volá, ale ztrácelo se mi to v hlasitosti mého vlastního oddychování, světlo lampy v podzemí přeskakovalo po pruhu písku a po vltavínu, který jsem opatrně a zeširoka obkopával cepínkem. Pracoval jsem skoro vleže, byl jsem nasoukaný v boční štole skoro celý. Cítil jsem v sobě tu radost a to vzrušení, které k tomuhle odjakživa patřilo: najít konečně ten pravý kámen nebo aspoň nějaký menší a dobře ho prodat, a vykoupit tak ten pot a tmou a chlad a neustálé nepříjemné mokro v botách. Ještě párkrát jsem zapáchil, opřel se do zkrácené násady zabroušeného krumpáče a vtom jsem cítil v pažích, jak něco povolilo. Byl to takový zvuk, jako když se v jemně mleté mouce otočí vařečkou. Najednou mi něco přirazilo hlavu k zemi a v tu ránu byla tma a tíha celé zeměkoule na mém hrudníku, byl to okamžik, bez dechu a bez hnutí, hrubá tíha mi drtila obličej a oči. A ty najednou jako by prozřely, rozběhlo se to a roztočilo jako kolotoč, jako kolo štěstí na pouti, když jsem byl kluk, barvy, modrá, červená, žlutá, táta a máma, škola, náves, lidi a ulice, Karolína, a padalo listí, Kačmar, smál se, rozhalenou košili, ve slunci, padám z kola na asfalt, dřu si kůži, bolí to, bolí to, bolest, prasklo mi

v ruce a v zádech, pak jsem zabral rukama jako ve vodě, dvě tempa, ještě jednou to šklublo v kříži a ještě jednou a pak bolest v kolenou, konečně jsem polkl, ale písek, kamínky dřely po patře a v krku a ta tíha byla konečně ze mě pryč. Po zádech jsem byl tažen a slyšel jsem Kačmara, jeho hlas, šel z takové dálky. Ovanul mě vlhký vzduch.

Klečel jsem a Kačmar mě držel za ramena, dával jsem do trávy písek a kousíčky hlíny, neviděl jsem, víčka pevně sevřená, jako by mi někdo vyřízl oči. Když jsem mohl plynule dýchat, lehl jsem si na trávu, necítil jsem své tělo, měl jsem písek v uších, v nose, v puse a v očích.

„Co ti je!“ křičel na mě Kačmar, už jsem ho konečně slyšel, když jsem si vydrápal písek z uší.

„Co tě bolí?“ křičel dál a já jsem se převrátil na bok a vyplivl ještě nějakou hlínu.

„Neřvi tak, já tě slyším...“, dostal jsem ze sebe.

„Sláva,“ odfoukl si Kačmar a sedl si na zem vedle mě, „už jsem myslel, že tě odtud nedostanu.“

Po chvíli jsem nasedl do auta, Kačmar se rozjel, do jeho košile jsem si utíral obličej, do látky se zapíjela krev. Jeli jsme chvíli řídnoucí tmou a mlhou a na první odbočce Kačmar zahrnul doprava, byla to nějaká polní cesta, stočil jsem okýnko, ovanul mě vlhký chlad. Pak jsme zahlédli vzdálená světla a současně roztřesený zvuk nějakého motoru, kašlal jsem pořád písek a Kačmar mě vystrčil z auta a tlačil mě před sebou.

Octli jsme se před nějakým kravínem, teplý závan stáje a nasládlý pach dobytka, ten motor, to byla zurčící vývěva, ranní dojení krav. Kačmar promluvil k paní v šátku, v mlze opodál blafal traktor. Zavedla nás do vykachlíčkované místnosti, kde stála objemná kruhová nádrž na mléko. Kačmar roztočil kohoutek a z oranžové hadice vytryskla voda, myl jsem si v proudu obličej a opatrně vyplachoval oči.

Kačmar zmizel někam s tou paní, myl jsem si celou hlavu, z vlasů padala zrníčka písku na dlaždičky. Když jsem zastavil vodu, měl

jsem úplně promočené boty a nohavice a rukávy košile. Vešel jsem oprýskanými dveřmi do stáje, sedl si na balík slámy u stěny, krávy stály přivázané u žlabů a otáčely po mně rozvážně hlavy a dlouze se na mě dívaly smutnými očima, hnědými a modrými, měl jsem mokré vlasy a studily mé nohy. Kačmar přišel se starým traktoristou, který v jednom kuse kouřil, připaloval si jednu cigaretu od druhé a vytáhl láhev rumu, byla z poloviny plná. Lokl jsem si dvakrát ze skleněného hrdla a pak jsme šli do malé místnůstky, kde byl stůl a dvě židle, ženské tu svačily chleba s máslem a se salámem. Sedli jsme si s Kačmarem na obrácené kbelíky, v hlavě mi pořád ještě hučelo. Dostal jsem horký čaj a traktorista si zapálil další cigaretu a povídalo se. O mléce a o jeteli, kolik stojí nafta a kolik brambory, o lidech odsud, které Kačmar znal, o práci a o životě a o smrti. Poslouchal jsem ty normální lidské řeči tak lačně, byl jsem zase v pořádku, podruhé narozen, jako by mi na prsou před půl hodinou neležely dvě tuny uvolněné zeminy.

Vypitou láhev uklidily ženské do úzké plechové skříně, kde měly pracovní oděvy a náradí a holínky. Vzali jsme s Kačmarem do ruky vidle a pomohli ženským nastlat slámu na stání pod krávy.

V pět hodin ráno jsem se prosmýkl dveřmi domů, nechtěl jsem vzbudit Karolínu, ale otevřela najednou dveře koupelny, stál jsem před ní nahý s odřenými rukama, se sedřenou kůží na obličejí a šrámy na krku. Potrhaná košile od krve ležela u mých nohou. Neříkala nic, jenom tam stála, musel jsem kolem ní chtě nechtě překulhat do ložnice, bolelo mě na prsou a napadal jsem na jednu nohu. Natáhl jsem se na postel, bylo mi, jako by mě přešel tank. Karolína už spát nešla, seděla v kuchyni a brečela, zvedl jsem se, abych ji uklidnil. Mlčela a pak zmizela v koupelně. Znovu jsem se opatrně položil na postel.

V neděli jsme oba dlouho spali a kolem jedenácté jsme seděli po dlouhé době spolu v kuchyni u snídani. Karolína držela v obou

dlaních hrneček a upíjela kávu se smetanou. Snažil jsem se rozpo-
menout, jak dlouho vlastně nosí nový účes, a všiml jsem si, že má
spoustu nových šatů, hlavně různé kostýmky, které nosila do práce.

„Měla jsem tě poslat hned k doktorovi, hned to ráno,“ řekla
smířlivým tónem a dívala se mi do očí, jako by vyžadovala bezpod-
mínečně moji odpověď.

„Nebylo to nic vážného, cítím se dobře, fakt. Nic mě nebolí,“
oponoval jsem mírně.

Karolína vzdychla a napila se.

„Najdi si už konečně nějakou pořádnou práci, Pavle, vždyť ti všech-
no utíká pod rukama, příležitosti, šance, čas. Za pár let se nikde
v zaměstnání nechytneš, věř mi, doba jde rychle dopředu...“

„Ale vždyť já ti přece nosím peníze,“ oponoval jsem jí trpělivě
a mírně, „akorát že nechodím v bílý košili a v kravatě...“

„O to přece vůbec nejde. Já nechci, aby naše budoucnost byla
založená na něčem tak pochybným, jako je tvý hledání kamenů...“

„Ale Karolíno, naše budoucnost je přece založená na něčem
úplně jiným, že jsme spolu, že se máme rádi, mně na ničem jiným
nikdy nezáleželo a nezáleží...“

Karolína se dívala do ubrusu a po chvíli zvedla oči ke mně.

„Víš, Pavle, s tebou se krásně sní a lítá nad mraky a tak dál, ale
život s tebou je k ničemu.“

Zíral jsem na ni, co to právě řekla, zkoumal jsem, jestli se usmívá
nebo jak to vlastně myslela, a neměl jsem co na to odpovědět, cukr
mi hořkl v puse a slunce za okny se mi zdálo protivné.

* * *

U obrubníku před domem, kde jsme bydleli, parkovalo teď ještě
kromě zeleného otlučeného žigulíka černé nablýskané auto japon-
ské výroby, byl to firemní vůz realitní kanceláře a Karolína s ním
jezdila domů. Měla hodně práce a obchodní schůzky se protahovaly

dlouho do večera. Týden jsem vydržel sekat dobrotu a čekat na ni doma, až se vrátí z práce, ale jednoho večera jsem sedl do Kačmarova auta a za chvíli už jsem troubil před jeho domem.

Začali jsme nanovo své noční směny, přestěhovali jsme se na lokalitu poblíž Třeboně, kde jsme v tu dobu nekopali sami. Narazili jsme na pár starých známých, taky to nebyli žádní amatéři a vyznali se. Byla tu písčité půda načervenalé barvy, ale dost tvrdá, a vltavíny byly úplně tmavé, kolikrát jsme si byli jistí až po prosvícení, že jde skutečně o vltavín. Tyhle černé vltavíny byly pro mě velice sběratelsky cenné a věděl jsem, že se budou i dobře prodávat. Noc co noc někde v lese v jámě s krumpáčem a lopatou, navzdory Karolíně. Roztočilo se to všechno nanovo.

Pracovali jsme v díře, bylo kolem půlnoci, Kačmar si stěžoval na bolest v rameni a vyšel na vzduch. Byl pátek a já jsem slíbil Karolíně, že s ní pojedu v sobotu po obědě k jejím rodičům na oslavu tchánových narozenin. Byli jsme proto s Kačmarem domluveni, že skončíme dřív, abych se vrátil do Hradce kolem jedné ráno a mohl se trochu vyspat.

Kopal jsem svlečený do půl těla, byla dusná noc a měl jsem toho dost. Tahle lokalita už se mi přestávala líbit, vltavíny se tu dobývaly těžce, vypadaly v tom pološeru jako černé oharky. Přemýšlel jsem o tom, že to řeknu Kačmarovi, do jámy ke mně proniklo ostré světlo.

„Pořád tě to bolí?“ zakřičel jsem nahoru do oslňujícího kuželu.

Kačmar mlčel, bylo mi divné, čím svítí do vykopané díry, používali jsme hornické svítilny s trochu jinou barvou světla.

„Co blbneš, Kačo, mě to oslňuje...“

Svítilo mi to pořád přímo do očí a bylo ticho. Nechal jsem prohřívání nakopané země a hrst hlušiny jsem hodil ven z jámy proti tomu nepříjemnému světlu.

„Nech toho, vole...“ zakřičel jsem nahoru.

„Vylezte ven a dejte ruce nahoru!“ zaznělo ostře.

Vyhlédl jsem ven, nad jámou stála štíhlá postava, nebyl to Kačmar. Příkaz se ozval znovu. Vydrápal jsem se ven. Stáli tam dva policajti a mířili na mě pistolemi. Rozhlédl jsem se kolem, Kačmara jsem nikde neviděl. To bylo v pořádku, dodržovali jsme úmluvu, že pokud jeden druhého nestačí varovat před nebezpečím, zachraňuje si vlastní kůži a nakopané vltavíny. Měli jsme už za sebou ne jeden útěk do lesa před hajným, policajty nebo správci obecních pozemků.

Policajti byli mladí, měli na hlavách čepice a čišela z nich nervozita.

„Ruce nahoru!“ vedl si pořád svou ten blíž ke mně. Tak jsem zvedl ruce, v jedné jsem měl cepínek se zaostřenou špicí, stál jsem napolo svlečený, jak jsem vylezl z výkopu.

„Co děláte s tou motykou! Odhodte ji na zem!“ ozvalo se nesmlouvavě.

Pustil jsem kopáč na trávu. Rozhlížel jsem se po batohu s jídlem a s vltavíny. Ležel na zemi kus ode mne, bylo nemožné utéct, a tak jsem čekal, co bude dál.

„Dělejte pomalé pohyby!“ nařídil mi ten druhý. Dovolili mi obléci si tričko a sebrat batoh. Pořád na mě mířili a pod pistolemi mě dovedli k policejnímu autu. Přijeli k lesu z druhé strany než my, a to bylo dobré, znamenalo to, že Kačmar, který mě zřejmě nestačil varovat, odjel už pryč, nebo spíš vyčkává v bezpečné vzdálenosti od nasvíceného policejního vozu. Nasedl jsem na zadní sedadlo, policisté se už trochu uklidnili, ale ten, co seděl vedle mne, měl pořád pistoli v ruce. Než jsme se rozjeli, vyptávali se, kde jsou ostatní, řekl jsem, že jsem tu sám.

„Víme, že kopete v partách,“ řekl policajt, „kde máte ostatní?“

„Nikdo další už tu není,“ řekl jsem a vlastně jsem ani nelhal.

Dojeli jsme do první vesnice a musel jsem vystoupit a pod sloupem veřejného osvětlení vysypat na asfalt obsah batohu. Vypadlo pár konzerv a rohlíků, nůž, maličký plechový vaříč a zmuchlaná řeznická kazajka, nic víc. V duchu jsem si oddychl, že Kačmar měl

sak s vltavíny u sebe a zdrhnul i s ním. Pak jsem musel obrátit kapsy naruby, měl jsem tam dva vltavíny, které jsem našel tu noc jako poslední. Sebrali mi je. Pak jsme znovu nasedli a zastavili jsme až ve městečku před policejní stanicí.

Neměl jsem u sebe žádné doklady, řidičák byl v Kačmarově autě. Trvali na svém, že musím prokázat svou totožnost.

„Můžu zavolat manželce,“ řekl jsem tedy nakonec a věděl jsem, že od téhle chvíle už to nemůže dobře dopadnout. Přisunuli mi telefonní aparát, a tak mi nezbývalo nic jiného než zavolat Karolíně. Byla noc, zvedla to asi po třech minutách vyzvánění. Řekl jsem jí, kde jsem a aby pro mě přijela s občankou nebo s pasem. Vyprávěl jsem policajtům pohádky, že jsem přijel vlakem, oni psali protokol a já jsem mluvil, co nejméně bylo nutné, mezitím zazvonil telefon a jeden z nich musel odjet. Přečetl jsem si, co policista naklepal na stroji, a odmítl jsem to podepsat. Tvrdil, že mě může zadržet na osmačtyřicet hodin, chvíli jsem s ním polemizoval a pak jsem svou výpověď podepsal.

Za půl hodiny se vrátil druhý policista a asi za deset minut po něm zastavila před policejní stanicí velká černá limuzína a z ní vystoupila Karolína v džínách a ve svetříku. Bylo půl třetí ráno. Čekal jsem na ni na schodech, Karolína podala policistovi trochu vyděšeně moje doklady. Mezi dveřmi si je prohlédl, podal je tomu druhému, chvíli spolu mluvili za přivřenými dveřmi. Karolína se na mě tázavě dívala, chtěl jsem jí říct, co má dělat, kdyby se jí začali vyptávat, ale to už stál jeden z policistů ve dveřích. Podal mi doklady, komisně mi sdělil, že jsem volný, a zabouchl dveře.

„To snad nemyslíš vážně, tohle...“ řekla Karolína v autě. Reflektory prosvěcovaly tmu, seděl jsem v kalhotách od hlíny a v černobílé řeznické blůze zabořený v měkkém světlém plyši a vanilkové vůni tiše předoucího vozu. Něco jsem blábolil na svou obranu a pak jsem taky mlčel, protože jsem poznal, že v téhle chvíli stejně nemá cenu Karolíně cokoli vysvětlovat.

Jen co jsem odemkl domovní dveře, volal jsem ke Kačmarům. Kačmar nespal, zdvihl to hned. Řekl jsem mu, že volám z domova a aby šel v klidu spát. Karolína už zhasla v ložnici a já jsem pod sprchou přemýšlel, že odpolední oslava tchánových narozenin pro mě asi nebude moc zábavná.

* * *

Slunce pálilo, leželi jsme s Kačmarem v trávě a pozorovali malou vesnici před námi a příjezdovou cestu k místu, které znalo už moc lidí, takže tu nebylo bezpečno pro kopání vltavínů. To místo bylo na kraji lesa, malá loučka, kterou protínalo koryto potoka. Vcelku nenápadný plácek za vsí, ale ve skutečnosti naleziště velice kvalitních vltavínů. Vůně trávy mi motala hlavu, pod námi byl kus krajiny, kterou jsem tak znal, vesnice rozcintané kolem silniček, utopené v polích a loukách, ty neokázalé chalupy ze začátku století, ale solidně postavené z cihel a kamení, obílené až dolů k trávě, bez ozdob a muškátů a jódlování. To byly vesnice, které jsem měl rád, bez novostaveb a domů s balkóny a řadových bytových domů z dob komunismu. Moje jihočeská krajina.

Štěstí nám poslední dobou nepřálo. Krátce po incidentu s policií jsme zaplatili dost vysokou pokutu na jiném místě, kde bych to nečekal, a to už jsme znejistěli. Vypadalo to na oficiální vyhlášení války všem hledačům vltavínů v oblasti a bylo mi jasné, že my dva jsme pro ně jedni z nejhorších. Už ani Kačmar neprotestoval proti tomu, abychom nejdřív opatrně prozkoumali místo, kde budeme hledat, abychom několik dní pozorovali, jaký je kolem pohyb, kdo kolem obvykle chodí a na koho si dát pozor.

„Nespi,“ štouchl do mě Kačmar, „to tady nemusíme ležet, abys tu chrápal.“

„Já nespím..., přemejšlim, co mi tuhle řekla Karolína, víš? Je teď našťvaná skoro pořád.“

„To se nediv, že není spokojená, když jsi celý noci pryč a ji necháš samotnou doma. Vždyť je to mladá ženská. Musíš na to jít trochu takticky,“ radil mi Kačmar.

„Jak takticky?“

„Jak dlouho jsi ženatej, čtvrtý rok, ne? To už bys moh vědět, jak na to. Dělej to jako já: když udělám průser, musím si to u starý nák vyžehlit. Něco jí koupit nebo aspoň slíbit, něco udělat doma a tak...“

„Tak to u nás není, Kačo, já Karolínu miluju a Karolína miluje mě a...“

„Jdi do hajzlu,“ utrl se na mě Kačmar, „jsi furt jak malej. Myslel jsem, že už jsi chytřejší.“

„Mezi náma je to čistý, rozumíš, ať si každěj říká, co chce, my s Karolínou si nemusíme nic nalhávat ani předstírat ani zatajovat...“

„No jo, ty jsi celej čistej... Aby ses jednou nedivil...“

Leželi jsme nad vsí až do soumraku a pak ještě několik dalších nocí, než jsme si troufli pustit se do kopání.

Jeli jsme z naší noční směny a byli jsme unavení, Kačmar podřimoval vedle mne, vypil za noc pět piv v tom dusnu a horku v díře. Vezli jsme ještě dva kamarády, kteří kopali zrovna v tu dobu vedle nás a bydleli nedaleko od Hradce. Už jsem se těšil na sprchu a na postel, trochu jsem šlápl na plyn, aby to ubíhalo. Najednou jsem zaznamenal, jak se tráva u stoky zavlnila a do světla reflektorů skočila srna, stačila dopadnout na asfalt, odrazit se kopýtky, a v tom letu jsme ji srazili blatníkem a nárazníkem auta, trochu jsem stačil přibrzdit, ale jinak jsem neměl šanci se jí vyhnout. Kluci vzadu zakřičeli leknutím, po pár desítkách metrů jsme stáli. Kačmara vzbudil náraz a křik a moje brzdění.

Vystoupili jsme z auta a Kačmar prohledával protějščí stoku, tvrdil, že srnka nemůže být daleko, že to nemohla přežít. A skutečně, na kraji pole ji našel, zakřičel na mě, abych mu z auta přinesl nůž.

Za pár minut Kačmar srnku vykryvil, zabalili jsme ji do jutového pytle, co jsme vozili v autě, a hodili ji za sedačky.

„Zejtra navečer přijďte všichni k nám, budou srnčí hody,“ hlaholil Kačmar. Dovezl jsem kluky domů a oni slíbili, že přijdou a že řeknou ještě několika našim společným známým, se kterými jsme se taky občas potkávali na cestách za vltavíny. Dojeli jsme na ves před Kačmarovic vilu, Kačmar otevřel vrata, abych mohl zajet až na dvůr. Za domem v kůlně si Kačmar vybalil řeznické náčiní, které používal při domácích porážkách prasat, pověsil srnku na hák a poslal mě domů pro rum. Jarmila byla vzhůru, dala mi hrnce a kastrolky na maso. Sledoval jsem Kačmara a měl jsem hrozný strach, aby se těmi ostrými řeznickými noži nepořezal, protože popíjel z flašky rumu a v sobě už měl ta piva.

„Uděláme srnčí hody,“ opakoval nadšeně Kačmar asi posedmé. Odnosili jsme naporcované maso do mrazáku, aby zchladlo, a pak jsme šli spát. Zůstal jsem u Kačmarů, protože jsme vypili společně tu láhev rumu a nemohl jsem řídit auto, přespal jsem v obýváku na gauči.

Ráno mě Kačmar vzbudil před osmou hodinou, abych jel za Jarmilu prodávat do krámu, a ona že bude připravovat maso na večerní hostinu. Nejdřív jsem mu to chtěl rozmluvit, že maso nebude dost odleželé a tak, chtěl jsem jet domů, aby Karolína neměla strach. Ale Kačmar nechtěl ani slyšet, hosté byli už pozvaní, a to byla nakonec pravda. Telefonoval jsem do Hradce od Kačmarů, ale Karolína už doma nebyla, tak jsem šel na náves do krámu.

V poledne jsem si dal kus sýra s chlebem, zamkl jsem dveře a dvě hodinky jsem si zdřímml na pultě. V půl páté přijel Kačmar s žigulíkem, naložili jsme do něj dvě bedny piva a tři bochníky chleba a odjeli ke Kačmarům. Na zahradě za domem už byly vynesené židle a stůl s ubrusem, Jarmila měla připravenou pečení a polívku a guláš ze srnčího, obě dcery pomáhaly s vařením i s prostíráním, na stole bylo pivo a nakládané okurky ve sklenicích a nakrájený chleba.

Sjelo se celkem pět lidí, starší známí kamarádi z minula, co se dřív také zajímali o kameny, a ti dva noví hledači. Přivezli ještě nějakou

domácí slivovici a bylo veselo. Za stolem nás sedělo i s Kačmarovými deset, zašlo i pár sousedů, povídalo se a hodovalo a pilo. Kolem půlnoci vytáhl Kačmar harmoniku po dědovi a hrál a zpíval, přidali jsme se, lidovky a různé popěvky, Kačmar jich znal snad stovky. Hulákali jsme asi do dvou hodin, pak jsme dostali nápad, že bychom mohli spát pod širákem jako za starých časů na výpravách za kameny.

Ráno jsme se vzbudili v sadu pod jabloněmi zalití rosou, trousili jsme se na kyselé okurky a zbytky guláše z předešlého večera.

Odvezl jsem domů dva kolegy kopáče vltavínů, kteří předchozí den ke Kačmarům dorazili autobusem. Jeden z nich mi ukazoval v zahradní voliéře sovy a chovnou stanici psů, nabízel mi krásná štěňata, ale já už jsem chtěl být co nejdřív doma.

Červnový den se rozhořival a mě bolela hlava, na nebi bylo pár mráčků, dvě bílé šmouhy jako nějaké andělské perutě.

„Nebyls doma dvě noci. Tos mi nemoh aspoň zavolat?“ řekla vyčítavě Karolína a dívala se na mě tvrdě a ledově. „Myslíš, že o tebe nemám strach?“

„Volal jsem ti, ale už jsi byla asi v práci...“

„Tak proč jsi mi nezavolal do práce? Nebo na mobilní telefon?“

„Nenosím ty čísla v hlavě.“

„Aha,“ řekla jenom smutně, „prostě je ti to jedno.“

Potom bylo dlouhé mlčení a já jsem najednou nevěděl, co říct, nikdy předtím bych nevěřil, že budu někdy stát před Karolínou a horečně přemýšlet, co mám říct. Než jsem se na něco zmohl, promluvila Karolína.

„Mě už to takhle nebaví, Pavle. Já chci, aby sis našel práci, abys dělal něco normálního a abychom normálně žili. Víš, co z tebe mám za poslední tři roky? Nohavice umazaný od bláta a písku, který cpu do pračky.“

„Karolíno, přece...“

„Celý noci trávíš pryč, vždyť ty nežiješ se mnou, ale s Kačmarem a těma dalšíma kumpánama...“

„Karolíno, víš, jakej jsem, že tě miluju a přitom žiju po svém, tak jak jsme přece oba chtěli, bejt free...“

„Tři dny jsi nebyl doma a ani ti nestojím za to, abys mi dal vědět, co je s tebou, jestli jsi zatčenej nebo zasypanej nebo někde slavíš tu svoji svobodu...“ Karolína se rozplakala.

V noci jsem špatně spal a jediné, co se mi pořád vracelo, byly Kačmarovy praktické rady o manželském životě. Druhý den jsem se sebral a dojel za kamarádem, který měl sovy ve voliére a smečku psů. Zeptal jsem se ho, jestli ještě platí ta nabídka se štěnětem, a on pro jedno sáhl do ohrady a podal mi je do náruče. Peníze nechtěl, tak jsem mu poděkoval a vezl jsem domů v kartonové krabici od nějakého rádia krásné štěňátko zrzavého kokršpaněla s plandavýma chundelatýma ušima.

Postavil jsem otevřenou krabici před Karolínu a ona úplně zjihla a povolilo jí napětí ve tváři, měl jsem radost, že má radost a že všechno mezi námi bude zase lepší. Na krabici, ze které Karolína vytáhla pejska, stálo velkými červenými písmeny SONY a ona okamžitě pojmenovala naše štěně podle téhle firmy. Připadalo mi to sice jako to nejpitomější jméno pro psa, ale byl jsem šťastný, že se Karolína usmívá. Malý zrzek se tedy jmenoval Sony a chodili jsme s ním na procházky a hráli jsme si s ním v bytě a já jsem nevěděl, jestli o tom mám říct Kačmarovi, jak jsem zachránil tímhle živým dárkem situaci, protože bych tím vlastně přiznal, že měl tehdy asi pravdu, když jsme se přeli, jak funguje manželství. Zůstal jsem pár dní a nocí doma, a když byla Karolína v práci, dělal jsem chůvu psímu chlapečkovi.

Za týden odjela Karolína na několik dní na služební cestu a mně to nedalo, abych nezavolal Kačmarovi. Ještě tu noc jsme jeli zase kopat. Našli jsme nové místo, byly tam kvalitní vltavíny, často

neporušené a zajímavé tvary, jenže brzo na nás přišel hajný. Vyhmátl nás v noci, nevěděli jsme, jestli to byla náhoda, nebo jestli mu dal někdo tip. Podvokrát jsme se s ním jen hádali a potřetí přišel s kolegou, oba měli na ramenou kulovnice a sebrali nám náradí. Odnесли ho na obecní úřad, kde jsme si ho měli za patřičnou pokutu přijít vyzvednout. Samozřejmě jsme tam nikdy nepřišli.

Byli jsme nuceni měnit místa a už nebylo kam se uchýlit. Zkoušeli jsme to na starých lokalitách dávno opuštěných sběrateli, jenže tam to bylo dost přebrané a nestálo to za tu námahu a riziko. Pak jsme jednou úplně náhodou narazili na Simona, neviděli jsme ho od toho přepadení v lese. A on nám prozradil, kde kope, protože věděl, že je na nás spolehnutí, a nechal nás hledat poblíž. To místo se ukázalo jako hodně dobré a Simon byl tichošlápek, a hlavně o téhle lokalitě nevěděli ještě amatéři, co hledali vltavíny o víkendech a chovali se jako sloni v porcelánu. Byli jsme Simonovi vděční a naše noční směny se zase rozběhly.

Přes den jsem spal a odpoledne venčil psa Sonyho. Kamarád z Hradce mi ve volné chvíli namontoval na dveře zabezpečovací zařízení, bál jsem se o sbírku kamenů, ty vitríny plné minerálů a hlavně vltavínů měly hodnotu v rádech několika set tisíc a pro mě osobně nevyčíslitelnou.

Karolína přecházela teď mé noční výpravy mlčením a o víkendu jsme spolu odjeli na podnikový výlet do Vídně a Salcburku. Miláčka Sonyho jsme odvezli na tři dny k jejím rodičům. Celý výlet byl pro mě pravé peklo, měl jsem převrácený životní režim, zvykl jsem si žít v noci, a tak jsem ve dne usínal a byl jsem mrzutý, a v noci, když všichni Karolínini kolegové z realitní kanceláře šli spát, seděl jsem na balkóně hotelu, pozoroval světla noční Vídně a nemohl zamhouřit oko. Cítil jsem, že mě po celou tu dobu Karolína trochu neklidně sleduje, ale nemohl jsem si pomoci, měl jsem to v hlavě všechno úplně naopak, den a noc, světlo a tmu. Nervózně jsem ležel pod dekou, Karolína vedle klidně a pravidelně oddechovala a já jsem

myslel na to, jak asi právě kope Simon, a jestli až se vrátím, nebude už na našem místě nějaká jiná parta nebo jestli nebude celé místo obehnané ostnatým drátem. Nepravdělně jsem až do rozednění upadal do mělkého spánku a zdály se mi sny, které už jsem znal z dřívějšíka, občas se znovu vracely. Viděl jsem zelené koně na břehu potoka, měli průhledné zelené hřívky, celí byli jako ze skla a zvonili, když se jich někdo dotkl, a zvonili ve větru. A pak jsem viděl, jak padají velké písečné převisy a z nich se sypou vltavíny, hrabal jsem je rukama po desítkách, ale pak jsem zjistil, že to byly jen střepy ze zelených láhví od piva, nic než bezcenné skleněné střepy, a to zklamání bylo ohromné a nekonečné jako bezedná jáma. Probouzel jsem se unavený a nervózní.

„Ty fakt nejsi normální,“ řekla mi ráno Karolína. Prý jsem mluvil ze spaní o vltavínech a Kačmarovi a o hajných s flintami. Nechtěl jsem tomu věřit, ale rozpomínal jsem se na to, co se mi zdálo.

„Připadáš mi, že by ses měl jít někam léčit, do blázince, jako třeba gambler. Jsi normálně závislej, jako alkoholik nebo narkoman nebo hráč na automatech.“

„Co to prosím tě povídáš?“ ohradil jsem se.

„Celý dva dny jsi tak otrávenej. Řekla jsem kolegům, že ti není dobře, protože nevím, co jim mám říct...“

„Co bys jim říkala, ať se starají o sebe, ne?“ vyjel jsem na ni po dráždění.

Karolína se až do večera tvářila uraženě, a tak jsem se překonával a večer na společenském sezení v salcburské restauraci jsem se snažil chovat společensky a být vtipný a povídat si s jejími kolegy z realitní kanceláře. Zřejmě se mi to dařilo, protože Karolína vypadala nakonec docela spokojeně a domů jsme přijeli v dobré pohodě.

Po týdnu jsme se s Kačmarem vrátili na stejnou lokalitu, ale Simon už tam nebyl. Přesto jsme kopali dál, půda byla hodně tvrdá, ale výsledky stály za to. Zatímco jsem byl pryč, Kačmar prodal

několikatýdenní výtěžek vltavínů. Byl to slušný balík peněz, ale když mi dával můj díl, zdálo se mi to přesto málo. Poslední dobou už jsem si nechával minimum vltavínů pro sebe, téměř všechno jsme prodávali. Kačmar jen pokrčil rameny, tak jsem mu navrhl, že pojedeme příště na mineralogickou burzu spolu a zkusíme prodat přes někoho jiného. Nebyl proti.

Byl poslední den školních prázdnin, vzbudil jsem se kolem poledne a na stole v kuchyni jsem našel vzkaz od Karolíny, že za týden odjíždíme na dovolenou do Španělska, abych nezapomněl obstarat nějaké nákupy. Četl jsem to potřetí za sebou, ale nemohl jsem si vzpomenout, že bychom s Karolínou mluvili o nějaké dovolené ve Španělsku. Viděli jsme se až další den odpoledne a já jsem se zeptal, co má znamenat ten vzkaz. A ona na mě rozčileně vyjela, že mám asi krátkou paměť a že dovolená je už dávno zálohově zaplacená u cestovní kanceláře.

„To nepřipadá v úvahu, Karolíno, až do konce září nebudu mít čas...“ řekl jsem.

„Jak nebudeš mít čas?“ zeptala se Karolína tiše, ale zlověstně.

„Narazili jsme teď s Kačmarem na skvělou žílu, nikdo o ní neví, je to jedna z posledních šancí nakopat nějaký vltavíny a dobře prodat...“

„To nemyslíš vážně!? Ty fakt nedáš pokoj? Kde myslíš, že žiješ? Někde na Klondiku? Žiješ v Čechách a je konec dvacátýho století. Víš to? Víš to vůbec?“ rozkřičela se Karolína.

„Ale Karolíno, nech mě domluvit, chtěl jsem ti právě říct, že letos končím, končím s hledáním vltavínů, řeknu to Kačovi...“

„To ti nevěřím.“

„Cože? Já ti říkám, že končím. Přes zimu si najdu práci.“

Karolína si sedla do křesla a pak se z ničeho nic rozbředla. To jsem nečekal, snažil jsem se ji uklidnit, jenže když přestala, řekla větu, která mě překvapila ještě víc.

„Má to mezi náma ještě vůbec cenu?“

„Karolíno..., co to povídáš? Co by mělo mít proboha cenu, když ne to, co je mezi náma? Mně nikdy nezáleželo na ničem a na nikom než na tobě...“

„To není pravda.“

„Jak to?“

„Už mě nemáš rád... Žiješ jako dobrodruh, ze dne na den, ale já chci žít jinak. Ty nemáš představu, co teď dělám, s kým jednám, jakej životní styl mě baví...“

„Karolíno, vydrž to ještě do podzimu a já ti slibuju...“

„To už jsi sliboval loni a je to pořád stejný. To není život...“

„Teď se to změní, Karolíno, věř mi...“

Karolína si lehla na pohovku a přikryla si obličej nějakým magazínem, stál jsem nad ní jako opařený. Sundal jsem ten časopis z její tváře a pohládl ji po vlasech, ale otočila se na druhý bok. Sedl jsem si do křesla a zíral na ni, jak si právě muchlá vleže svůj kostým a jak si rozházela účes.

„Karolíno, proboha... Jak ses mohla takhle změnit?“ řekl jsem skoro šeptem. „Já tomu nevěřím. To není možný... Karolíno, slyšíš mě? Karolíno, já chci, aby bylo všechno jako dřív...“

„Bojím se, že už to nejde, Pavle. Ty ses změnil, já jsem se změnila...“

Karolína mluvila a byla ke mně otočená zády.

* * *

Okýnko u řidiče jsem stočil dolů a ranní chladivý vzduch protahoval autem. Kačmar se bouřil, že nastydne, protože má zpocená záda. Vraceli jsme se z lesa a v režném látkovém sáčku jsme měli zhruba tři čtvrtě kila dost kvalitních vltavínů, byla to nejlepší štace, jakou jsem za poslední tři roky poznal. Kačmar byl v tranzu a kopal by pořád, ale já jsem nestál za nic, protože jsem myslel na Karolínu a bylo mi úzko a zároveň jsem měl vztek. Přehrával jsem si v duchu,

co se za poslední tři týdny stalo. Před pár dny se vrátila ze Španělska, odjela tam sama a neřekla mi ani slovo. Když jsem se tehdy vrátil domů, dvě tašky byly pryč a její šatník ještě otevřený. Měl jsem podezření, že tam jela s jedním kolegou z firmy, co se na něj tak usmívala na večírku v salcburském baru. Vlastně jsem si tím byl jistý. Karolína byla ve Španělsku a já jsem seděl nervózní u Kačmara v kuchyni, zvedl telefon a volal do reality, chtěl tohohle člověka, řekli mu, že má čtrnáctidenní dovolenou. Po návratu z dovolené jsem s Karolínou mluvil jednou a poslední dvě časná rána jsem ji vůbec nezastihl doma a Sony byl taky pryč.

Probíral jsem to nepřetržitě dvě noci s Kačmarem, až už toho měl dost a poslal mě do háje. Tak jsem se zatvrdil a mlčel a užíral jsem se uvnitř.

Ted' bylo časně ráno, seděl jsem v autě a nemluvil, nepromluvil jsem s Kačmarem za celé tři dny víc než pět slov, a on už to nevydržel a promlouval ke mně svým drsným neohebným hlasem.

„Vykašli se na to, Pavle. Sama ti řekla, že už to nemá cenu, a ted' odjela asi k němu. Na co bys ještě čekal?“

„Kačo, neřeš to už, buď tak hodnej...“

„Ty se chováš jako vůl, proč se hned urážíš a nemluvíš se mnou? Potřebuješ, aby ti to řek někdo na tvrdo, na rovinu. Prostě už jí nestačíš. Ty jsi obyčejnej kluk z vesnice, chodíš ve vaťáku a v kalhotách se záplatami, na palici nosíš zmijovku a na nohách gumovky. Ona dělá byznys, kšeftuje s barákama a s pozemkama, jezdí po světě, je paní ředitelka, vozí se ve fáru a chodí po recepcích, je jiná kasta, tak to konečně pochop, ty vole...“

„Kačo, drž hubu, nerozumíš tomu za mák, tak nežvejkej kravinu...“

„Kdo ničemu nerozumí, jsi tady ty, miláčku, tak se prober...“

Kačmar si opřel hlavu do sedačky a zavřel oči. Přemýšlel jsem o tom, co říkal o Karolíně, a v duchu jsem mu musel dát za pravdu. Že ona má svůj směr a svět, svou práci a lidi kolem, a že moje cesty

se nezměnily a vedou teď vlastně úplně jinudy než její, po rozbitých záplatovaných okreskách jižních Čech, po nocích a za ranní rosy, a kolikrát s policajty v patách.

Vysadil jsem Kačmara před jeho barákem na vsi a uháněl do Hradce. Když jsem vystoupil z auta, viděl jsem v domě jen tmavá skla, ale když jsem odemykal dveře, slyšel jsem z druhé strany funět a škrábat Sonyho. Karolína spala polooblečená v obývacíku na gauči, na stolku, nějaké papíry a telefon a šálek od kávy.

Ráno mě probudily hlasy, na budíku bylo deset a v kuchyni hovořila Karolínina matka. Byl jsem unavený a měl jsem žízeň, ale ležel jsem nehnutě, abych zachytil slova a smysl toho hovoru. Karolíně jsem nerozuměl vůbec, ale z tchyniny řeči jsem zaslechl něco o dobrodruzích a asociálních živlech, po kterých jde policie. Víc jsem slyšet nepotřeboval, obrátil jsem se na bok a přetáhl si deku přes hlavu, ale usnout už jsem nedokázal. Snažil jsem se vybavit si poslední tři čtvrtě roku, vlastně jsem po celou tu dobu jen bezmocně pozoroval, jak týden po týdnu, měsíc po měsíci Karolína poznenáhlu uniká z mého světa, z našeho světa, který jsme si kdysi pro sebe ohraničili mezi ostatními a mimo ostatní. A ty myšlenky svědily a pálily, jako mě pálila hlava a celé tělo zpocené pod dekou. Odkryl jsem se a posadil se na posteli, vedle už nikdo nemluvil. Nevěděl jsem vlastně, jestli je pátek nebo pondělí nebo neděle, měl jsem tak sucho v krku a řezalo mě v očích, a pak se pootevřely dveře. Zdvihl jsem hlavu a čekal Karolínu, ale do ložnice proklouzl Sony a vyskočil si ke mně na postel, opřel mi packy o prsa a olizoval mi tvář.

„Kačo, porad' mi, prosím tě, co bych měl koupit Karolíně...“

„To máš jedno,“ řekl Kačmar.

„Koupím jí něco krásnýho, z čeho by měla radost. Já myslím, že to ještě není takovej průšvih mezi náma, Kačo. Co myslíš?“

Jenže Kačmar mě stejně neposlouchal, hnál jsem rozhašený a zrezivělý vůz žiguli směrem na Plzeň. Cestou jsme přibráli

Zdeňka, byl z party, co s námi v poslední době několikrát kopala vltavíny. Když nastupoval, zezadu mi špitl do ucha: „Musím ti něco důležitýho říct...“

Před Plzní jsem odbočil na Mariánské Lázně, do Karlových Varů jsme se dostali kolem poledne. Měli jsme v tašce vltavíny vytěžené z té báječné žíly, kterou jsme nakonec stejně museli opustit kvůli stížnostem, které chodily na obecní úřad.

Kačmar našel toho člověka, který od něj prý poslední rok kupoval naše zelená skla. Dostali jsme dost peněz, Zdeněk prodal taky a pak jsme v dobré náladě šli společně na oběd. Kluci se nechtěli dlouho zvedat od stolu, tak jsem vyrazil z bělostné restaurace ubrusů a slánek do ulic, abych vybral nějaký dárek pro Karolínu na usmířenou, ale v obchodě jsem zjistil, že všechny naše stržené peníze má u sebe stejně Kačmar, a tak jsem se vrátil zpátky. Zrovna platili a přemýšleli, co podniknout dál. Navrhl jsem jít někam na biliár. Šli jsme.

Večer nás pak Kačmar zavedl do jednoho nočního klubu, bylo poznat, že tam není poprvé.

„Něco ti musím říct,“ mrkl na mě stranou Zdeněk, ale Kačmar už nás táhl do měkkých sedaček a objednával pití. Seznámili jsme se s jedním dealerem zahraničních automobilů, říkali mu Drahoš, byl světaznalý, nosil červené sako a kravatu se stříbrnou jehlou, seděl s námi skoro do půlnoci a mluvil o lidech ve městě a jak se tam točí kšefty, o lidech z Ruska, co skupují ve Varech nemovitosti.

To už bylo všude kolem hodně rušno, začal striptýzový program, Drahoš se ušklíbl nad tanečnicemi a ukázal nám k baru na dvě údajně nejlepší holky z Varů. Po chvíli přišly k nám a Kačmar se Zdeňkem jim objednali pití a já jsem si šel s Drahošem sednout na bar, pili jsme jemnou whisky a já jsem Drahošovi zaujatě vyprávěl své biliárové teorie odrazů a rotací. Chvíli mě poslouchal a pak kývl hlavou, abych šel za ním, že mi něco ukáže. Sešli jsme po několika schůdkách trochu níž pod úroveň podlahy. Drahoš se nikoho neptal,

sáhl popaměti někam do šera, cvaknut vypínač a žluté jásavé světlo se lilo ze stropu na nádherný vykládaný kulečnickový stůl, zelené čisté plátno přímo vybízelo ke hraní. Pak mě poslal pro láhev sektu, nevěděl jsem ještě proč, ale Drahoš řekl, že teď teprve něco uvidím. Došel ke stolu, kde seděl starší seladon ve světlém obleku, měl neodolatelný úsměv Jacka Nicholsona, přišel ležérním krokem k zelenému stolu. Nalili jsme mu sekt, celá láhev byla jen pro něho. A on s námi hrál, jen tak se usmíval, oči se mu blýskaly radostí a měkkým světlem zářivek a lamp od baru a já jsem viděl tu nejfantastičtější hru, jakou jsem si vůbec dokázal představit. Neměli jsme s Drahošem nejmenší šanci se s ním poměřovat.

Po několika hrách jsme se domluvili, že se přesuneme přímo do biliárové herny. Drahoš zavolal pro taxi, ale já jsem chtěl počkat na Kačmara, protože měl u sebe pořád všechny naše peníze, jenže zmizeli zrovna se Zdeňkem a s těmi děvčaty. Slíbil jsem Drahošovi, že do půl hodiny přijdu za nimi.

Seděl jsem u baru a platil drinky blondýně Martině, Kačmar se Zdeňkem se objevili zase u stolku, dělali na mě z měkkých křesel posunky, Kačmar byl rozsvícený jako lampa. Než jsem se k nim dostal, vypukl u jejich stolu nějaký spor, nejdřív přiběhl číšník, pak vrchní, slyšel jsem Kačmarův rozčilený hlas. Za chvíli se to uklidnilo, nevěděl jsem vůbec, o co šlo, ale Kačmar byl rozzlobený a chtěl jet okamžitě domů. Měli jsme všichni dost vypito, nikdo nemohl řídit tak dlouhou cestu, ale Kačmar chtěl za každou cenu klíčky od auta.

„Začínáš mě pěkně srát,“ řekl jsem mu zostra do očí. Zdeněk vyjednával s vrchním placení a já jsem mu řekl, kde mě najdou, až se Kačmar uklidní.

V biliárové herně jsem už Drahoše ani nonšalantního biliárového mága nenašel, zahrál jsem si partičku s dvěma staršími chlápky a potom se přihnali Zdeněk s Kačmarem. Všechno už bylo dobré, dali jsme si ještě pivo a Kačmar mě objímal a prohlašoval, že jsem ten nejlepší hledač vltavínů v republice a nepolapitelný slídič, já

jsem křičel, že on je ten nejlepší padák s výkonností velkorypadla, a Zdeněk už nás asi nemohl poslouchat, všiml jsem si, že něco organizuje. A najednou jsme se, ani jsem nevěděl jak, octli v taxíku. Šofér nejdřív nechtěl jet takovou dálku, ale Kačmar mu ukázal balík peněz, tak se uklidnil. Seděl jsem vpředu a ti dva usnuli na zadních sedadlech, povídal jsem si s řidičem a navedl jsem ho ze všeho nejdřív na Hradec, protože jsem už nemohl udržet víčka.

V půl sedmé ráno jsme zastavili v naší ulici a Karolína zrovna venku odemykala služební auto. Zdeněk se na zadním sedadle probudil a křičel na mě ven ze staženého okýnka: „Musím ti něco důležitýho říct, Pavlééé...“

Taxi se razantně rozjelo a zmizelo na konci ulice s mými kamarády uvnitř. Došel jsem vratkým krokem ke Karolíně.

„Ahoj, Karolínko. Kam jedeš takhle na noc...?“

„Už je ráno, jestli sis nevšimnul. Jedu do práce. A odkud jedeš ty?“

„Z Karlovejch Varů...“

„Aha. Bavit ses dobře?“

„Jó... Karolínó, já...“

„Nezapomeň vyvenčit Sonyho. Dobrou noc...“

Zabouchla dveře a nastartovala, jenom jsem se díval, jak se mi černý vůz tiše vzdaluje. Chtělo se mi tak spát. Ještě jednou jsme si udělali s Kačmarem výlet do Varů, přivezli jsme jeho otlučené auto, které jsme tam po našem velkolepém tahu nechali. Možná to opravdu ani nestálo za to, jak tvrdil Kačmar, mělo snad už jen cenu železného šrotu.

Celé dny a dlouhé podzimní večery a noci jsem byl doma, jenže pro změnu nebyla doma Karolína, a když se čas od času vrátila, jako by chodil po bytě někdo jiný. Všiml jsem si té změny pravděpodobně s pořádným zpožděním, ale bylo to zřejmé. Její oči už nepatřily mně, i když se na mě podívala, já jsem v nich nebyl. Bylo v nich nějaké jiné světlo, než jak jsem ho znával, a na rtech nosila teď takový zvláštní lehký úsměv, kterému jsem už vůbec nerozuměl.

Romány na dobírku

Na jaře jsme se s Kačmarem vrátili na loňské dobré žíly, které jsme museli opustit kvůli nájezdům policie na vltavínáře. Ještě jsem se pořádně nevzpamatoval z nedávného rozvodového řízení. Všechno šlo hladce, navlékl jsem se do obleku, ve kterém jsem chodil na univerzitě ke zkouškám a ve kterém jsem se ženil. Sako mi bylo trochu těsné v ramenou, ale těch pár hodin se to dalo vydržet. Nedělal jsem žádné problémy, jenom jsem si přál, aby to už bylo za mnou, podepsal jsem všechno, co chtěli, i majetkové vyrovnání, které připravil Karolínin advokát.

Zůstal mi byt a pes Sony, kterého Karolína nechtěla s sebou, protože ve vile, kam se přestěhovala za svým novým přítelem, žili už další dva psi. Taky mi zůstalo konto v bance, ale bylo prázdné, protože veškeré naše úspory připadly Karolíně. Zašel jsem tam a vložil na něj stovku, co jsem měl v kapse, aby mi ho nezrušili. Vymazali z papírů Karolínino jméno a podpis. Na její starou hradeckou adresu chodily ještě dlouho dopisy a na poště jsem pravidelně vyzvedával *romány na dobírku*, které si objednala u nějakého knižního klubu.

Nevydržel jsem sedět doma víc než týden, dny se zdály dlouhé, s šedivými a fialovými pruhy na nebi, a přecházely do večerů, které se vlekly až do rána prázdnými pokoji a s vystydlým čajem. Nemohl jsem zůstat sedět v křesle ani ležet v posteli, chodil jsem z pokoje do kuchyně a pak se Sonym na procházku za město. Nakonec jsem nasedl do Kačmarova starého auta a vyrazili jsme zase do terénu.

Seděli jsme v metr hlubokém výkopu a přehrabovali prstem písčitou půdu. Občas se v ní zaleskl tmavý vltavínový střep.

„To je ňáký na palici, ne? Vážně ti nezbyly žádný prachy?“ zeptal se po dlouhém mlčení Kačmar.

„Ne.“

„Udělals chybu, Pavle. Nechal ses oškubat jako slepice.“

„Zůstalo mi pár stovek, co jsem našel až po soudu v šosu kabátu. Všechny naše společný peníze přiklepli jí...“ řekl jsem slabě.

„Upletla to na tebe pěkně. Vyzná se v nemovitostech, ten byt nechala odhadnout na takovou cenu, aby ti nezůstal už ani halíř.“

„To není tak, Kačo. Víš, jakou mají teď byty nízkou cenu...“

„Ty jsi vůl, ty se jí snad ještě zastáváš... Má známý odhadce, nahrála to na tebe a tys jí to všechno sežral...“

„Já proti Karolíně nikdy neřeknu nic křivýho, protože nevěřím, že...“

„Ty jsi holt blbej...“ přerušil mě znovu Kačmar.

„Nech toho, Kačo...“

„Měl by ses s ní normálně soudit o majetek, ty vole, celý roky dřeš po nocích, riskuješ, abys jí moh nosit domů prachy, a nakonec po všech těch letech nemáš vůbec nic...!“

„Mám byt...“

„Byt... No sláva. Aspoň že nemusíš spát pod mostem.“

Až do svítání jsme zahazovali vytěženou jámu, nad lesem vycházelo světlo v paprscích a světlých pruzích jako na svatém obrázku, slunce, co se ohlašuje hodiny dopředu, nízko nad obzorem vybuchuje světlem a musí jít dál, udělat den. Nasedali jsme do auta a já jsem nevěděl, co dál, kde budeme hledat v příštích dnech a týdnech. Ani se mi o tom nechtělo přemýšlet.

Ten smutek z odchodu Karolíny mě přerazil vejpůl, nemohl jsem myslet na nic jiného ani se soustředit, Kačmar mi nadával, abych se dal dohromady, ale já nevěděl jak.

Bylo krásné odpoledne, jezdili jsme kolem známých míst a vltavínových nalezišť, na která jsme si netroufali, protože odevšad už

jsme se museli v minulosti stáhnout. Projížděli jsme vesnicemi, které byly zastavěné velkokapacitními stájemí pro dobytek a ohromnými silážními jámami a smaltovanými modrými věžemi na senáž. Jenom někde zůstal kousek vesnice takový, jak jsem měl rád, nezlomený tím betonovým prefabrikovaným morem a hranatými bytovkami.

Zastavili jsme na polní cestě, sedli jsme si na louku, Sony běhal za motýly, koukal jsem na stavení a stodoly, malé vesničky pod námi, ten upachtěný chudý stavební styl, cihly a kámen, účel a možnosti živobytí ze zdejších kamenitých polí. Kačmar se hrabal v motoru auta, protože tam něco klepalo a skřípalo, že už to nešlo dál poslouchat. Položil jsem hlavu do pichlavé trávy, díval jsem se na nebe, táhlo i s mraky přes ves a dál nad krajinou, vzpomněl jsem si, jak jsem Karolíně vyprávěl, proč bych chtěl být lepší, kvůli ní a kvůli téhle jihočeské krajině. Ale kde to teď najednou bylo? Měl jsem oči otevřené a spálenou tvář, nebe mě válcovalo a já jsem se třásl, že i z té ohromné výšky musí být vidět, jak jsem špatný. Karolína byla pryč a já bych se býval nejraději na místě zahrabal polní lopatkou do země, že jsem slabý a mlátí se mnou vítr a všechno to, čeho jsem se nedokázal zbavit ani kvůli Karolíně.

Otevřel jsem oči, Kačmar stál nade mnou. Lekl jsem se, když zahulákal.

„Takhle se tu válet nemá cenu. To můžu dělat doma na zahradě nebo stát za pultem v krámu.“

Sedl jsem si a trhal ze země stébla.

„Tak běž, ne? Kdo ti brání...“ hlesl jsem.

„Co ti zas je?“ zeptal se Kačmar zhurta.

„Kačo, já už na to nemám nervy, ty vole, honí nás rolníci, myslivci, policajti, to se nedá...“

„A co chceš dělat?“

„Vykašlat se na to.“

„Na to zapomeň,“ řekl Kačmar rezolutně.

„Nemáme už kde kopat, pochop to. Už to nikdy nebude jako dřív. Každý kousek pole a lesa dneska někomu patří, každému si to hlídá, to už není jako dřív za komunistů, když bylo všechno buď státní, nebo družstevní a každému to bylo jedno, protože bylo všechno všech a nic nebylo ničím. Leccos se dalo ukecat nebo se na to prostě vykašlat. Ale to je pryč... A navíc mám nepříjemný tušení, že se do týchle branže vložila nějaká mafie. Organizovaný skupiny, co jdou tvrdě na věc...“

„Nestraš, to jsou hlouposti. A vůbec, ty už vážně nemáš žádný nápad, žádný tip, kde hledat?“ zeptal se po chvíli mlčení Kačmar.

„Napadá mě ještě jedno místo, odkládal jsem to, až už vážně nebudeme mít kam jít...“

„No?“

„Ale je to dost riskantní. Takovej zoufalej pokus. Znáš to místo už léta, kdysi jsme tam jezdili, teď je to tam díra na díře, některá místa jsou úplně rozkopaná, samá jáma, eroze. Z velké části už je to vytěžený, ale snad by se tam ještě něco najít dalo.“

Zavolal jsem na Sonyho, skočil do auta na zadní sedadlo. Zavezl jsem Kačmara domů a zašel jsem si v Hradci na večeři.

První tři večery a noci jsme jenom seděli v autě na vršíčku u lesa a pozorovali okolí. Ukázal jsem Kačmarovi na vesnici pod námi.

„Jméno týchle vsi, tohohle zapadáková, znají odborníci přes kameny na celém světě, to ti garantuju. Je tu kyselá podzemní voda, vyžírá povrch vltavínů, takže jsou tu k nalezení nádherný ježci. Mají bodliny až dva centáky, hrozně snadno se ulamují, ale jsou to nejlepší vltavíny, sběratelsky i na prodej.“

Kačmar remcal, že ztrácíme čas, ale jen do chvíle, než jsme uviděli první policejní auto. Jelo pomalu kolem míst, která nás zajímala. Byl tam klid a oni odjeli. Považoval jsem za nezbytné zmapovat příjezdy a chování policie, než zkusíme kopat. Zjistili jsme za těch pár nocí, že policajti nekontrolují přímo jednotlivá místa a výkopy,

pokud tam není vidět něco podezřelého. Málokdy vylezli z aut, když nezpozorovali žádný pohyb a žádné cizí lidi kolem. Vraceli jsme se nad ránem domů, zůstal jsem několikrát u Kačmarů a v jeho dílně jsme nařezali z tvrdého dřeva stojky. Věděl jsem, jak zrádná je tam půda, že nedrží pohromadě a trhá se a že budeme muset vykopané štolky vyztužit výdřevou, aby nás to nezasypalo. Taky jsem připomněl Kačmarovi, aby oprášil naše čerpadlo na autobaterii, které už jsme delší dobu nepotřebovali, ale které se nám na tomhle místě určitě bude hodit.

Pátou noc jsme vyrazili naostro. Po pár hodinách práce Kačmar pochopil, že všechny ty přípravy nebyly zbytečné. Stačilo zakopat se metr pod zem a několik metrů zeminu se najednou utrhlo. Vystojkovávali jsme boční štolky, které jsme kopali z už dříve vykopaných a opuštěných jam. Byla to dřina, po první noci jsme byli unavení jak havíři po směně. Čerpadlo tahalo ven vodu, která zaplňovala štolky a čvachtala nám v botách.

Narazili jsme na první vltavíny, nabádal jsem Kačmara, ať kope opatrně. Občas bylo slyšet, jak jeho malý zabroušený krumpáč cinknul ve stěně, a to znamenalo, že narazil pravděpodobně do vltavínu, a zpravidla to také znamenalo, že ho poškodil. Odhadoval jsem, že bychom na burze mohli dostat za tyhle kousky možná i sto korun za gram. A každé poškození celotvaru mělo za následek pokles ceny.

Po čtyřech nocích naše ostražitost polevila, a to se nám vymstilo. Zaplatili jsme pokutu, ale podařilo se nám zachránit vltavíny, které měly cenu padesáti pokut. Pár dní jsme vynechali a pak jsme se tam vrátili, pracovali jsme horečnatě a nervózně, další nájezd policie visel neustále ve vzduchu. Bylo mi jasné, že kopat na tomhle místě je šílenství. Brzy zjistilo pár známých vltavínářů, že jsme se tam nastěhovali, a jeden si klepal prstem na čelo a jiný mi o pár dní později volal domů, aby mě varoval.

Za týden přišla další pokuta a sebrali nám nářadí. Nechali jsme si udělat u kováře nové cepínky s krátkými násadami. Vymyslel

jsem trik na policajty, nosili jsme u sebe dva sáčky s vltavíny. Jeden s těmi kvalitními, ten jsem nosil na těle pod košilí, a jeden se střepy nebo uraženými celotvary, kterých nebyla taková škoda, když nám je policajti zabavili. Odnosl jsem si z těch nocí domů pár nádherných vltavínů – ježků, další jsme měli připravené k prodeji. Jenže za pár dní přišla těžká rána. Vyhmatli nás v díře přímo uprostřed práce. Zabavili nám nářadí, vltavíny a vodní čerpadlo i s akumulátorem. Zkusili jsme se ještě vrátit a při kopání vylévat vodu zase kbelíky. Vylézali jsme každou chvíli nad zem a podařilo se nám tak ještě dvakrát včas zmizet, ale nadřeli jsme se jako koně a výtěžek při takovémhle stylu práce byl mizerný.

Jeli jsme domů dusnou letní nocí, košile se mi lepila na záda, Kačmar byl mrzutý, bylo kolem půlnoci.

„Takhle tiše to nejde, Kačo. Je čas to zabalit,“ řekl jsem si a podíval se na něho. Měl zavřené oči, ale věděl jsem, že mě slyší.

Kačmar odjel prodat natěžené vltavíny, stávil jsem se u něho pro peníze. Nebylo to špatné, měl jsem zase z čeho žít.

Léto bylo horké a suché, jezdil jsem se k rybníku koupat, Sony ležel ve stínu pod stromem a díval se na mě, jak ležím na dece. Četl jsem ty knihy pro Karolínu, co jsem vyzvedával a platil na poštu každý měsíc, a taky různé magazíny, které předplatila ještě ona. V jednom z nich jsem se dočetl, že Angličan Holly Johnson se nakazil virem HIV. Byl to ten, co zpíval naši nesmrtelnou píseň o síle lásky, která čistí lidské duše. Vystříhl jsem si ten krátký článkuček s neostrou malou fotografií, ale zanedlouho jsem ho někde ztratil.

Kačmar mi zavolał, že jeho starý otec vážně onemocněl a že ho s manželkou ošetřují doma. Neměl jsem co dělat. Chodil jsem večer na biliár a promýšlel jsem různé varianty, jak oslovit Karolínu. Nevěřil jsem, že by všechno, co mezi námi kdy bylo, mohla jen tak hodit za hlavu. Každý večer jsem civěl na telefon, jen občas zazvonil, když volali naši, jak se mám a jestli něco nepotřebuju. Odmítl jsem

prodat byt a vrátit se na vesnici, jak mi nabízeli. A jednoho večera jsem ten pohled na mlčící telefon už nevydržel a vytočil jsem číslo s budějovickou předvolbou. Srdce ve mně bouchalo, až to se mnou cloumalo, nevěděl jsem, kdo to vlastně zvedne. Ozval se Karolínin hlas.

Ve sluchátku bylo slyšet nějakou hudbu.

„Ahoj, Karolíno, Pavel...“

„Ahoj,“ ozvalo se po chvíli zaváhání.

„Já jsem se chtěl jen zeptat... Posílal jsem ti v obálce nějaký dopisy, co přišly na adresu do Hradce...“

„Děkuju, došlo to v pořádku.“

Chvilka ticha.

„Jak se máš, Karolíno...?“

„Díky, ujde to.“

„Pozdravuje tě Sony. Sedí tady vedle mě na křesle... Myslím, že se mu stejská...“

„Vážně? On to překoná...“

„Karolíno, nemohli bysme se někdy sejít? Já bych chtěl chvíli s tebou mluvit...“

„Tak mluv, poslouchám.“

„Ale já bych... Takhle do telefonu se mi nechce, rozumíš?“

„Já nevím, Pavle, snad můžeme mluvit do telefonu, ne? Já tě poslouchám.“

Nevedlo to nikam, ulehčilo se mi, když jsem zavěsil, zrzek Sony měl hlavu položenou na předních tlapkách a koukal se na mě. Opakoval jsem si v duchu mockrát ten náš dialog, zkoušel jsem v něm najít náznaky něčeho, co by pro mě mohlo znamenat naději, ale šlo to dost těžko a chtělo to hodně fantazie.

Za pár dnů zazvonil odpoledne telefon, nadskočil jsem a zvedl nervózně sluchátko.

Ozval se hlas, který patřil jednomu známému, s kterým jsem se znal přes hledání vltavínů. Chtěl se se mnou a s Kačmarem sejít.

Řekl jsem mu, aby přijel do vsi, kde bydlel Kačmar. Druhý den večer jsem nastartoval Kačmarův nezničitelný vůz sovětské výroby, měl jsem jen obavy, zda mi na těch pár kilometrech tam a zpátky vystačí benzín.

Seděli jsme s Kačmarem v hospůdce na návsi a čekali na toho člověka. Přijel na nějaké motorce. Uvědomil jsem si, že je to on, kdo mě před měsícem varoval před kopáním na naší poslední horké lokalitě. Řekl jsem mu ve zkratce, jak jsme dopadli.

„Navrhuju, aby se sešli lidi, co ještě hledají vltavíny, a dohodli se na nějakým společným postupu. Aby se řeklo, co dál, co se dá ještě dělat. Zkrátka, udělat takovej neformální vltavínářskej sraz. Měl bys to vést ty, Pavle. Zná tě většina lidí, myslím to zdravý jádro, jsi taková autorita, lidi na tebe dost dají...“

Ta slova mě překvapila, podíval jsem se na Kačmara, ten se koukal do piva a krčil rameny. Chvilí jsem mlčel, nevěřil jsem, že by to mohlo mít nějaký smysl. Navíc jsem byl v tomhle samotář a individualista, doby, kdy jsme jezdili na vltavíny s partou a byla legrace a dělali se táboráky, byly dávno pryč. On tvrdil, že je tohle dobrý nápad, neměl jsem náladu se s ním přít a diskutovat.

„Neznám jedinej důvod, proč něco takovýho dělat, ale když chceš, můžem to zkusit,“ řekl jsem.

Domluvili jsme se tedy, že se každý v nejbližší době pokusíme dát vědět lidem, které známe, a upřesnili jsme si datum a místo.

Podruhé už jsem nezkoušel telefonovat Karolíně, ale prostě jsem sedl do Kačmarova auta, zajel jsem k hradecké čerpací stanici a natancoval, abych vydržel s benzínem do Budějovic a zpět, a vyrazil jsem. Cestou jsem si opakoval, co bych vlastně chtěl Karolíně říct, aby to mělo hlavu a patu, nebyl jsem si vůbec sám sebou jistý, neviděli jsme se s Karolínou skoro tři čtvrtě roku.

Zaparkoval jsem ve čtvrti rodinných domků na okraji města. Našel jsem ulici a číslo domu. V oknech bílého domku visely žaluzie.

Za plotem rostly túje a vysoký smrk uprostřed zahrady dával stín v tom letním dnu. Měl jsem zpocené dlaně. Zkoumal jsem okna a pohyb za žaluziemi, ale vše bylo tiché a jako bez života.

Odhodlal jsem se zazvonit, zvuk zvonku bylo slyšet až ke mně a vrátka se otevřela vzápětí, až jsem se lekl. Stál v nich on, zřejmě byl zrovna venku na zahradě. Byl to ten člověk z realitní kanceláře, matně jsem si ho vybavil z onoho letního výletu do Rakouska.

„Dobrý den,“ řekl klidně. Samozřejmě že mě taky musel hned poznat.

„Chci mluvit s Karolínou,“ řekl jsem rovnou a koukal se mu do očí. Byl vyšší než já, na kratoučko ostríhaný, mohlo mu být tak pětatřicet let.

„To asi nebude možné,“ pronesl spisovně a vlídně se na mě usmíval.

„Proč by to nebylo možný?“ zeptal jsem se s předstíranou otráveností v hlase.

„Chcete jí něco vyřídit, pane?“ pokračoval stejným tónem.

„Nechci jí nic vyřídit, chci s ní mluvit,“ trval jsem na svém.

„To vážně nepůjde,“ řekl on.

„Nechápu proč. Chci, abyste ji zavolal sem ke vrátkům.“

„Ona nepřijde,“ kroutil hlavou.

„Karolína má domácí vězení? To jsem nevěděl...“

„Něco vám řeknu. Už jí nikdy nevolejte a nechoďte za ní. Rozumíte tomu?“

To znělo už trochu výhrůžně. Stoupal jsem na špičky, abych viděl přes živý plot do zahrady, prozkoumával jsem okna, jestli se Karolína neobjeví za žaluzií, abych jí mohl zamávat nebo na ni zakřičet. Vůbec jsem si ho už nevsímal, a to ho znervóznilo.

„Nechce vás vidět, rozumíte? Už k ní nepatříte. Vy tomu pořád nechcete rozumět. Vy už ke Karolíně nepatříte, ano?“

Mluvil ke mně s laskavou ironií, přemýšlel jsem, jestli Karolína v téhle chvíli o mně ví, jestli tuší, že jsem tady, ale nevěřil jsem tomu. Jinak by se ozvala, přišla by ke mně. Karolínin přítel trochu přitvrdil tón v hlase.

„Běžte pryč, ona vás nechce vidět. Má vás až po krk, i té vaší věrné lásky, zpackal jste jí pět let života...“

„Drž hubu,“ utrousil jsem tiše, ale byl jsem jako přetopený kotel, věděl jsem, že kdyby mě chtěl sejmout, tak nemám proti jeho devadesáti kilogramům živé váhy šanci. Ale cítil jsem, že mě chrání Karolínin stín, spoléhal jsem na něj, na její tajné světlo, že mi tenhle chlápek nic neudělá, že si to nedovolí.

„Ted' se seberete a vypadnete. Je to už jasné?“ zeptal se znovu.

Stál jsem na chodníku s rukama v kapsách kalhot a zíral do nebe, moc jsem se snažil předstírat znužený pohled a klid.

„Můžete mi vysvětlit, proč tu pořád stojíte a čumíte?“ nahnul ke mně tvář. Bylo vidět, že ho můj klid vyvádí z rovnováhy.

„Jestli jsi to ještě nepochopil, tak s tebou se nebudu vůbec o ničem bavit. Zazvoním na Karolínu...“, řekl jsem pomalu a sahal po zvonku, a vtom on vybuchl. Popadl mě rukama za ramena a tlačil mě pozpátku od vrátek, klopýtal jsem pozpátku po chodníku pár metrů a pak do mě strčil, ztratil jsem rovnováhu a sletěl na zem, odřel jsem si dlaň jedné ruky a tu druhou jsem si nestačil včas vyndat z kapsy a odřel jsem si i tvář, jak jsem dopadl na asfalt.

„Co jsem ti udělal?“ zeptal jsem se ho a utíral jsem si trochu krve do trička. Stál chvíli nade mnou, trochu znejistěl, nepočítal s tím, že upadnu. Najednou se otočil a zmizel, branka zaklapla. Po chodníku přicházeli nějací lidé, zvedl jsem se a utíral jsem si odřenou tvář do rukávů. Přešli kolem mne a otočili se. Pomalu jsem šel k autu, do zahrady nebylo vidět a okna byla nehybná. Karolína vůbec nevěděla...

Už když jsem usedal za volant, mi bylo jasné, že jsem si tenhle výlet mohl klidně odpustit, a bylo by mi bývalo líp. Na sebevědomí mi to zrovna nepřidalo a neměl jsem náladu vůbec na nic a na nikoho. Sony čekal u dveří, hladil jsem ho, ale nebylo to lepší.

Korunu všemu nasadil článek v přírodovědeckém časopise, který mi chodil poštou. Otevřel jsem ho jednou večer v kuchyni u stolu a do očí mě uhodil tučný nadpis „Trestuhodná honba za vltavíny

na jihu Čech“. Bylo to na celou stránku, psalo se tam o devastaci přírody při neoprávněné těžbě vltavínů, o škodě na krajině a na vlastnictví státu, o bezohledných „novodobých zlatokopech“, kterým je jedno, jakou spoušť za sebou nechávají, o škodách na polích a na podkopaných lesních porostech, o nebezpečí vodou zalitých jam pro hrající si děti, o riziku podkopaných komunikací v inkriminovaných lokalitách, o falešné morálce „rádoby sběratelů“ a „takzvaných odborníků“, kteří provádějí tuto nezákonnou činnost, o zvýšeném postihu, který by měl být uplatňován podle zákona o geologických pracích, o nutnosti zvýšení kontroly ze strany policie za použití nástrahové a zabezpečovací techniky, o zapojení místních obyvatel a orgánů místních samospráv do tohoto problému. Dočetl jsem celou stať, pod textem byl celým jménem uveden autor. Prof. Jan Senecký.

Celé dny jsem na to myslel, kudy jsem chodil, přečetl jsem si to ještě dvakrát a pak jsem to odvezl Kačmarovi. Našel jsem ho za pultem v jeho krámku na návsi.

„To napsal ten pán z Prahy, jak byl tenkrát u nás na zabijačce a spal na otomanu v kuchyni?“ zeptal se, když to přelouskal.

„Jo, to je on.“

„To je tvůj kamarád, ne?“

„Neviděl jsem ho asi pět let...“, řekl jsem našťavaně.

„Tebe se to nějak dotklo, ne, ten článek? Nakonec asi bude pravdivej, řek bych.“

„Pravdivej...! Jak kde a jak u koho. Já jsem žádnou přírodu nedevastoval a nepodkopával silnice a nerozvrťával zemědělcům brambory na poli...“

„No tak se nerozčiluj, ne? Co tě tedy žere?“

„Rádoby sběratelé, takzvaní odborníci...“, citoval jsem nabroušeně.

„Vyser se na to, ať nám vlezena záda, celej pan profesor.“

Kačmar to vystihl, ten článek se mě DOTKL, byl jsem mrzutý a bez nálady, neměl jsem doma stání. Navíc celou stať přetiskly

všechny regionální deníky pro jižní Čechy, všichni si to mohli přečíst.

Chodil jsem se Sonyem na dlouhé vycházky za město, pročítal jsem noviny na stránkách s nabídkami zaměstnání. Zásoba peněz na mém kontě se povážlivě tenčila. Sony si bezstarostně běhal po stránkách, já jsem z živé trávy a z větviček páлил ohničky za Karolínu, přemítal jsem o ní, jak bude žít, jak půjde dál beze mne, vždyť ani nepozná, kde je sever!

Přišel termín schůzky hledačů vltavínů. Volal jsem Kačmarovi, ale nechtěl se mnou jet. Vyrazil jsem tedy sám.

Ujel jsem asi deset kilometrů směrem k rakouským hranicím. Zaparkoval jsem na začátku lesní cesty a šel pěšky podle plánu. Po deseti minutách chůze jsem narazil na značku na kmenu stromu a po další chvíli jsem stál před lesní chajdou. Byl to starý srub, docela dost velký, okenice zavřené, přede dveřmi přecházelo několik postav.

Už se šerilo a já jsem se přivítal se starými kamarády, některé jsem neviděl už pěkných pár let, některé lidi jsem znal jen od vidění, některé až z poslední doby a některé vůbec. Nejvíc mě překvapilo, když jsem uviděl Simona. Byl sám, jako vždycky, v zelené košili a pevných botách.

Uvnitř bylo hodně místa, takže jsme se tam bez problémů vešli. Dřevěné schody z prken vedly ještě někam na půdu. Električka zavedená pochopitelně nebyla, hořely dvě petrolejky a blikaly kapesní svítilny.

Někteří účastníci pojali setkání jako mejdan, objevily se láhve vína a pálenky a dokonce bedna piv. Bylo to od začátku dost hlučné a mně bylo jasné, že to nemá cenu a že vlastně nevím, na čem by se takhle společnost měla domluvit.

Když se zdálo, že už nikdo další nepřijde, obrátili se na mě, abych promluvil. Přešel jsem celou místnost, sedělo se kolem

roubené stěny na zemi a na dvou lavicích. Simon seděl na dřevěných schodech trochu stranou od ostatních.

Řekl jsem všem, ať na rovinu vyklopí, proč sem přijeli a jaké mají plány. Rozběhla se debata, jaké kdo vidí možnosti v dalším hledání vltavínů. Křičeli jeden přes druhého, názor střídal názor. Že je třeba na čas skončit s kopáním vltavínů, aby se uklidnila situace, a pak nenápadně znovu začít, že je třeba pokračovat dál, dokud to půjde, že je třeba pokračovat individuálně v menším rozsahu, že je třeba naopak pokračovat v těžbě ve skupinách, nakoupit vysílačky a vzájemně se informovat o pohybech policie, že je třeba podplatit úředníky a policajty, že je třeba dohodnout se s majiteli soukromých pozemků na dělbu zisku z vltavínů, že stejně nic nemá cenu, protože těžbu už ovládl organizovaný gang, který nás všechny odrovná...

Pil jsem pomalu pivo z láhve a sledoval, co kdo říká. Když se to trochu uklidnilo, obrátil jsem se na Simona. „Co si o tom myslíš ty, Simone?“

Simon jenom seděl, koukal se před sebe a nepatrně mlel na prázdno čelistí. Vypadalo to, že je mimo.

Potom se to všechno zvrhlo jiným směrem, popíjelo se a vzpomínalo na staré časy, kdy se vltavíny těžily lopatou přes kátro a policajti se ještě nechali ukecat. Ve srubu bylo chladno, asi po hodině jsem si sedl stranou, opřel jsem se o stěnu z klád a díval jsem se na stíny na stropě. Simon seděl nehybně naproti mně na schodu, přes ramena měl přehozenou kostkovanou deku, pohledem byl někde úplně jinde, ten rachitický kostnatý Simon, macarát jeskynní, noční živočich s vypoulenýma očima. Kolem jeho hlavy jsem viděl jasný aurický prsteneček, věnec fialového záření, tak jasného, jak jsem to ještě u nikoho předtím neviděl. Vybavilo se mi, co mi říkala tenkrát ta věštkyň, ke které mě přivedla Karolína. Tvrdila, že tělo je jen ne-duživá troska, která spoutává duši svou nemohoucností a tragikou.

Vstal jsem a přisedl si k Simonovi. Promluvil jsem na něj tichým hlasem, protože paradoxně jenom tak mě mohl v okolním hluku

a šumu uslyšet. A on začal stejně tiše, neustále uhýbal očima, jako bych ho těma svýma oslňoval. Poprvé mě oslovil jménem.

„Je třeba přestat kopat, Pavle. Už to nemá cenu...“

„Myslíš, že už jsou naleziště vytěženy?“

„To ne... Ale lidi všechno zničí, zkazí. Já končím. Rozhod jsem se.“

„A co si myslíš o těch řečech o mafii, co ovládne těžbu? Zaslechl jsem to už z více míst.“

„To je taky jeden z důvodů, proč končím. To není pro mě. Ani pro tebe. My jsme nomádi. Kopem sami za sebe a máme svý místa. Ale těmhle lidem bych nechtěl zkrřížit cestu...“

Simon se zvedl a došel do kouta, kde měl položený batoh. Civěl jsem na něho a pak jsem najednou věděl, že vím. Simon je čistej.

Šel jsem chvíli na vzduch, les byl v noci plný zvuků, temné kmeny stromů stály nablízku a podpíraly se navzájem svou vnitřní silou, kterou jsem někdy cítil i já a kterou jsem mohl přijímat. Studila mě vlhkost z jehličí. Vrzly dveře u chaty. Nahrbená útlá postava s rancem na zádech. Simon. Dal se dolů pěšinou, zahlédl mě mezi stromy a zvedl ruku na pozdrav, tak nějak napolovic, a hned ji zase spustil. Rychle mizel polykán tmou. Uvědomil jsem si, že jsem jediný, kdo to zaregistroval, kdo to viděl, kdo byl při tom. Simon odcházel. Nejlepší a nejtajemnější hledač vltavínů, jakého jsem kdy poznal, odcházel, aby se už nevrátil. Byl jsem si tím jistý.

Vzbudil jsem se ve své posteli hodně brzy ráno. Komín cihelny za oknem svítil do mlhy, červený bod v prostoru. Vstal jsem a po paměti došel do kuchyně a postavil si na čaj. Sony se taky probudil a vyskočil mi na klín. Přikusoval jsem k čaji tvrdé suchary a dělal jsem se s ním.

Došel jsem k telefonu a vytočil Kačmarovo číslo. Chvíli jsem poslouchal dlouhý tón.

„Prosím,“ ozvalo se rozespale.

„Ahoj, Kačo, Pavel.“

„Musíš mě budit takhle brzo...“
„Kačo, já končím.“
„S čím končíš?“
„S kopáním, s hledáním vltavínů, prostě to balím.“
„Nesmysl... Co to meleš?“
„To je všechno. Čau.“
„Počkej. Na tom jste se tuhle dohodli na tý schůzi?“
„Nedohodli jsme se vůbec na ničem. Nemělo to cenu, v tý chajdě...“
„Tak se uklidni a jdi si lehnout...“, řekl mi Kačmar. Pořád ještě nevěřil, že to všechno myslím smrtelně vážně.

* * *

Přišlo babí léto, toulal jsem se se Sonym a s romány na dobírku pro Karolínu na lukách nad Hradcem, létající pavouci a dým z městečka a smutek a zbytky slunce viseli ve větru. Večer občas volával Kačmar, chtěl zase začít kopat, ale já už jsem nemohl sebrat sílu na ty noční směny, útesy do lesů před policajty, věčné dohadování s lesáky a s domorodci, co nás nemohli vystát.

Po nepodařené návštěvě Budějovic jsem ještě dvakrát zkoušel dovolat se Karolíně, ale nepodařilo se mi s ní promluvit, pokaždé to zvedl on. Napsal jsem jí dva dopisy, ale neodepsala.

Do podzimu jsem odolával Kačmarovu naléhání, abychom začali zase s kopáním vltavínů, a pak jsem argumentoval tím, že už to do zimy stejně nemá cenu. Přemluvil mě aspoň k tomu, že jsme jednoho podzimního dne vyjeli na obhlídku zoraných polí. Sbírat vltavíny na poli se mi zdálo ještě únosné, ale nesliboval jsem si od toho mnoho.

Dostali jsme se na naše známé jarní a podzimní trasy, silnice a chalupy, pole, kde jsem věděl o každém keři a stromu u silnice. Projížděli jsme vesnicí, kde stála bytovka, bydlel v ní chlap, co před lety zabil sebe i s rodinou, Kačmar ho znával, pokaždé mi znovu

ukazoval ta okna. Kolem malých rybníčků žabáčeků jsme se kodrcali po úzké silničce švestkovou alejí a o kus dál rostly řady topolů.

„Je to možný, Kačo, že už jsem tak starej? Tyhle topoly kolem si pamatuju, když byly poloviční...“

Kačmar jen něco zabručel. Minuli jsme fabriku na zpracování grafitu, halda tuhy za plotem, že by z ní byly miliony tužek. O kus dál už jsme byli v otevřené krajině a zanádalali jsme si jako vždycky.

„Proč tu louku už konečně nezvorají, kurva...“, chraptěl Kačmar. Louka přiléhala po obou stranách silnice až k asfaltu, zelená plošina rovná jako stůl, kde silnice neměla v úseku sta metrů žádné stoky a byla v jedné rovině s loukou.

„Víš, co tam pod trávou musí bejt vltavínů, Kačo? Metrčky. Nikdo tam už desítky let nehledal, těch prachů v tý hlíně...“, dráždil jsem Kačmara.

„Až se naseru, tak zapřáhnu za traktor pluh a přes noc to zvorám a ty budeš chodit za mnou s kýblem a budeš ty zatracený vltavíny hrabat hráběma a vysejpat na valník...“

Oba jsme věděli, proč louku nikdy nezorají. Jeden důstojník nám kdysi prozradil, že je to mobilizační letiště. Kdyby byla válka, tak by tu na trávě přistávala vojenská letadla.

Od rána do odpoledne jsme se ploužili v brázdách nezvláčené středně hluboké orby, Sony tlapkal za námi, úplně jsme ho utahali.

„Tady na tom poli, Kačo, se nacházejí dva zajímavý minerály. Černá odrůda turmalínu, takzvanéj skoryl, a pak rutil. A ten obsahuje, víš jakěj kov...?“

„Mně je to jedno, co obsahuje...“, zabručel Kačmar. „Obsahuje olovo. Potěžkej, jakou ten kousek má váhu.“

„Nato ti seru. Dostanu za to nějaký prachy na burze?“

„Ne.“

„Tak to zahod“

Došli jsme na okraj pole, u silnice rostly trnky. Kačmar ochutnal dvě bobule a spokojeně se zašklebil.

„Už jsou přešlý mrazem. Jdem na ně.“

Vyndali jsme z auta kbelík, kterým jsme vylévali vodu z výkopů, když jsme přišli o čerpadlo. Otrhali jsme keře, abychom přivezli aspoň něco. Kačmar dělal z trnek výborné přírodní víno.

Cestou zpátky jsme se zastavili v Netolicích, na náměstíčku nebyla ani noha, byla neděle a už se šerilo.

„Tady chcíp pes,“ řekl Kačmar.

„Tady chcípla celá smečka,“ řekl jsem.

Sony zůstal v autě a my jsme si dali v restauraci guláš. Celou dobu jsem mluvil o Karolíně. Kačmar mlčel, a když jsme platili, nechal přinést na stůl láhev pálenky.

„Vem si to s sebou domů, ať máš veselejší večer,“ řekl soucitně.

„Co blázníš, Kačo. Nech si to. Víš, že na to nejsem... Nechtěl jsem tě otravovat těma řečma.“

„Dobře. Tak hlavně už neblbni a dej se dohromady,“ řekl a strčil láhev do kapsy kabátu.

To nejlepší pro Kačmara jsem si nechával na konec. Celý den jsem to odkládal, i celou cestu domů, až už to dál nešlo. Stáli jsme se zeleným kombíkem před Kačmarovým domem. Kačmar se vysoukal ven, vzal si kbelík s trnkami a já už se chtěl rozjet na Hradec, ale pak jsem na něj ještě zavolal.

„Hele, Kačo...“

„Co je?“ otočil se u vrátek.

„Dneškem jsem skončil. Konec s vltavínama. Definitivní. Amen.“

„Nech toho, zase...“

„Myslím to vážně. Tyhle dnešní vltavíny si dám všechny do sbírky, nemají valnou sběratelskou hodnotu, ale jsou to moje poslední... Měl bych ti tu vlastně nechat auto.“

„Jen jed' domů. Ještě si to rozmyslíš...“

„Ba ne...,“ řekl jsem tiše, spíš jen tak pro sebe.

Kačmar zmizel v zahradě, chudák Sony ležel vzadu unavený k smrti tím celodenním výletem.

Stál jsem v kuchyni u sporáku a smažil jsem vajíčka na sádle k pozdní snídani, když se ozval zvonek u dveří. Vyhlédl jsem z okna a uviděl Kačmara, stál na chodníku, ruce v kapsách dlouhého černého kabátu, v jakém jsem ho do té doby neviděl.

Odhrnul jsem záclonu a mávl jsem na něj, ať jde nahoru. Už jsem si připravil argumenty, proč nechci znovu začít s kopáním vltavínů. Říkal jsem si, že už to Kačmar musí ksakru pochopit, že toho všeho mám po krk, a v duchu jsem mu nadával, proč mě nenechá na pokoji.

Odemkl jsem dveře. Kačmar s neoholeným strništěm na tvářích, ale v bílé košili stál na prahu.

„Kolik máš těch zámků, proboha...“ zabručel místo pozdravu a roztržitě zkoumal bezpečnostní závoru a číselné kódovací zařízení na mých dveřích.

„Tys přišel pěšky, nebo co?“ zajímalo mě, když jsem si vzpomněl, že jsem dole na ulici nikde neviděl Kačmarovo sváteční auto. Sedli jsme si v kuchyni. Dal jsem Kačmarovi čaj a rum.

„Přijel jsem s havranama...“, řekl na vysvětlenou.

„S kým?“

„Svez jsem se s pohřebákem. Táta dneska ráno umřel,“ řekl prostě Kačmar.

„To je mi líto, Kačo...“

„Zařizoval jsem tu pohřeb a to všechno. Řekli mi, že všechno obstarají, jen hrob že nevykopou. Chceme tátu pochovat do země na našem hřbitově.“

Chvíli jsme mlčky seděli, přešel mě hlad i chuť na snídani.

„Vezmu si od tebe auto, je tam krumpáč a lopata. Doma už není kus náradí. Co nám naposled všechno sebrali policajti, vzal jsem z kůlny rejč i lopatu, abysme měli čím kopat vltavíny. Jarmila mi nadává, že není ani čím porejt zahradu...“

„Jasně, auto si odvez, všechno je uvnitř. Ty budeš ten hrob kopat sám?“

„Co mi zbejvá. Hrobař ve vsi umřel před sedmi lety. Stejně už mu bylo skoro osmdesát.“

„Jedeš hned, Kačo?“

„Jo. Chci to udělat dneska. Pohřeb je pozejtří.“

„Jedu s tebou, pomůžu ti.“

„Když chceš...“ řekl unaveně Kača a napil se čaje s rumem.

Vesnický hřbitůvek byl zapadaný listím, žlutě a hnědě šustilo pod nohama. Bylo vidět, že už se tam dlouho nepohřbívalo. Zašlé pomníky a polámané litinové kříže, uvadlé kytky ve špinavých sklenicích. Jenom pár hrobů bylo upravených. Živí mrtví.

Zastavili jsme se s Kačmarem na konci hřbitovní zdi, opřel jsem se o lopatu, přes tu chatrnou zídku bylo vidět do pole a k lesu.

„Tohleto místočko na hřbitově si táta koupil už někdy v sedmdesátech...“ řekl Kačmar a prohlížel si plácek porostlý žlutnoucí mokrou travou. U studny se zrezivělou pumpou stály opřené hrábě. Došel jsem pro ně a shrabal listí na stranu.

„Už jsi někdy kopal hrob?“ zeptal jsem se Kačmara.

„Ne.“

„Ale těch jam, co jsme spolu vykopali, Kačo, to by vydalo na tři takovýhle hřbitovy.“

„Na deset...“ kývl Kačmar.

Nejdřív jsme rýčem skryli půdorys hrobu, naštěstí ještě nemrzlo, půda byla kyprá. Kačmar kopal krumpáčem a já jsem vyhazoval lopatou. Na kostelíku odbilo poledne, fatální kovový zvuk, šlo to na nás shora, jako by se nám ten zvon houpal nad hlavami, tak zblízka to znělo. Bylo chladno, ale pracovali jsme jen v košilích, nebe bylo tak smutné tím podzimem a vítr hýbal korunami lip nad námi. Kačmar se vysoukal z hrobu a já jsem do něj skočil, abych vyházal hlínu, a tak to šlo do doby, než řekl Kačmar „stačí“.

„Není to mělký?“ zeptal jsem se.

Kačmar sraštil čelo.

„Tak vykopeme ještě půl metru. Ať má táta klid...“

Oblékli jsme si kabáty, dal jsem si lopatu na rameno.

„Nech to tady, pak to všechno odnesu domů,“ řekl Kačmar.

Vyšli jsme ze hřbitova. Auto jsme nechali stát před kostelem a přešli jsme náves. Kačmar zabouchal ze strany na okno hospody, kde bydlel hostinský. Starý pán se přišoural otevřít dveře. Udělal si na čele křížek a podal Kačmarovi ruku. Sedli jsme si do prázdného výčepu, přinesl nám na talířku tlačenku s cibulí, chleba a pivo. Jedli jsme v kabátech, pivo bylo studenější než říjnové odpoledne. V popelníku na zažloutlém ubrusu ležely nedopalky, stěny kolem byly oprýskané a celá místnost voněla po nakyslé hořčici.

Hostinský zmizel někam dozadu, zůstali jsme v opuštěné hospůdce sedět sami. Kačmar už mě nepřemlouval, abychom se vrátili ke kopání vltavínů. Byl jsem rád a cítil jsem se klidný v té místnosti se zažloutlými záclonami a ohmatanou klikou u dveří.

„Co teď budeš dělat, Kačo, když nebudeme kopat vltavíny?“ zeptal jsem se do ticha.

„Co bych dělal... Bude zima, zabiju prase a budu doma. Na jaře začnu zase ve statku v dílně.“

„Nevzal bys mě přes zimu zase k sobě do krámu? Moh bych třeba vystřídat Jarmilu...“

„Ještě do Vánoc to zruším, Pavle. Nemá to cenu. Je s tím spousta práce a nula od nuly pojde. Lidi stejně chodí nakupovat do Jednoty. Dva krámy ve vsi je blbost.“

Kačmar obcházel chalupy, aby řekl sousedům o pohřbu. Sedl jsem do zeleného kombíku a zaparkoval ho Kačmarovi před domem. Zamkl jsem dveře a klíčky hodil do schránky na dopisy. Nechtělo se mi zrovna na návštěvu. Vyšel jsem na silnici za ves, abych stopnul něco do Hradce.

* * *

Napadal snůh a já jsem sháněl nějakou práci. Nakonec se mi ozval jeden známý a nabídl mi, že mě na pár týdnů do Vánoc zaměstná. Jednalo se o stánkový prodej, chvíli jsem se rozmýšlel, jestli to mám vzít proto, že je to v Budějovicích, nebo to nemám vzít právě proto, že je to v Budějovicích. Nakonec jsem tři týdny podupával v mrazu na pěší zóně před obchodním domem. Pod plátěnou střechou jsem měl vyřezávané vánoční figurky, svícny a zvonečky, ozdoby na stromeček a pohlednice. Kupodivu lidé ty nesmysly kupovali, pil jsem z termosky horký čaj s citrónem, kolem chodili lidé, od pusy jim šla pára. Všichni něco sháněli a spěchali, měli upřené pohledy a neohlíželi se. Nákupní vášeň.

Skrytě jsem si přál, aby šla kolem, a současně jsem se toho děsil, ale nakonec jsem si vykoledoval to setkání, došel jsem si pro tu náhodu. Rozbušilo se mi srdce, její oči klouzaly jen po těch věcech, co ležely na pultě pod plachtou, píchlo mě uvnitř, když jsem ji uviděl zabalenou v límci z nějaké stříbrné lišky a v kulichu. Zastavila se u skleněných zvonečků ozdobených bílými vločkami. Odkáslal jsem si.

„Co si vyberete, mladá paní...“

Zdvihla překvapeně hlavu.

„To jsi ty, Pavle...?“

Měla namalované rty a oči, velké zlaté náušnice, překvapilo mě to, nikdy nic v uších nenosila.

„Jak jde život, Karolínó?“ dalo mi práci zeptat se jako by nic.

„Díky, docela dobře... Jak se máš ty?“

Koukala na mě svýma hnědýma očima a já před ní stál jak hadrák, zabalený do šály a rty popraskané mrazem, na pultě ty vyřezávané tretky, nezmohl jsem se ani na to, abych něco kloudného vykotal, hlavou mi běžely ty věci z minula a už to zase jelo, jako starší film. Ptala se na Sonyho, vyprávěl jsem jí, jaké jsem ho naučil kousky, že mi nosí noviny a umí si otevřít dveře, a jak mu stříhám srst podle kynologické příručky.

„... přeju ti hezký svátky a veselýho Silvestra, aby sis našel ňákou pořádnou práci...“

Bylo to ztracené, nakonec už jsem si přál, aby odešla. Koupila si jeden vánoční zvoneček, vzal jsem si od ní bankovku a pak zmizela v proudu, co táhl ke křižovatce se světly.

Poslední odpoledne před Štědrým dnem jsem ve stánku skládal svůj artikl do krabic, prsty jsem měl ztuhlé chladem, kovové tyče byly úplně ledové a plachta ztvrdlá umrzlým sněhem. Pod žlutým světlem pouliční lampy jsem zachytil nějaký známý pohled, povědomý úsměv a zamávání. Byl to Zdeněk, hrnul se ke mně a hlučně se ke mně hlásil.

„Nazdar, Pavle, co tu děláš? To už je víc než rok, co, od toho flámu ve Varech...?“

„No jo...“, přikývl jsem a byl jsem překvapený, od loňského podzimu jsme se se Zdeňkem neviděli.

„Máš chvíli čas?“ zeptal se Zdeněk.

„Musíš mi něco důležitýho říct, ne?“ vzpomněl jsem si v tu chvíli na větu, kterou mi opakoval v onu noc ve Varech asi desetkrát, a musel jsem se zasmát, jak to tenkrát všechno dopadlo.

„Ale vážně, Pavle, já jsem na to nezapomněl.“

Naložil jsem zboží a stánek ke kamarádovi do auta, dostal jsem peníze na ruku a šli jsme se Zdeňkem do nádražní restaurace.

Pili jsme grog a Zdeněk mi řekl něco, co mě položilo.

„Strašně jsem ti to chtěl tenkrát říct, ale nešlo to, protože Kačmar byl pořád s náma.“

„Ještě spolu děláte?“

„Letos v létě jsme to zabalili. Už to nešlo, policie, úřady... Vyhlásili nám válku. Vždyť víš, jak to poslední dobou chodilo.“

„Víš o tom, že tě Kačmar celou dobu okrádal?“

„Cože?“ vykulil jsem na Zdeňka oči. „Co to povídáš?“

„Bylo mi jasný, že to nevíš. Měli jste to spolu zařízený tak, že vltavíny prodával on, že jo?“

„Ze začátku ne, ale poslední roky jsem se o to vůbec nestaral. Kača je dobrej kšeftman a umí smlouvat, prodával pak lidem, který já už jsem vůbec neznal.“

„No právě. Jezdili jsme spolu dost často na burzy a prodávali stejnejm lidem. Bral tě na hůl, kamaráde, jen to fičelo. Dával ti tak třetinu toho, co sám dostal, a to ještě nadsazuje. Sám mi to několikrát řek, když byl nalitej. Sešli jsme se párkrát v baru nebo v night clubu.“

„Počkej, to nemůžeš přece vědět, jak jsme se dělili o prachy...“

„Říkám ti, že to sám na sebe vykecal. Taky jsem viděl, co dokázal utratit za jedinou noc, za chlast a s děvkama. Nejdřív jsem si říkal, že mi do toho nic není, ale pak mě začínal pěkně srát, jak se vytahoval a dělal machra...“

„To nemyslíš vážně, Zdeňku...“ vypravil jsem ze sebe.

„Inkasoval vždycky dost slušný prachy. Víš, za kolik šel gram těch dobrejch vltavínů, co jste většinou měli? Až stovka za gram, a to nemluvím o parádních kusech, který se prodávaly sólo a smlouvalo se.“

„Ale já jsem si některý dobrý kameny nechával do sbírky, ty mi Kača odečítal...“

„Nebud' naivní. Máš v hlavě něco z poslední doby, kolik gramů jste natěžili a kolik peněz ti pak dal? Někdy si to spočítej.“

Kroutil jsem ohromeně hlavou, nikdy mě nenapadlo o tomhle přemýšlet, měl jsem pocit, že to mezi námi s Kačmarem jde všechno férově, i když se mi někdy zdálo, že je nějak méně peněz, než jsem odhadoval před prodejem.

„Myslel jsem, že ho prokoukneš, jakej je to vychcanej grázl, chtěl jsem ti tenkrát naznačit, aby sis na něj dával pozor,“ řekl smutně Zdeněk a zaplatil za mě ze soucitu dva grogy.

Vánoce jsme strávili se Sonyem na vsi u rodičů a u bráchy. Byl jsem roztěkaný a moc jsem nemluvil, během dvou svátků vánočních jsem v kůlně rozsekal veškeré dubové a bukové špalky, co se vršily na hromadě, která sahala až k vratům.

Pak jsem odjel do Hradce, vytáhl jsem ze zásuvky kalkulačku a počítal jsem a počítal, vzpomínal jsem, kolik jsme za poslední rok natěžili zhruba vltavínů, kolikrát byl Kačmar prodávat a kolik mi dal peněz. Ukázalo se, že Zdeněk měl pravdu, nechápal jsem, jak jsem mohl být takhle slepý, proč jsem se nikdy nepřesvědčil, jestli se se mnou Kačmar dělí spravedlivě. Spoléhal jsem na něj, nenapadlo mě ho podezřívát.

Sony mi ležel u nohou a já jsem jen strnule zíral do stěny a v noci jsem civěl do stropu a nemohl pořádně usnout, bylo to jako zlý sen, který mi narůstal do obludných rozměrů, čím víc jsem o těch věcech přemýšlel a rozpomínal se. Došel jsem k hrubé částce dvě stě tisíc korun za poslední dva roky, kterou mi Kačmar musel zapřít, jinak to vážně nedávalo smysl.

Ráno jsem se probudil plný vzteku a unavený zlobou, která byla tíživá jako nějaká moje vlastní vina, jako trestuhodnost mé důvěry a naivity, hlouposti a lenosti přemýšlet. Vstal jsem z postele a byl jsem rozhodnutý, že tohle Kačmarovi nedaruju.

Slunce nad kantýnou

Ráno jsem vždycky vstával pomalu a zdlouhavě, snídal jsem v kuchyni kávu z melty a chleba s máslem a s medem, četl jsem při jídle noviny nebo knížku a z okna jsem viděl přímo na nádvoří cihelny, co byla naproti přes ulici. Začátek února byl mrazivý, pravidelně jsem sledoval, jak visí v mlžném oparu ledové slunce nad kantýnou pro zaměstnance hradecké cihelny, trousili se tam pro svačinu a v poledne na obědy.

Prodával jsem v Hradci na náměstí stírací losy, stačil k tomu jen skládací stolek a plechová přenosná pokladna, zima na ulici mi nevadila. Dva měsíce mi trvalo, než jsem si rozmyslel, že zavolám Kačmarovi. Přišel jsem domů už za tmy z procházky se Sonym. Sedl jsem si k telefonu a namačkal na klávesnici čísla.

„Ahoj, Kačo. Možná tě překvapí, proč ti volám. Ale už dlouho mám takovej pocit, že mi dlužíš docela dost peněz.“

„Já že ti dlužím?“ ozval se Kačmar.

„Jo. Podle mejch velice hrubejch odhadů to dělá dvě stě tisíc korun.“

„To je ňáký na palici, ne? Nic jsi mi nepůjčoval.“

„To ne, ale minimálně dva roky jsi mě okrádal na penězích za vltavíny, co jsme společně nakopali.“

„Ty jsi spadnul z višně, ne? Co to meleš?“

„Kačo, mluvil jsem s lidma, co s tebou chodili chlastat a kterejm jsi všechno vyžvanil. Dal jsem si tu práci a zhruba jsem to spočítal. Dával jsi mi sotva třetinu našich společnejch tržeb. Ostatní sis nechával pro sebe nebo hned utratil...“

„Ty jsi vožralej? Co to kecáš za kraviny?“

„Kačo, do tejdne chci dvě stě tisíc korun. Bud' mi je přivezeš v hotovosti, nebo je převedeš na můj účet do banky.“

„Ty jsi zešílel. Nech se vyšetřit, vole...!“

„Věděl jsem, že jsi na prachy, ale že jsi takovej hajzl, to jsem netušil, okrádat kamaráda. Přitom kdyby nebylo mě, doteďka by ses hrabal v traktorech tam u vás na vsi za šest tisíc hrubýho a neměl bys ani novej auták, ani krám, ani věno pro dcery, nic...“

„Tobě ty prachy taky nesmrděly, ne?“

„Nesrovnávej mne a tebe, já jsem sběratel a...“

„Ty jsi byl sběratel, než jsi dostal první větší balík peněz, pak jsi v tom jel taky jen kvůli prachům, akorát ses pořád omlouval těma svejma věčnejma kecama, co je a co není čistý. A proto tě tak vytočil ten Seneckýho článek, kde se píše, že nejsi čistej, že podle horního zákona jsme zloději...“

„Nezamlouvej to, Kačo, okrad jsi mě...“

„Jdi do prdele...!“

„Trvám na tom, co jsem řek. Nech si to projít palicí, a jestli ty prachy do tejdne neuvidím, tak ti ukážu, že existujou i jiný způsoby, jak z někoho dostat dluhy...“

Kačmar zavěsil, seděl jsem na kuchyňském stole, telefonní přístroj na kolenou, měl jsem studené prsty a třásl jsem se rozčilením. Dostal jsem ze sebe, co jsem dlouhé týdny dusil uvnitř, ale klidnější jsem nebyl ani potom. Cloumala se mnou zlost a týden uběhl jako nic, o Kačmarovi jsem neslyšel a konto v bance bylo samozřejmě pořád těsně nad hranicí minimálního zůstatku.

Tolik jsem se snažil zapomenout na všechno, co bylo, vymazat ty minulé roky. Nemohl jsem se doma už na nic podívat, všechno mě bolelo, vyhodil jsem všechny ty staré vinylové gramofonové desky, naskládal jsem je do kontejneru před domem, protože jsem se jich bál. Věděl jsem, že v jejich drážkách jsou ukryté vzpomínky na Karolínu, že kdybych ty desky, co jsme spolu poslouchali, dal znovu na gramofon, ty písničky by mi ji přinesly v zubech, mrtvou. A kdybych si pustil ty úplně staré desky, co jsem měl ještě z doby před Karolínou nebo co jsem měl po rodičích, ty by mi zase připomněly časy, kdy jsem si ještě představoval, jak budu někdy v budoucnu žít, jak

jsem snil o tom, jak bude můj život krásný a co se všechno stane a splní. A zatím jsem seděl v poloprázdném bytě, jen smutek z věcí a studené kameny na skleněných poličkách. A když se mi někdy zdálo, že už je to trochu lepší, že čas přece jen všechno zmrtví, utiší a zahladí, stalo se vždycky něco, co mě hodilo zpátky do minulosti a do vzteku a smutku.

Večer zazvonil zvonek u dveří. Odemkl jsem bezpečnostní zámky a otevřel. Na prahu stáli dva kluci tak kolem dvaceti let. Měli delší vlasy, jeden měl barevnými nitkami upletené copánky, měli na sobě kostkované bundy, šátky kolem krku a na zádech batohy.

„Ahóó, Pavle, jak se máš? Já jsem Roko a tohle je Vláďa...“ hlaholil ten první, co se představil jako Roko, a už měl nakročeno, že přejde práh do mého bytu.

„Dobrý den,“ řekl jsem chladně a zůstal stát mezi dveřmi, „co chcete?“

Roko se trochu zarazil.

„Posílá nás profesor Senecký, prej abysme viděli fenomenální sbírku kamenů...“ pokračoval trochu umírněně. Mlčel jsem a nehýbal se z mezery dveří. Oba znejistěli po tom rozmáchlém úvodu, Roko zmlkl a promluvil ten druhý.

„Roko chtěl říct, že nás posílá pan profesor Senecký z Prahy, jestli byste nám neukázal sbírku vltavínů. Studujeme na univerzitě a děláme seminární práci o přírodních sklech, povrchová struktura, morfologie a tak...“

„Mě nezajímá ani Senecký, ani vaše práce. Na shledanou,“ řekl jsem stručně.

„Počkejte,“ řekl rychle Roko, „my bychom fakt rádi viděli tu sbírku, pomohlo by nám to jako studijní materiál do školy... Snad vás nezaskočilo, že se chováme trochu nezávisle...“

„Ani mě nenapadne vám něco ukazovat. A Seneckýmu vyřídíte, ať vám koupí lístky do muzea. Že mu to vzkazuje jeden ,řádoby

sběratel', jeden ‚takzvaný odborník‘ a ‚sociální živel‘. On už bude vědět, o čem mluvím.“

Chtěl jsem zabouchnout dveře, ale zastavil mě trochu zoufalý Rokův výkřik.

„Pane...! My jsme to brali jako tutovku, Senecký nám o vás hodně vyprávěl a chtěli jsme u vás přespat, někde v předsíni, jestli by to šlo. Vyrazili jsme si jen tak free...“

„To by teda nešlo. Můj byt není noclehárna. Sbohem.“

„Neblázněte, venku je deset pod nulou a zpáteční vlak jede až ráno...“

„To je váš problém.“

Přibouchl jsem dveře, zámky zaklaply, zastrčil jsem malou závoru, která vyztužovala zárubně. Přešel jsem k oknu a poodhrnul záclonu, viděl jsem ty dva free hochy v záři lucerny, jak chvíli zmateně přecházeli po chodníku a pak se vydali směrem k nádraží.

Za měsíc nato mě navštívil člověk, kterého jsem nikdy předtím neviděl, znal mě jménem a věděl moc dobře, co jsem zač. Měl blond vlasy a světlé řasy i obočí, bezbarvé oči a věk kolem čtyřiceti. Ani jeho jsem nepustil dál, mezi dveřmi mi navrhl, že mi od jara bude platit stálou mzdu za to, když mu budu pravidelně dodávat vltavíny všeho druhu a ze všech různých lokalit, že spoléhá na mé znalosti místního terénu, zkušenosti a intuici a že na tom rozhodně neprodělám. Překvapilo mě, co všechno ví o mé osobě. Ale to, co nabízel, pro mě nepřicházelo v úvahu hned z několika zásadních důvodů. Navíc podle jeho slov to bylo něco, co zavánělo organizovanou činností kontrolovanou zpozvdálí, a s tím bych nechtěl mít nic společného, ani kdybych neměl za sebou to, co jsem dosud měl. Vypakoval jsem neznámého hosta v jedné minutě a celé dny jsem pak přemýšlel, kdo to mohl být, jestli snad nebyl na naší slavné tajné schůzce v lesní chatě nebo mu dal někdo na mě tip. A odtud jsem se dostal v myšlenkách zase zpátky na Kačmara, seděl jsem v pokoji,

nevěřicně jsem kroutil hlavou a pak jsem s ní bušil do skříně, jak se tohle všechno mohlo stát. To jsem měl za všechno, Kačmarovi jsem masíroval rameno, pomáhal jsem mu rýpat zahrádku, když věčně nebyl doma a stará ho měla plné zuby, prodával jsem v jeho krámku za pár mizerných korun mzdy, kopal jsem hrob pro jeho mrtvého tátu, a on mě nestydatě okrádal, ten vychcanej sedlák, jak ho nazval Zdeněk, ten chamtivý buran a kšeftař a podvodník. Vzápětí jsem se zase snažil uklidnit se a vzpomenout si, jak mě Kačmar vytáhl za nohy ze závalu, když jsem počítal andělíčky a viděl všechny svaté.

Dny se prodlužovaly, večer jsem chodil na biliár a hrál jsem nekončné souboje s Davidem, svalnatým ranařem, který měl černý pásek v karate, uměl ďábelsky dobře hrát biliár, zajímal se o buddhismus a navíc s ním byla legrace. Byl o pár let mladší než já, u baru mi dlouze vyprávěl o svých plánech založit si vlastní sportovní školu s výukou karate, sršela z něj životní energie a veselí. Přes léto si vydělával jako číšník, nabízel mi několikrát, ať s ním jedu na letní sezónu, že roznášením piva se dají vydělat slušné peníze.

Ještě pár týdnů v dubnu mě držel můj vztek a splín, zabíjel jsem čas vymýšlením, jak se pomstít Kačmarovi, jestli mu mám dát bombu do auta nebo do sklepa nebo si najmout gorily, aby z něj vymlátily, o co mě okradl. Užíral jsem se tím a špatně spal, až jednou ráno, když jsem procitl, uslyšel jsem nějaký vnitřní hlas, který promluvil mými ústy úplně nahlas do prázdného pokoje. Promluvil jasně a bez obalu: „Že už se na něj prosím tě nevysereš, na toho Kačmara.“

Ještě ten den jsem seknul s prodáváním losů na ulici, zašel jsem za Davidem, jestli ještě platí jeho nabídka. Cvičil právě doma s čin-kami, řekl jen „jasně“ v rytmu těch posilovacích cviků.

Začátkem června jsem vzal batoh, psa Sonyho, zamkl jsem byt a odjel na Lipno. Sezóna začínala, David už tam byl a vzal mě do party.

Pracovali jsme v hotýlku kousek od lipenské přehrady, byli jsme na jedné směně celkem čtyři, dva kuchaři a my dva na place. David dělal vrchního, staral jsem se čistě jen o roznášku pití a jídel,

limonády, piva, džusy, talíře z kuchyně. David kasíroval a mezitím mi pomáhal roznášet. Byl jsem rád, že mě nikdo nebuzeruje, majitel hotelu chodíval až večer podívat se, jak to klapě. Peníze jsme večer počítali společně a dělili se o tuzéry. Bylo tam dost německy mluvících turistů, docela to sypalo. Dělali jsme dlouhé směny a pak jsme měli den volno, chodili jsme se koupat a večer na pivo, většinou všichni čtyři společně. Dělalo nám dobře o volném večeru dojet někam do restaurace, sedět a nechat se obsluhovat, tak jako my jsme obsluhovali v hotelu své hosty.

Když už jsme si lezli na nervy, šel jsem se projít se Sonym do lesa a David někam odjel autem a vrátil se až na směnu, mladí kuchtíci ve volném čase vyráželi na obchůzky kolem lipenské nádrže a honili dobrodružství kolem chatek a stanů plných rekreantek v bikinách.

Opálil jsem se a přečetl stohy novin a magazínů a druhý zářijový týden jsme to s celou partou zabalili. Dovolené končily a počasí už se stejně začalo kazit. David mě vysadil s batohem a se Sonym v Hradci z auta. Zkontroloval jsem bezpečnostní zámky a alarm na dveřích, všechno bylo v pořádku. Napadlo mě, že ten prokletý byt, kde jsem prožil tolik dobrého i zlého a který mě nakonec tolik stál, by mohl přece jen být mou pevností.

Donesl jsem do banky peníze vydělané na Lipně, část jsem jich hned investoval do nového zámku na dveře s nastavitelným kódem, do vyztužení dveří a do dokonalejšího elektronického zabezpečovacího systému. Baval jsem se těmihle věcmi a můj byt se stal teď opravdu nedobytným doupektem.

Zatím se rozhořel podzim, vychutnával jsem si ještě poslední slunečné dny a pokoušel se najít alespoň nějakou křehkou rovnováhu uvnitř sebe samého. V lese nad městečkem vůně zlátly a stromy měly pro mne schovanou svou tichou sílu.

Jednou jsem seděl na rezaté trávě, ve které se mi Sony se svou barvou srsti ztrácel, četl jsem si a na chvíli úplně zapomněl na

všechno kolem. Náhle jsem uslyšel hluboké vrčení a kvílivé krátké vyjeknutí. Vyskočil jsem na nohy, rozběhl jsem se tím směrem a vyplašil jsem německého ovčáka, byl celý černý a svítily mu oči. Stál nad mým kokříkem Sonym a cenil zuby. S křikem jsem ho zahnal klacky a kamením, jedním šutrem jsem ho dokonce zasáhl, ale Sonymu už jsem pomoci nedokázal. Ležel na zakrváceném jehličí s prokousnutým krkem, jeho oči ztrácely lesk, jako když se zamží sklíčka brýlí. Držel jsem ruce na jeho hlavě a na teplém těle, nemohl jsem uchopit a podržet jeho život, sílu, která z něj odcházela. Ještě měl vláčné údy, ještě jsem mu nadzdvihl hlavu, ale jeho oči už se na mě nedívaly. Opřel jsem se zády o kmen smrku, pohled se mi zalil tmou, horký smutek mě tlačil dole v hrdle. Zrzavý kokřík Sony mi ležel u nohou.

Za šera jsem scházel z kopce do města, bez Sonyho, kterého sejmul zdivočelý vlčák. To poslední, co mi zbylo po Karolíně, bylo mrtvé. Našel jsem doma vojenskou polní lopatku, poslední kus náradí, co mi zbyl z minula, Kačmar jich tenkrát koupil od vojáků z místní posádky asi deset a o všechny jsme postupně přišli. Vrátil jsem se do lesa, pověsil jsem na větev kapesní svítilnu a kopal hroboček pro Sonyho. Pak jsem seděl ve tmě a přemýšlel, jestli mám nějak označit to místo, kde jsem Sonyho zakopal. Nakonec jsem to nechal být. Pomalu jsem vycházel z lesa a Sony tam zůstal, navždycky, v lesní zemině pod kořeny stoletého smrku.

* * *

Když jsem jednou ráno snídal a díval se z okna na dvůr hradecké cihelny, napadlo mě, proč se tam vlastně nezeptat na nějakou práci. Oblékl jsem se a prostě jen přešel ulici a zatukal na okýnko vrátnice. Dovedli mě po schodech nahoru, kde byly kanceláře, a sepsali se mnou smlouvu o pracovním poměru na dobu neurčitou.

Chlápek v montérkách s prošedivělými vlasy, který si mě příští ráno vyzvedl na vrátnici, se jmenoval Václavek.

„Tebe znám,“ řekl, když mě uviděl, „kupoval jsem u tebe párkrát stírací losy...“

„A vyhrál jste?“

„Nikdy.“

Díval jsem se do jeho trochu hranaté tváře s vráskami kolem očí, bylo mu tak padesát.

„Aby bylo jasno, mám rád chlapy, co dovedou makat, a nesnáším lemply...“ obrátil řeč i tón hlasu.

„Jo, dobrý...“ řekl jsem otráveně.

„Řekli mi, že máš maturitu. Je to pravda?“

„Jo.“

„A proč chceš k pásu a ne někam do kanceláře?“

„Nebaví mě sedět na židli.“

Víc už ze mne pan Václavek nedostal. Pokrčil rameny a dovedl mě do výrobní haly.

V lednu jsem slavil třicáté narozeniny, pozval jsem pár kamarádů a taky bráchu, hrál se biliár U Tonyho až do rána a pak jsme pokračovali u mne v bytě. Konečně jsme se po dlouhé době s bráchou udobřili, zajel jsem taky k našim na vesnici.

Ještě jednou mě navštívil onen světlovlasý muž, který mi skoro před rokem nabízel kopání vltavínů za mzdu. Díval jsem se teď zase do jeho nevýrazných očí přes řetízky na pootevřených dveřích a odmítavě jsem kroutil hlavou.

„Já mám práci, pane, žívím se poctivě tady naproti v cihelně, nechte mě na pokoji,“ řekl jsem do škvíry dveří.

„Minule jsem vám nabízel kopání, tu špinavou práci v terénu,“ nedal se odbýt, „ale vy dostřelíte vejš, ne? Byl to ode mne omyl...“

„Jak to myslíte?“ nechápal jsem.

„Práce s krumpáčem není pro mě ani pro vás. Chci vám nabídnout vyšší formu spolupráce. Tipy, vhodné lokality a tak...“

„Nemám zájem...“ řekl jsem.

„No tak...“

„Pro koho je práce s krumpáčem a lopatou?“ zeptal jsem se.

„Pro Ukrajince. Třeba.“

„Vy jste blázen. Naivní blázen. Vždyť já to znám. Policie, úřady, lesníci...“

„Tam, co tyhle hoši kopou, policajti už nechodí...“ odpověděl.

„Jak to?“

„Prostě tak. Jednou tam pustili psa. Našli ho na zemi s uříznutou hlavou.“

„A co majitelé pozemků, lesů?“

„Když nějakýho majitele přibijou hřebíky na jeho vlastní strom... He?“ usmál se suše. „Nebo stačí ukázat samopal schovanéj pod dekou na zemi...“

Zabouchl jsem dveře. Bylo to na mě trochu silný kafe. Stál jsem u záclony a díval se na odcházející postavu dole na ulici. Komín cihelny kouřil a vítr mlátil pichlavými vločkami sněhu.

Koncem zimy mě naši přijeli navštívit do Hradce a přivezli mi dopis, který došel ještě na mou starou adresu k nim, obálka byla označená emblémem univerzity, kde jsem dřív studoval. Když odjeli, nervózně jsem obálku roztrhl a rozbalil dopisní papír hustě popsaný úhledným, trochu archaickým rukopisem, který jsem okamžitě poznal. Profesor Senecký psal, že bude mít cestu do jižních Čech, že doprovází kanadskou fotografku a přírodovědkyni Coleen Smithovou, se kterou dávají dohromady publikaci o přírodních sklech. Ptal se v dopise, zda by se mohli zastavit, a zároveň se omlouval, že za mnou před rokem poslal své studenty a předem se mě nezeptal. Zajímalo ho, jak se mám a co dělám, když jsem se takovou dobu neozval a vlastně jsme se skoro osm let neviděli.

Dva dny jsem se odhodlával a v práci jsem na to myslel, až jsem večer doma usedl ke kuchyňskému stolu s čistým papírem a napsal

jsem profesorovi Seneckému odpověděl. Trvalo mi snad dvě hodiny, než jsem sesmolil zhruba osm vět, ve kterých jsem profesorovi napsal, že bydlím v Hradci, pracuju v cihelně naproti a dělám střídavě týden ranní a týden odpolední směny.

Jedno odpoledne, kdy jsem zrovna zaskakoval na expedici, zahlédl jsem auto se stříbrnou metalízou, jak vjelo na nádvoří, kam jezdily nákladáky pro cihly. Z autáku vylezla paní středního věku s peroxidovým blond účesem a z druhých dveří vystoupil šedivý vysoký pán ve svetru a černých kalhotách. Byl to profesor Senecký. Jako třetí vystoupila černovlasá, na krátko ostříhaná, asi dvacetiletá dívka, zřejmě studentka z univerzity.

Neviděli mě a šli na vrátnici. Seskočil jsem z rampy, kde jsme nakládali volně ložené cihly na malé dodávkové auto, na které se nevešla celá paleta. Potkali jsme se uprostřed nádvoří, sundal jsem si pracovní rukavice a podali jsme si s panem profesorem ruce.

„Bud' zdrav," řekl profesor a usmíval se zpod svých vrásek a šedin. Zdálo se mi, že tolik zestárl.

„Ahoj, Honzo, tak tys přijel?" díval jsem se do jeho šedých očí, byly veselé a mladé.

„Jestli nás nevyženeš, tak bychom tě navštívili v tvý opevněný rezidenci. Zvonili jsme u těch opancéřovanejch dveří, ale Karolína je asi taky v práci, tak jsme šli sem.“

Vzpomněl jsem si, že na zvonku u dveří je stále vedle mého i Karolínino jméno, nechával jsem ho tam jen tak z piety, a že pan profesor vlastně vůbec nic neví.

Představil mě odbarvené blondýně po pravici, byla to Coleen, jak se o ní zmiňoval v dopise, tmavovlasá holka po jeho levici se jmenovala Jana, studovala třetím rokem přírodní vědy.

Dali si něco k jídlu v kantýně na dvoře cihelny a chvíli mě sledovali, jak nakládáme na rampě cihly na auta. Pak se šli projít do města.

Po směně jsme se sešli u mě v bytě. Otevřel jsem jim pokoj, jehož tři stěny byly od podlahy téměř ke stropu obestavěny vitrínami, ve

kterých se pod světlem namířených lampiček leskly stovky a tisíce vltavínů, všechny tvary a velikosti a odstíny, od tmavých, skoro černých kusů po světlounké a nažloutlé exempláře, vše označené štítkem s datem a místem nálezů. Stál jsem stranou a pozoroval jsem profesora Seneckého, přecházel celé dlouhé minuty od vitríny k vitríně, mnul si oholenou bradu a občas kroutil hlavou. Coleen spíš zajímalo světlo, pochodovala po místnosti a měřila expozimetrem jednotlivé kouty. Jana si soustředěně zapisovala do notýsku. Nechal jsem je samotné a připravoval jsem si v kuchyni na sporáku večeři.

Profesor přišel asi po půl hodině, sedl si naproti mně, nabídl jsem mu palačinky se zavařeninou. Jenom seděl a po chvíli pronesl: „To snad není normální.“

Podíval jsem se na něj, držel v ruce palačinku a zavařenina z ní kapala na ubrus. „Co není normální?“ zeptal jsem se.

„To...“ kývl směrem ke dveřím. „Nikdy v životě jsem neviděl takovou sbírku...“ řekl nechápavě.

„Nepřeháněj,“ řekl jsem skromně.

„Vážně.“

Připravil jsem další palačinky, měly úspěch u Coleen i u Jany. Coleen si pak vybalila z veliké tašky stativy a fotografické lampy a nějaký černý sametový paraván, který se dal skládat a rozkládat. Udělala si vedle v místnosti improvizovaný ateliér, fotoaparát byl upevněný na těžkém stativu a ona opatrně vybírala vltavíny, které chtěla fotografovat, a pokládala je před aparát. Chtěla, abych ji upozornil na exempláře, které sám považuji za nejzajímavější, ukázal jsem jí krásné symetrické vltavíny ve tvaru kapky, besednické ježky s pichlavými ostny, zvonivé vltavíny ve tvaru tyček, několik typických zahnědlých vltavínů z Moravy a samozřejmě Simonovu zelenou slzu, kterou mi daroval tenkrát v lese po přepadení, a hlavně mou chloubu, nádherné paprscitě rýhované slunce, kvůli kterému jsme se před pár lety s Kačmarem málem porvali. Poslouchala moje kostrbaté vyprávění v angličtině, ale stejně jsem nemohl vypovědět

všechny ty příběhy, které byly zakleté v těch zelených kamenech, a navíc jsem pochyboval, že by jim Kanadanka Coleen mohla rozumět, i kdyby se mi podařilo je všechny převyprávět.

Coleen začala fotografovat a Jana jí asistovala, a my jsme je s profesorem pozorovali.

„Pojď vedle,“ řekl profesor Senecký po chvíli, „jenom se jim tu pleteme. Nic se ti tu neztratí, neboj, za tyhle děvčata se můžu zaručit.“

Seděli jsme s profesorem v obývacím pokoji a pili kávu.

„Kde je vlastně Karolína?“ zeptal se najednou. A já jsem pochopil, že jestli mu chci po pravdě odpovědět, musím mu vyprávět všechno, co se stalo od doby, kdy jsme se viděli naposled. A tak jsem mu vyprávěl celý ten svůj příběh, v pokoji svítila jen lampa, venku se stmívalo a po stropě chodily stíny. Mluvil jsem a mluvil, o všem, co se stalo mezi mnou a Karolínou, o Kačmarovi a nekonečných nocích v lesích při hornických lucernách, sám jsem čekal, kdy se doberu ve svém příběhu něčeho, co je v něm ukryto a o čem to vlastně celé bylo, jenže čím déle jsem mluvil a blížil se ke konci, tím větší jsem dostával strach, že to není o ničem jiném než o písku a zaschlém blátě za nehty, ve vlasech a na nohavicích, o prospaných dnech a nervózních nocích, o promočených botách, o vzrušení a zklamání z hledání. Co na tom je čistého, přemýšlel jsem během vyprávění, Kačmar měl nakonec pravdu, byly to jen moje kecy, zdálo se mi, že on byl z nás dvou vždycky blíž k pravdě. Došel jsem v povídání až ke smrti Sonyho a k cihelně naproti, a to bylo všechno. Jediné, co jsem mohl profesorovi kromě kamenů ukázat jako důkaz svého vyprávění, byla černobílá fotografie pohlednicového formátu, co jsem měl zastrčenou v kuchyni za sklem kredence. Došel jsem pro ni, byla na ní ještě stará parta kamarádů někdy z konce osmdesátých let, mezi nimi Kačmar v kalhotách od montérek a já v džínách a v té černobílé řeznické kazajce vedle něj, někdy v létě před ločnickou hospodou, když všechno ještě bylo úplně jinak.

Profesor mlčel. Když jsem domluvil, chtěl jsem mu něco nalít a taky sobě, protože mi vyschlo v krku tou dlouhou řečí, ale nic jsem doma neměl, tak jsem dolil z kávovaru naše šálky a profesor mi vyprávěl o sobě a o univerzitě a o knihách o mineralogii, které by ještě chtěl napsat a vydat.

„Měl by ses ještě vrátit na univerzitu, Pavle. Dodělat si školu...“ řekl.

„To je nesmysl. Osm let jsem odsud pryč, všechno jsem zapomněl, všechnu tu matiku a chemii a fyziku, je mi třicet...“

„Mně bude sedmdesát, a co? Plánuju spoustu věcí, třeba už je nestihnu, ale o to nejde...“ říkal s lehkým úsměvem profesor Senecký a upíjel kávu z šálku, ze kterého dřív snídávala Karolína.

„Víš, co mě nejvíc sere, Honzo? Mně nevadí, že nevydělávám moc peněz, že nemám školu, já to nepotřebuju, mně vadí, že mi pořád ještě nedošlo, jestli měla Karolína pravdu, když mi vytýkala, že nemám žádný životní cíl, žádný směr, že se nechávám unášet životem jen tak, že jsem měl vždycky radši dobrodružství než nákou kariéru...“

Profesor mě poslouchal a objímal dlaněmi ten Karolínin šálek, kousek bílého porcelánu.

„... Já jenom vím, co nechci, vždycky jsem se děsil toho, že bych se jednou probudil vedle Karolíny jako nákej zaprděnej měšťák, kterej nemá v palici nic jinýho než ty věci, na který běží reklamy v televizi, že bych měl vymytej mozek a Karolína taky, a pak už bych se nemusel snažit, abych si ji zasloužil, protože by byla taky taková, nesnažil bych se o nic, jen bych vegetoval, rozumíš mi...?“

„Není zas tak špatný, když víš přesně, co nechceš,“ řekl tiše pan profesor, „to je první krok k nějaký opravdový cestě... Nečekej, že ti budu něco radit, to bych byl pošetilej a dřív nebo později bys mě poslal do háje...“

Do přítmní pokoje bledě svítily jen naše obličej, díval jsem se do profesorovy klasicky řezané tváře, při jeho řeči jsem si uvědomil,

co všechno mi uniklo, když jsem se s ním po odchodu z univerzity nestýkal, co všechno jsem se od něho mohl naučit, jak jsem se dřív obdivoval jeho renesanční osobnosti a encyklopedickým znalostem, bylo mi to najednou líto, že jsme byli každý jinde.

„Já bych chtěl bejt vnitřně silnej, Honzo, to je věc, která mi teď asi nejvíc chybí. Když se podívám zpátky, je tolik situací, ve kterých jsem neobstál, když se teď na chvíli zamyslím, napadne mě iks věcí, při kterých bych selhal... Víš, dřív se mi zdálo všechno takový jasný, čistý. Chápeš? Průzračný. Když ses zamyslel, podíval, tak bylo vidět pořád někam dál, dopředu, že tě něco světlého čeká. Teď nevidím ani na metr před sebe, jako když jedeš v noci v autáku bez zapnutých reflektorů nebo v mlze. Někdy se něco mihne, zakovej záblesk něčeho, co bylo dřív, ale je to v mžiku pryč, a ty přemejšlíš, co to vlastně bylo, co to mohlo kurva bejt, že se to nedá chytit ani si na to znovu vzpomenout...“

Bylo už pozdě a mlčeli jsme, profesor mi slíbil, že mi pošle nějaké knihy, které by mě mohly zajímat, a pár svých nových vědeckých publikací. Coleen a Jana přišly za námi, ještě nebyly hotové s fotografováním, dolil jsem jim zbytek kafe z konvice. Odjeli všichni do hotelu, kde měli zaplacený pokoj, a já šel spát, protože jsem musel brzy ráno vstávat na směnu.

Profesor Senecký a Coleen odjeli druhý den a Jana u mě zůstala. Nejdřív na pár týdnů, ale nakonec se to protáhlo do léta. Tři dny byla vždycky v Praze na koleji a pak se vracela do Hradce, zpočátku mi to připadalo zvláštní, poprvé od Karolínina odchodu spala se mnou v naší bývalé ložnici, na naší manželské posteli jiná žena.

Jana byla úplně jiná povaha, se vším byla hned hotová, měla sklony reorganizovat byt, věčně jsme se hádali o tyhle maličkosti, jak tomu říkala. Nechápala, jakou pro mě mají cenu. Zpočátku měla o mně představu, že když jsem rozvedený, musím být zanedbaný, že chodím v košilích dosoušených na radiátoru a stravuju se po hospodách. Ale

já jsem vařil a měl jsem automatickou pračku a japonskou televizi, to všechno mi zbylo v bytě po rozvodu s Karolínou.

Poznal jsem, že navzdory svým dvaceti rokům má Jana už docela dost za sebou, bez zábran mi vyprávěla o svých bývalých klucích, a stejně jsem měl vždycky pocit, že mi jich polovinu zapřela. Ale neptal jsem se. Divila se, proč si tak často беру noční směny, střídal jsem ochotně spolupracovníkům jejich týdny, kdy měli mít noční, stal jsem se tím pověstný a všichni toho často využívali. Noční pták. Další věc, kterou Jana nemohla pochopit, byl systém bezpečnostních zámků na dveřích a elektronický alarm, říkala, že trpím stihomamem a že jsem zralý na psychiatra. Dal jsem jí duplikáty klíčů na svazku a trvalo mi dlouho, než jsem jí vysvětlil a naučil ji, co se musí udělat, když se odchází z bytu, a co když se vstupuje. Když jsem někdy zůstal v bytě sám, přemýšlel jsem, jak moc mám vlastně Janu rád. Netroufal jsem si to zodpovědět.

V červnu si Jana přivezla dvě kamarádky z koleje, neřekla mi vůbec nic, našel jsem je doma, když jsem se jednou vrátil z noční směny. Učily se na zkoušky a dělaly po bytě nepořádek, přespávaly různě na gauči a ve spacím pytli nebo na křesle, raději jsem chodil k Tonyemu na biliár a řekl jsem Janě rovnou, že déle než týden je tam nestrpím. Trochu jsme se pohádali, vytkla mi, že jsem konzervativní, nespolečenský a nudný.

Za čtrnáct dní, v pátek večer, si udělaly všechny tři mejdan, vrátil jsem se z práce utahaný a nemohl jsem po noční spát. Pily víno a povykovaly a odmítly v obýváku ztišit magnetofon. Zamkl jsem se v ložnici a nechal jsem Janu spát s nimi na zemi. Druhý den jsem vstal kolem půl třetí, byly pryč, viděl jsem, že horké letní dny tráví většinou na koupališti. Sbalil jsem všechny Janiny věci do jejích dvou tašek, to, co patřilo těm dvěma, jsem sem nacpal do jejích batůžků a naskládal všechna tahle zavazadla na chodbu před dveře. Zamkl jsem dveře a změnil číselnou kombinaci na kódovacím zařízení zámku.

Večer mě Jana objevila U Tonyho, čekal jsem ji, přiřítla se jako tornádo.

„Můžeš mi to vysvětlit!?“ začala zostra.

„Co?“ zeptal jsem se klidně a nespouštěl oči ze zeleného sukna.

„Co to má znamenat? Nemůžu odemknout, a ty tašky za dveřma...?“

Mlčel jsem a křídloval jsem soustředěně hrot tága.

„Tys změnil kód?“ pokračovala rozčileně.

„Hm,“ pokýval jsem hlavou a promýšlel příští štouch. Pak jsem se sklonil nad stůl a přimhouřil oko, bílá, červená, modrá, ťuk, ťuk, stěna, ťuk. Bylo to čisté. Byl jsem spokojen.

„Co to má do prdele znamenat?“ Jana stála pořád na svém místě.

Napřímil jsem se nad biliárovým stolem.

„Vzhledem k svému vzdělání bys to mohla pochopit.“

„Ty jsi hnusnej...“ řekla s opovržením a otočila se na podpatku.

„Počkej!“ zavolal jsem za ní. „Vrať mi klíče, stejně ti nejsou k ničemu. Nemáš nejmenší šanci se dostat dovnitř.“

Hodila klíče na zem a byla pryč.

* * *

Koncem léta mi přišla poštou podlouhlá obálka s pražským razítkem. Uvnitř byla pozvánka vytištěná na křídovém papíře. Oslava sedmdesátých narozenin profesora Seneckého, devátého září od osmnácti hodin v jeho vile v Košířích.

Jel jsem vlakem rovnou z noční směny v cihelně. Nechtěl jsem si brát svůj tmavý oblek, který jsem z duše nenáviděl, tak jsem dorazil do Košíř ve starších džínách, byly dost odřené, ale vyprané ještě od Karolíny, vytáhl jsem je ze dna skříně, odněkud z těch starých časů. Na tričku jsem měl oblečený svůj oblíbený černý svetr, který toho se mnou už tolik prožil a v kterém jsem se cítil sám sebou.

Stoupal jsem ulicí do kopce, nebyl jsem si jistý, jestli si ještě pamatuju dobře cestu. Před vilou byla zaparkována auta a právě

zastavil taxík, nějací lidé s bílou krabicí zmizeli ve svítících dveřích. Zevnitř šel šum a tichá hudba, na chvíli jsem zaváhal, jestli mám vstoupit, ale pak jsem stiskl kliku. Ve vstupní hale zářila světla, středem procházela řada sražených stolů s bílým ubrusem a na nich tácy s jídlem, talířky a mísy, láhve vína a piva. Kolem postávali hosté v sakách a kravatách, dámy v kostýmech a dlouhých šatech, z reproduktorů v rozích decentně vyhrávala džezová hudba. Hledal jsem pohledem profesora Seneckého, uprostřed snad čtyřiceti lidí jsem ho nemohl objevit. Stál jsem na začátku dlouhého stolu a návštěvníci si mě zvědavě prohlíželi, chtěl jsem se už zeptat, když vtom profesor sešel po schodišti. Lidé, co přijeli taxíkem těsně přede mnou, zamířili k němu s kyticí a krabicí převázanou pentlí. Okolí ztichlo, aby slyšelo gratulaci, profesor měl černý oblek a jeho bílá hlava zářila grácií a vyrovnaností. Následoval potlesk a smích a pak jsem špalírem hostů prošel já. Profesor naklonil hlavu a usmíval se mi naproti.

„Ahoj, Honzo,“ řekl jsem do ticha, „dovol, abych ti popřál k tvejm slavněm narozeninám hodně zdraví...“

Sáhl jsem do kapsy kalhot, vyndal jsem malý balíček a předal ho panu profesorovi. Profesor Senecký mi poděkoval a stiskl mi ruku.

„Můžu to hned rozbalit, Pavle?“ zeptal se a já jsem přikývl. Když otevřel malou krabičku, vyndal z ní na světlo lustrů vltavín ve tvaru dokonalé kapky, zeleně svítil na jeho dlani, byl to jeden z nejlepších kusů mé sbírky.

„Představuju vám jednoho mlčenlivého Jihočecha, má rybí krev a vyzná se v kamenech...“, začal profesor Senecký a obešel se mnou přítomné hosty, aby mne všem představil. Byli tam univerzitní profesori s manželkami a lidé z akademie věd, náměstek ministra školství a jeden filozof, jehož tvář jsem znal z televize. Zapomínal jsem okamžitě jména, když jsme došli k dalším lidem, nezapamatoval jsem si ani jméno krásné mladičké dívky, která doprovázela na oslavě svého dědečka, profesorova dávného spolužáka z reálky.

Krájel se ohromný dort a bouchaly láhve šampaňského, hrála hudba, profesor žertoval s dámami, které přišly se svými manžely. Bral jsem si lahůdky z prostřených stolů, profesor mi přinesl číši s vínem, vyptával jsem se na Coleen a na připravovanou knihu, kolem procházeli hosté s vínem a připíjeli si s profesorem na zdraví. Musel jsem si vzpomenout na Karolínu, když jsme kdysi byli spolu navštívit tehdy ještě docenta Seneckého v tomhle domě. Bylo to před osmi lety.

„Máte vzadu utrženou kapsu, pane,“ upozornila mě jedna dáma. Pokrčil jsem rameny.

„Co je to proti geologickému času...“ řekl jsem a profesor se rozesmál a kolem stojící gratulanti také.

Pan profesor byl na roztrhání, jeho přátelé a kolegové si ho předávali a on zářil vyrovnanou radostí. Já jsem nikoho neznal a cítil jsem se nesvůj, a tak jsem si sedl na schody, usrkával jsem víno a pozoroval ostatní. Měl jsem chuť pohovořit si s oním filozofem, ale netroufal jsem si, a navíc mi okamžitě poté, co mi byl představen, vypadlo z paměti jeho jméno. Prohlížel jsem si vnučku profesorova spolužáka, vypadala jako anděl, zlaté vlasy a růžové rty, bledá pleť a nesmělý úsměv, zdála se tak křehká, že bych se jí bál dotknout. Usmívala se na lidi kolem, jako když září slunce, pomalu se procházela zavěšená do svého dědečka. A můj soustředěný pohled se najednou změnil ve zděšení, projelo to mým tělem a duší jako rozpálená jehlice, přivřel jsem bolestně oči a třel si dlaněmi spánky, ještě jednou jsem k ní zvedl pohled, abych se ubezpečil, že to není klam, abych uviděl znovu tu šílenou auru kolem její hlavy, která mě vylekala tak, že jsem na okamžik zůstal bez dechu. Aurický věnec kolem ní měl špinavě šedočernou barvu, žlutozelené šmouhy dávaly dojem pošlapané malířské palety, temné skvrny byly rozseté po té potřhané auře jako stopy po zaschlé krvi.

Stál jsem před zrcadlem na toaletě a omýval si čelo vodou z kohoutku. Noc byla vlhá a teplá, procházel jsem se s ostatními po

zahradě kolem domu, chvíli jsem si povídal s jedním profesorem geologie a pak s děkanem jedné z pražských fakult. Nakonec jsem se vrátil dovnitř, sedl jsem si na schod, hostů ubývalo a dívku s jejím dědečkem už jsem také neobjevil. Profesor Senecký vyprovázel hosty a pak, když všichni odešli, se ke mně posadil a unaveně si oddychl.

„Přespíš u mě, Pavle?“ zeptal se.

„Jestli ti to nebude vadit... Nebo můžu jít na ranní vlak...“

„Zůstaň tady,“ řekl profesor a stiskl mi rameno.

Ráno mě vzbudil hluk z přízemí, oblékl jsem se a sešel po schodech. Nějací lidé odnášeli nádoby a stoly, ubrusy a prázdné láhve do auta, které stálo venku na chodníku. Profesor Senecký v kalhotách od obleku a v tričku jim pomáhal. Byli to zaměstnanci nějakého hotelu, kde si profesor celou tu hostinu objednal.

Seděli jsme sami u jednoho stolu ve vyklizené hale v přízemí, byl plný dobrot, které zbyly z oslavy. Labužnický jsme lovili s profesorem ze skleničky olivy a snídali humrové chlebíčky. Otevřenými dveřmi šel dovnitř čerstvý ranní vzduch, hlučící probuzená Praha se zdála tak vzdálená.

„Co byla zač ta mladá holka v bílejších šatech, jak jsi mi ji představoval?“ zeptal jsem se pana profesora popíjející ho kávu.

„Líbila se ti?“ zeptal se. Díval jsem se chvíli na to místo, kde předešlého večera stála.

„Měla příšernou auru, Honzo, úplně hroznou...“ bezděky jsem ztišil hlas, „nevím, ale mám pocit, že strašně brzy umře...“

Profesor Senecký se díval nehnutě do šálku, pak se podíval na mě a promluvil vážným hlasem.

„To je velká Ottova bolest... Nedávno se mi svěřoval, Pavle. Jeho vnučka má těžkou epilepsii, celá rodina je z toho zoufalá...“

Po chvíli vešla otevřenými dveřmi paní, co uklízela profesoru vilu. Zazvonilo několik telefonů, včerejší hosté volali, jak se

oslavenec cítí po tom všem. Profesor byl bodrý a laskavý a potom mě zavedl do své pracovny, posadil mě za svůj psací stůl a sám si sedl naproti mně do křesla.

„Měl bych pro tebe nabídku, Pavle, dobře mě poslouchej.“

Překvapeně jsem se podíval a profesor začal povídat o svém záměru psát memoáry, napůl vědecké a napůl osobní. V policích a v krabicích, co ležely jen tak na koberci, mi ukázal spoustu dopisů, pozvánek, časopiseckých článků a výstřižků. Nabídl mi, abych u něho na čas zůstal a pomohl mu uspořádat korespondenci, roztrždit jeho publikované stati a nezveřejněné zápisky a poznámky.

Nechtěl mi dát příliš času na rozmyšlenou, a tak jsem sedl na vlak do Hradce, v bytě jsem si sbalil pár věcí do tašky, zavolal do práce, že nepřijdu, a odjel jsem zpátky do Prahy.

Ponořil jsem se do profesora rozsáhlého archivu, ale po dvou dnech mě zachvátila beznaděj, nevěděl jsem, kde začít, z jakého konce to vzít, a nevydržel jsem sedět v té úctyhodné pracovně s vysokým stropem a masivním nábytkem, všechno na mě padalo. Musel jsem ven. Půl dne jsem bloudil po Košířích, které mi připadaly jako jeden velký hřbitov se svými šedými domky a parkem s listnatými stromy a s lavičkami. Čtvrtý den ráno jsem se probudil, profesor byl už pryč, měl ten den nějaké přednášky. Vytrhl jsem z notesu čistý list a načmáral vzkaz.

PROMIŇ, ALE CÍTÍM SE TADY JAKO V HROBCE. PADÁM DOMŮ
NA JIH. NEZLOB SE, ALE NESTAČIL BYCH NA TEN ÚKOL, COS
MI DAL. DĚKUJU ZA VŠECHNO. PAVEL.

Na ranní směně v cihelně mi čas ubíhal tak rychle! Pracoval jsem u pásu, zářivky pod stropem blikaly a bolely mě do nevyspalých očí. Ale já jsem měl pocit, že bych vydržel dělat čtyřicet hodin v jednom tahu, kdybych při tom pořád myslel na zlatovlasou růžovou dívku s tou šílenou shnilou aurou, kdybych ji měl stále před

očima a podržel si v paměti její krásnou tvář a všechen ten stesk. Kdybych jí tak mohl pomoci! Jenže to jsem nedokázal, a snad jsem ani nechtěl.

Převlékal jsem se v šatně na dlaždičkách u úzké plechové skříňky, kde voněla solvina a lyzol ze záchodů, a pak jsem vyšel ven jen tak v tričku, byl nádherný zářijový den na malém městě, jedna hodina odpoledne. Nešel jsem rovnou do svého opevněného bytu, ale dal jsem se nejprve ulicí k náměstí. V obchodě jsem si koupil mléko a dva rohlíky a sedl si vedle dveří na chodník. Cítil jsem čerstvý vítr a slaboučké slunce. Nějaká touha nadouvala mé potrhané plachty, ale už se mnou nemohla pohnout, tušil jsem v té chvíli, že nic z toho, co se mnou dřív cloumalo, už tu není, síla lásky, síla kamenů... Seděl jsem na obrubníku, pil mléko z krabice a byl jsem k mání.

(Týn nad Vltavou, říjen–prosinec 1997)

Jiří Hájíček
Zloději zelených koní

Ilustrace na obálce December Rain/Shutterstock.com
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 15. 6. 2020

ISBN 978-80-274-0845-0 (epub)
ISBN 978-80-274-0846-7 (pdf)
ISBN 978-80-274-0847-4 (prc)